

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

51 inci Birleşim

5 . 2 . 1998 Perşembe

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	371
II. — GELEN KÂĞITLAR	373
III. — YOKLAMA	375
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	375,388
A) GÜNDEMĐİŞİ KONUŞMALAR	375
1. — Antalya Milletvekili Yusuf Öztop'un, Antalya'da meydana gelen hortum ve toprak kaymasına ilişkin gündemdişi konuşması ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun cevabı	375:377
2. — Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, et ve süt ürünlerinin ithalatındaki sakıncalara ilişkin gündemdişi konuşması ve Devlet Bakanı Işın Çelebi'nin cevabı	377:380
3. — İçel Milletvekili Ayfer Yılmaz'ın, sürekli yükselmekte olan enflasyona ilişkin gündemdişi konuşması ve Devlet Bakanı Güneş Taner'in cevabı	380:387
B) TEZKERELER VE ÖNERGELER	388
1. — Irak'a gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1289)	388
2. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, (6/807) ve (6/808) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/299)	388

V. — SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

387

1. — İçel Milletvekili Ayfer Yılmaz'ın, Devlet Bakanı Güneş Taner'in partisine satışması nedeniyle konuşması

387:388

VI. — ÖNERİLER

388

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

388

1. — Gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine ilişkin Danışma Kurulu Önerisi

388:389

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

389

1. — Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232)

389

2. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 364)

389:390,393,
450:455

3. — Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132)

390

4. — Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın aynı mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869) (S. Sayısı : 389)

390:393,
393:431,
456:461**VIII. — SORULAR VE CEVAPLAR**

432

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

432

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in;

— Bilecek'teki tarihî camilere Vakıflar Genel Müdürlüğünce yardım yapıp yapılmadığına,

— Bilecik-Gölpazarı İlçesindeki Taşhan ve Vezirhan Kervansarayı'na,

İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Metin Gürdere'nin yazılı cevabı (7/4047, 4048)

432:433

2. — Bolu Milletvekili Feti Görür'ün, bütçe görüşmeleri sonrası verilen balonun masraflarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'in yazılı cevabı (7/4174)

433:434

3. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, İstanbul Boğazındaki deniz trafiğine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Burhan Kara'nın yazılı cevabı (7/4230)

434:449

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Başbakan A. Mesut Yılmaz, Irak ile Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu arasında, kitle imha silahlarının üretimi, kullanılması ve denetlenmesi konusuna ortaya çıkan anlaşmazlıkla ilgili olarak Genel Kurula gündem dışı bilgi sundu; DSP Sinop Milletvekili Metin Bostancıoğlu, RP Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç, DTP Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, CHP İstanbul Milletvekili Ali Topuz, DYP İstanbul Milletvekili Hayri Kozakçıoğlu, ANAP Bitlis Milletvekili Kâmrân İnan grupları adına, BBP Adana Milletvekili Orhan Kavuncu da partisi adına, ayın konuda görüşlerini belirttiler.

Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Susurluk raporuyla ilgili olarak gündem dışı bir konuşma yaptı.

Almanya'ya gidecek olan :

Kültür Bakanı M. İstemihan Talay'a, dönüşüne kadar, Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın,

Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nami Çağan'ın,

Çevre Bakanı İmren Aykut'a, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in,

Devlet Bakanı Refaiddin Şahin'e, dönüşüne kadar, Ulaştırma Bakanı Necdet Menzir'in,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gidecek olan Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Hasan Gemici'nin,

Bosna - Hersek ve Fransa'ya gidecek olan Millî Savunma Bakanı ve Başbakan Yardımcısı İsmet Sezgin'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Mehmet Batallı'nın,

İsviçre ve Fransa'ya gidecek olan Devlet Bakanı Güneş Taner'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Cavit Kavak'ın,

İtalya ve İsviçre'ye gidecek olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nami Çağan'a, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Hasan Hüsamettin Özkan'ın,

İsviçre'ye gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Kültür Bakanı M. İstemihan Talay'ın,

Belçika'ya gidecek olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Erstümer'e, dönüşüne kadar, Turizm Bakanı İbrahim Gürdal'ın,

Vekillik etmelerinin uygun görülmüş olduğuna;

Arnavutluk Halk Cumhuriyeti Başkanı ile,

Tacikistan Parlamento Başkanının,

Berberlerindeki birer parlamento heyetiyle, Türkiye'ye davetlerine ilişkin Başkanlık tezkere-leri ve,

Diyarbakır Milletvekili Sebgetullah Seydaoğlu hakkındaki soruşturma dosyalarının Adalet Bakanlığına tevdi edilmek üzere, Başbakanlığa iade edilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi ile,

Bursa Milletvekili Yüksel Aksu'nun, Millî Akreditasyon Konseyi Kuruluş Kanun Teklifini (2/335), geri çektiğine dair önergesi,

Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Anayasa ve Adalet Karma Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonunda bulunan dosyalarla, Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda bulunan dosyaların geri verildiği açıklandı.

- Artvin Milletvekili Süleyman Hatinoğlu'nun (3/173) (S. Sayısı : 435),
 Amasya Milletvekili Haydar Oymak'ın (3/163) (S. Sayısı : 436),
 Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Çelik'in (3/168) (S. Sayısı : 437),
 Afyon Milletvekili İsmet Attila'nın (3/167) (S. Sayısı : 438),
 Antalya Milletvekili Deniz Baykal'ın (3/183) (S. Sayısı : 439),
 Tekirdağ Milletvekili Hasan Peker'in (3/857) (S. Sayısı : 440),
 İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın (3/836) (S. Sayısı : 441),
 Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün (3/1111) (S. Sayısı : 442),
 Erzincan Milletvekili Mustafa Yıldız'ın (3/1192) (S. Sayısı : 443),
 Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün (3/212) (S. Sayısı : 444),
 İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun (3/172) (S. Sayısı : 445),
 Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun (3/311) (S. Sayısı : 446),
 Sivas Milletvekili Muhsin Yazıcıoğlu'nun (3/213) (S. Sayısı : 447),
 Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın (3/890) (S. Sayısı : 448),
 Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan'ın (3/182) (S. Sayısı : 449),

Yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına gerek bulunmadığına ve haklarındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatlarının sona ermesine kadar ertelenmesine ilişkin Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon raporları okundu; 10 gün içerisinde itiraz edilmediği takdirde raporların kesinleşeceği bildirildi.

Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül ve 24 arkadaşının, TEAŞ Santralleri ve TEDAŞ dağıtım tesisleri ihaleleriyle ilgili olarak ileri sürülen yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarının (10/238),

Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 24 arkadaşının, Türkiye'den yasadışı yollarla İtalya'ya kaçış olaylarının (10/239),

Araştırılması amacıyla ve;

Tokat Milletvekili Bekir Sobacı ve 21 arkadaşının, Karadeniz Bölgesinde meydana gelen terör olayları konusunda (10/240),

Birer Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermeleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önermelerin gündemdeki yerlerini alacağı ve öngörüşmelerinin, sırasında yapılacağı açıklandı.

Yapılan oylama sonucunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul salonunun yenilenmesi ile ilgili olarak ileri sürülen yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarını araştırmak amacıyla kurulan (10/230, 231, 232, 233) esas numaralı Meclis araştırması komisyonu üyeliklerine gruplarının aday gösterilen üyelerin seçilemedikleri bildirildi.

Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, gündemin "Sözlü Sorular" kısmının 1 inci sırasında bulunan (6/620) esas numaralı sorusunun üç birleşim içerisinde cevaplandırılmadığından yazılı soruya çevrildiği ve gündemden çıkarıldığı açıklandı; soru sahibi de, sözlü sorusu üzerinde görüşlerini açıkladı;

2, 3, 4 ve 5 inci sıralarında bulunan (6/621), (6/622), (6/623), (6/628) esas numaralı sorularına, Kültür Bakanı M. İstemihan Talay,

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın :

6 ncı sırasında bulunan, (6/631) esas numaralı sözlü sorusuna Sağlık Bakanı Halil İbrahim Özsoy,

7 nci sırasında bulunan, (6/632) esas numaralı sözlü sorusuna Kültür Bakanı M. İstemihan Talay,

8 inci sırasında bulunan (6/633) esas numaralı sözlü sorusuna Devlet Bakanı Mehmet Salih Yıldırım,

9, 10 ve 11 inci sıralarında bulunan (6/634), (6/635), (6/636) esas numaralı sözlü sorularına Orman Bakanı Ersin Taranoğlu,

12 nci sırasında bulunan (6/637) esas numaralı sözlü sorusuna Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu,

13 üncü sırasında bulunan (6/638) esas numaralı sözlü sorusuna da Devlet Bakanı Hasan Gemici,

Çevap verdi.

Kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 5 Şubat 1998 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 18.57'de son verildi.

Kamer Genç

Başkanvekili

Ali Günaydın

Konya

Kâtip Üye

Zeki Ergezen

Bitlis

Kâtip Üye

II. — GELEN KAĞITLAR

5.2.1998 PERŞEMBE

No : 74

Tasarılar

1. — Türk Ceza Kanunu Tasarısı (1/712) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.2.1998)
2. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/713) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.2.1998)
3. — 3480 Sayılı Malûller İle Şehit Dul ve Yetimlerine Tütün ve Alkol Ürünlerinin Satış Bedellerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/714) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.2.1998)

Teklifler

1. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün; Vakıflar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1036) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)
2. — Bursa Milletvekilleri Ali Rahmi Beyreli, Hayati Korkmaz ve Denizli Milletvekili Haluk Müftüler'in; Türkiye Akreditasyon Konseyi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (2/1037) (Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.2.1998)
3. — Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in; Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi İle 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/1038) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.2.1998)

4. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın; Kütahya İlinin Kalkınmada Öncelikli Yörelere Arasına Alınmasına Dair Kanun Teklifi (2/1039) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.2.1998)

5. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın; Emet İlçesine Gazilik Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/1040) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.2.1998)

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Ankara'daki bazı liselerde Ramzan ayında yapılan aşı kampanyasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/861) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)

2. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Ankara-Şereflikoçhisar'da Ramazan ayında öğrencilere yapılan aşı kampanyasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/862) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Şereflikoçhisar Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/4318) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)

2. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, çiftçilerin ecrimisil ödedikleri arazileri satın alma yönündeki taleplerine ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/4319) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)

3. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman ve Konya'yı İçel'e bağlayacak yola ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4320) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)

4. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün Vakıf taşınmaz malları ile ilgili taviz bedellerinin yükseltilmesine ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/4321) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)

5. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, ilköğretim müfettişlerinin ek göstergelerine ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/4322) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.2.1998)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

5 Şubat 1998 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekili Kamer GENÇ

KÂTİP ÜYELER : Zeki ERGEZEN (Bitlis), Ali GÜNAYDIN (Konya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 51 inci Birleşimini açıyorum.

III. — Y O K L A M A

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır; yoklama sırasında Genel Kurul salonunda olan sayın milletvekillerinin, yüksek sesle, salonda olduklarını belirtmelerini rica ediyorum.

(Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'na kadar yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayımız vardır; çalışmalarımıza başlıyoruz efendim.

Gündeme geçmeden önce, üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – Antalya Milletvekili Yusuf Öztop'un, Antalya'da meydana gelen hortum ve toprak kaymasına ilişkin gündem dışı konuşması ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun cevabı

BAŞKAN – Birinci gündem dışı söz, Antalya'da meydana gelen hortum ve toprak kaymasıyla ilgili olarak gündem dışı söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Yusuf Öztop'a verilmiştir.

Buyurun Sayın Öztop. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

YUSUF ÖZTOP (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Antalya'da meydana gelen hortum, heyelan ve sel felaketi nedeniyle gündem dışı söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Genel Kurulun değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin pek çok yerinde olduğu gibi, Antalya, şanssız bir kış geçirmektedir. Alanya'da peş peşe gelen iki ayrı sel felaketinin yaraları sarılmadan, altyapı eksiklikleri giderilmeden, 7 Aralık 1997'de, Kumluca, Mavikent, Beykonak'ta meydana gelen hortum felaketi nedeniyle 100'e yakın cam ve plastik sera kullanılamayacak hale gelmiş, içindeki ürünler yok olduğu için, üretici, trilyonlarca liralık zarara uğramıştır. Daha bu yaralar sarılmadan, 2-3 Şubat günleri yağın şiddetli yağmur sonucu derelerin de taşmasıyla, başta Kumluca İlçesi, Beykonak ve Mavikent Beldeleri ile yine Kumluca İlçesine bağlı Hızırkâhya, Hacıveliler, Salur Köyleri olmak üzere, Kale İlçesi, Finike İlçesi ve Finike İlçesine bağlı Hasyurt ve Sahilkent Beldelerindeki 50 bin dönümlük yaş turfanda sebze ve meyve ekili arazi sular altında kalmış, seralar yıkılmış, ürünler işe yaramaz hale gelmiştir. Ayrıca, Mavikent Beldesinde şiddetli yağın yağmur nedeniyle heyelan meydana gelmiş, yollar yarılmış, elektrik direkleri yıkılmış, su tesisatları bozulmuş, onlarca ev boşaltılmıştır. Öte yandan, Antalya Merkezde Güzeloba ve Güzelbağ yörelerinde meydana gelen hortum nedeniyle cam seralar yerle bir olmuş, bazı vatandaşlarımızın evleri kullanılamaz hale gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi, Türkiye'deki örtü altı üretimin -yani, yaş turfanda sebze üretiminin- hemen hemen yüzde 50'si Antalya'da yapılmaktadır; yüzbinlerce kişi seracılıkla uğraşmaktadır. Sadece sel ve hortum felaketleriyle zarar gören bölgede (100 bini yerli, 50 bini Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinden, köylerinden gelen) toplam 150 bin kişi, geçimini seracılıktan sağlamaktadır. Bu kişilerin bir kısmı toprak sahibi olmakla birlikte, bir kısmı ya ortakçidir ya da kiracı durumundadır.

Değerli arkadaşlarım, bilindiği gibi, seracılık, çok zahmetli, çok pahalı bir üretim şeklidir. Bu kişilerin, başta Ziraat Bankası olmak üzere, çeşitli resmî ve özel bankalara; sera demiri, sera camı, sera plastiği satan tüccarlara; ziraat ilaç, gübre, tohum satan bayilere, hal komisyoncularına trilyonlarca lira borçları bulunmaktadır. 10 gram domates tohumunun 30 milyon lira olduğu, bir tek salatalık tohumunun 2 500 lira olduğu düşünülürse, sel ve hortum felaketleri nedeniyle meydana gelen zararın ve ürün kaybının 100 trilyon lira olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam, felaketin ne büyük boyutta olduğunu göstermeye yeter sanıyorum.

Değerli arkadaşlarım, tüm üreticilerin durumu perişan olmakla birlikte, özellikle, kiracı ve ortakçı olan üreticilerin durumları çok daha vahimdir. Ellerindeki varlıklarını yoklarını satarak, biraz da borçlanarak sera yapmışlardır. Bu vatandaşlarımızın bir kısmı seralarını tapusuz topraklar üzerine kurmuşlardır; o nedenle, Ziraat Bankasından kredi almaları da mümkün değildir. Devletin, bunların durumunu özel olarak değerlendirmesi, bunların sorununa çözüm getirmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, devlet, zarar gören vatandaşlarımıza elini uzatmaz ve acil bir çözüm bulmazsa, çok tehlikeli ekonomik ve sosyal sorunlar yaşanabilir. Yalnız zarar görenlerin sefaletleriyle değil, aynı zamanda, onlardan alacaklı olan tüccar ve esnafın iflasıyla da karşı karşıya kalabiliriz. O nedenle, Hükümetin, zaman geçirilmeden Sosyal Yardım Fonunu, Afet Fonunu devreye sokmasını talep ediyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztop, süreniz bitti. Size kısa bir süre veriyorum. Lütfen toparlayın efendim.

YUSUF ÖZTOP (Devamla) – Hükümetin, zarar gören çiftçilerin Ziraat Bankasına olan borçlarını faizsiz olarak ertelemesini; çiftçilerin seralarını yapabilmeleri, gelecek yıl üretime geçebilmeleri için, yeniden, tesis ve işletme kredisi açılması yönünde karar almasını bekliyoruz. Ayrıca, bundan böyle sel ve heyelan felaketinin yaşanmaması için kalıcı tedbirlerin alınmasını, zarar gören bazı bölgelerin afet bölgesi ilan edilmesini diliyoruz.

Başta sel olmak üzere, doğal afetlerden zarar gören tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyor; tümünüzü saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztop.

Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Yaşar Topçu, gündem dışı konuşmaya cevap vereceklerdir. Buyurun efendim.

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI YAŞAR TOPÇU (Sinop) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Antalya Milletvekili değerli arkadaşımız Yusuf Öztop'un gündem dışı Yüce Parlamentonun huzuruna getirdiği, Antalya'da bir süreden beri tekrar edegelen sel ve hortum olaylarıyla ilgili Hükümetimizin tespitlerini ve çalışmalarını bilgilerinize sunmak üzere söz aldım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başta Alanya civarı olmak üzere, aralık ayının başından itibaren, 3 Aralık 1997 tarihinde, bilahare 14 Aralık 1997 tarihinde, arkasından, ertesini gün, 15 Aralık 1997 tarihinde, Alanya Oba, Kes-

tel yöresinde hem şehirleri hem beldeleri ve köyleri etkileyen büyük sel felaketleri olmuştur. Arka-sından, geçtiğimiz ay içerisinde, 22 Ocak 1998'de de, yine, Antalya Lara, Güzeloba ve o alanın et-rafını çevreleyen yörede, Kemer de dahil olmak üzere, bir hortum meydana gelmiştir. Bu hortum kısa süreli olmuştur.

Sel felaketleri, yörede büyük mal kaybına sebebiyet verdi. Üç çeşit tespit yapıldı. Bir taraftan Afet İşleri Genel Müdürlüğü işlem yapmak üzere, Bayındırlık Müdürlüğümüz, konutlarda gerekli tespitleri yaptı; Karayolları ve İller Bankası, belediyelerin zararlarını tespit etti; keza, ticarî alanla-rın tespiti, yapıldı. Ziraat alanların tespiti Tarım Bakanlığı ilgililerince yapılmıştır. Hortum için de, hem valiliğe bağlı Bayındırlık Müdürlüğü ve valilik yetkilileri hem de yöredeki diğer devlet kuru-luşları gerekli incelemeleri yapmıştır. Bu tespitlere göre, kanunlar çerçevesinde, gerekli yardımlar, ilk yardımlar bu yörelere gönderilmiştir. Bilahara, zarar gören vatandaşlarımızın zararlarının karşı-lanması için de, işlemler süratle sürdürülmektedir.

Ayrıca, bu sel felaketine maruz kalan belediyelerimiz afet kapsamına alınarak, kendilerine, meydana gelen zararlarının telafisi için ek imkânlar sağlanmıştır. Başta çiftçilerimiz olmak üzere, özellikle seralar zarar görmüştür. Hortum afetinden de bazı seraların zarar gördüğü görülmektedir. Keza, sel afetinden de seralar zarar görmüştür. Bunların zararlarının tespitini müteakip, hakların-da, ziraat afetler çerçevesinde işlemler yapılacaktır, gerekiyorsa borçları ertelenecektir ve diğer yar-dımlar, Hükümetimiz tarafından, mahalline süratle ulaştırılacaktır.

Buralarda bu vesileyle can kaybı olmaması, en büyük tesellimiz olmuştur. Mal kayıpları, mut-laka, devletimizin müşfik eliyle, kısa zamanda giderilecektir. Diğer hususlar da, keza, yetkililer ta-rafından dikkatle takip edilmektedir.

Ancak, değerli arkadaşımızın belirttiği hususlar doğru olmakla beraber, burada meydana ge-len sel felaketi ve hortumun verdiği zarar, genel hayatı etkileyecek derecede, müessir derecede, bir afet bölgesi ilanını gerektirecek derecede büyük görülmemiştir; çünkü, yapılarda, ticarî alanlarda -ziraat alanlar hariç- meydana gelen hasarlar, bir genel afet ilanını gerektirecek düzeyde değildir. Büt-tün bunlara rağmen, zarar gören vatandaşlarımızın zararları, vakit kaybetmeksizin, yerine getiril-meye çalışılacaktır; fonlar bu iş için çalıştırılmaktadır, ilave istekler ve tespitler de en kısa zaman-da mahalline ulaştırılacaktır.

Gündem dışı konuşan değerli arkaradaşımızın ve Yüce Meclisimizin bilgilerine sunarım.

Saygılarımla. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gündem dışı konuşmaya cevap verilmiştir.

Biz de, Antalya'da ve çeşitli yerlerde sel felaketine uğrayan tüm vatandaşlarımıza geçmiş ol-sun diyor, zararlarının en süratli şekilde devletçe karşılanmasını diliyoruz.

2. — *Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, et ve süt ürünlerinin ithalatındaki sakıncalara iliş-kin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı İşin Çelebi'nin cevabı*

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, ikinci gündem dışı konuşma, besili et ve süt ürünlerinin it-halatındaki sakıncalar konusunda gündem dışı söz isteyen Burdur Milletvekili Sayın Kâzım Üstü-ner'e verilmiştir.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

KÂZIM ÜSTÜNER (Burdur) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ülke insanımızın yaklaşık yarısının geçimini, tamamının ise beslenme ve sağlığını direkt ilgilendiren bir konuda söz

aldım. Öncelikle, böylesine önemli bir konuda söz verdiği için Sayın Başkana teşekkür ederken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BSE -yani, deli dana hastalığı- riskinin giderek arttığı, uluslararası hayvan ve hayvansal ürün ticaretinde kısıtlamaların yoğunlaştığı günümüz dünyasında, Türkiye, 1998 yılına, Mart-Nisan 1997'de Hazine ve Dış Ticaretin Avrupa Birliğine verdiği tavizlerle giriyor.

Hodri meydan restleşmesiyle gidilen 24 Aralık 1995 seçimleri öncesi imzalanan Gümrük Birliği Antlaşmasıyla, hayvancılığımız, feda edilen sektör olmuştur. Dönemin iktidar partilerince iç politikada kullanılmak üzere bir zafer gibi lanse edilerek alelacele imzalanan bu antlaşmayla, Avrupa Birliği, taahhüt ettiği 3 milyar doları henüz vermemişken, Yunanistan'a verdiği 30 milyar dolar tarım yardımını Türkiye'ye vermemek için -ki, bu yaklaşık 60 milyar dolardır- gümrük birliğinde tarım dışarıda derken, bugün, taviz saati gelince, Nisan 1997'de -yani, Refahiyol Hükümeti döneminde- Hazine ve Dış Ticaret, attığı imzayla, 2000 yılına kadar Avrupa Birliğinde yüzde 150 sübvansed edilen donmuş eti ülkemizdeki gümrük vergilerini yüzde 45'e düşürerek, deli dana etlerini ithal etmeyi bir nevi taahhüt altına almıştır. 1998'de 4 bin ton sıfır gümrüklü süttozu ithali için Avrupa Birliğine kota verilmiştir. Avrupa Birliğine süt ürünleri için 3 bin tona kota verilecek, gümrükler yüzde 100 aşağıya indirilecektir. Ayrıca, et ve kemikunu ithaline sınırsız kota verilmiştir; ne kadar deli dana eti varsa donmuş olarak, ne kadar deli dana eti kuruttularsa, onlar da, et ve kemikunu olarak yurda girecektir.

Ne oldu, hangi karşılığı aldık da Avrupa Birliği ülkelerinin yemeyip yakacağı deli dana hastalıklı ürünlerin ithalatı için kapıları aralıyoruz? Avrupa'da fırınlarda yakılarak toz haline getirilen, rendering edilen deli dana etlerini, kemiklerini hayvanlarımıza yedirip üç beş sene sonra delirecek sığırlarımızı, delirecek insanlarımızı görmezlikten gelerek, bizden sonrası tufan diyebilir miyiz?

Ülkemizin insanında ve hayvanında, henüz, tespit edilmiş deli dana hastalığı yoktur; ülkemiz temizdir. İnsan ve hayvan sağlığını tehdit eden, hastalık taşıyan, Avrupa Birliğinin kurtulmaya çalıştığı ürünleri ülkemize ithal etmek için taviz vermeye, ithal etmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Hele, birkaç ithalatçı firmayı daha zengin etmek uğruna, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, çok ucuza et ithal edip içpiyasada yüksek fiyatla satarak büyük kazançlar elde etmeye alışmış olan belirli çıkar çevrelerinin dış çevrelerin de desteğiyle hemen hemen her yıl alabildikleri ithal iznini, bunca olumsuzluğuna rağmen bile vermek, kimsenin altından kalkamayacağı bir sorumluluk olacaktır.

Her ne kadar, Devlet Bakanlığının 22.12.1997 tarih, 64 859 sayılı yazısı üzerine Bakanlar Kurulunun 9 Ocak 1998 tarih ve 10 479 sayılı Kararı "ithalat rejiminde ek karar" olarak yayımlanmış ise de, kararın uygulamaya konulmaması için insan ve hayvan sağlığını tehdit eden deli dana hastalığı bile tek başına yeterli bir nedendir. Daha geçen ay Hong Kong'da deli dana hastalığına yakalanan 111 kişiden 7'sinin öldüğünü, yabancı basın yazmaktadır.

Deli dana hastalığı, sığırların konsantre yemlerinde, bulaşık et ve kemikunu kullanımıyla meydana gelen gıda kökenli bir enfeksiyondur; ilk olarak, 1986 yılında tanımlanmıştır. Hayvan ve hayvansal ürün ithalatlarının açtığı zararları defalarca yaşamış olan ülke hayvancılığımız, bitme noktasına gelmişken, son bir yıldır yapılmayan ithalatla toparlanmaya yüz tutmuştur. Verilen tavizlerin uygulamaya konulması, ülke hayvancılığımız için idam fermanı niteliğindedir. Hayvancılığımız, 1980 sonrası uygulanan tarım politikalarının yanlışlığı sonucunda en ağır faturayı ödeyen sektör olmuştur.

Sayın milletvekilleri, tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de tarımsal ekonomik kalkınmanın lokomotifini hayvancılık sektörüdür; çünkü, dünyanın hiçbir gelişmiş ülkesinde, hayvancılık geliştirdi-

rilmeden köylünün ekonomik kalkınmasını başarmak mümkün değildir. 1980 sonrası sözde fiyat istikrarını sağlamaya yönelik yanlış politikaları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Üstüner, size eksire veriyorum; lütfen toparlar mısınız efendim.

KÂZİM ÜSTÜNER (Devamla) – 1984 yılında, ülkemiz, yaklaşık 55 bin ton et dışsatımı yapabilirken, 1985 yılında sıfır gümrükle hayvan ve hayvansal ürün ithalatının serbest bırakılması, temel sorunların dönüm noktası olmuştur. Bunu, özellikle 1995 yılında et ve süt teşviklerinin kaldırılarak kemiksiz lop et ithalatına müsaade edilmesi, ardından, Eylül 1995'te kesimlik ve besilik ithalatından alınan fonların 800 dolardan 100 dolara ve sıfır dolara düşürülmesi izlemiştir. Sonuçta, 1995 yılının eylül, ekim, kasım aylarında, ülkemizdeki tüm üretim miktarına eşit ete ithal müsaadesi verilmiştir. Üreticimizin, bugün Ziraat Bankasına olan kredi borcunu ödeyemeyip icralık olmasının temelinde bu gerçeğe yatkındır.

Sayın milletvekilleri, her şeyden önce, samimiyssek, yıllardan beri yapılan hayvansal ürün ithalatı sonucu haksız rekabetle karşı karşıya bırakılan üreticimize, köylümüze verilebilecek en büyük destek, hayvansal ürün ithalatını engellememiz olacaktır. Aksi halde, devlette devamlılık esastır diyerek geçmiş hükümetlerin yaptığı yanlışlığı devam ettirmek, hem ilgili ve sorumlu bakanlıklara yakışmaz hem de yanlışların devamlılığı diye bir ilke olamaz.

Avrupa Birliği, Türkiye'de şap hastalığı var diye, bizden 1 gram bile hayvansal ürün almazken, biz, nasıl olur da, deli dana hastalıklı et, kemikunu, benzeri hayvansal ürünleri alırız?!

Bu konuda, Sayın Tarım ve Köyişleri Bakanımıza ve Sağlık Bakanımıza büyük görevler düşmektedir. Her iki bakanımızın, bu konuda koyduğu olumlu tepkiyi yürekten destekliyorum; ancak, kendilerinin daha yüksek sesle itirazlarını dile getireceklerini, Hükümetimizin de, üretici örgüt ve meslek kuruluşlarının sesine kulak vererek, soruna çözüm getireceğini ümit ediyorum. Zira, hiçbir mazeret başının yerini tutamaz.

Sorunları hafife alarak savsaklamanın, ileride onarılması güç yaralar açacağını bir kez daha hatırlatıyor, bu duygularla hepinize saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Üstünel.

DEVLET BAKANİ İŞİN ÇELEBİ (İzmir) – Sayın Başkan söz istiyorum.

BAŞKAN – Devlet Bakanı Sayın Işın Çelebi, gündem dışı konuşmaya cevap vereceklerdir.

Buyurun.

DEVLET BAKANİ İŞİN ÇELEBİ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu konuda gündem dışı söz alan değerli arkadaşımın eleştirilerine ve önerilerine teşekkür ederim.

Öncelikle, devletin devamlılığı ilkesinin önemli olduğunu vurgulamak istiyorum. Burada devletin devamlılığı şu açıdan önem taşımaktadır: Türkiye, bugün, tarım ürünleri ihracatının yaklaşık yüzde 50'sini Avrupa Birliğine üye ülkelere yapmaktadır ve Avrupa Birliğine üye ülkelere yaptığı bu ihracatın, yaklaşık olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, pardon...

Demin konuşan arkadaşımıza verdiğimiz süreyi size kullandırdık da o nedenle kesildi.

Buyurun.

DEVLET BAKANİ İŞİN ÇELEBİ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gündem dışı konuşan değerli arkadaşım, son derece uyarıcı bir konuşma yaptı; kendisine içten teşekkür ediyorum. Ancak, konuyu etraflıca bilgilendirmek ve devlet geleneğinin Türkiye'de ve

Osmanlıdan bu yana çok önemli olduğunu, devlette devamlılık ilkesinin, bence, Osmanlıdan bu yana Türk geleneğinde, yönetim geleneğinde çok önemli bir unsur olduğunu ve yüzyıllarca süreceği ni de belirtmek istiyorum. Bu anlayışı, şahsen, vazgeçilmez bir prensip olarak kabul ediyorum.

Öncelikle şunu vurgulamak istiyim: Türkiye, tarım ürünleri ihracatının yüzde 50'sini -yaklaşık olarak- Avrupa Birliğine üye ülkeler yapmaktadır; Türkiye, Avrupa Birliğine üye ülkelere yaptığı tarım ürünleri ihracatının yüzde 95'ini tavizli olarak yapmaktadır ve bu ihracatın önemli bir kısmı, söylediğim gibi, taviz kapsamında gerçekleştirilirken, Türkiye, yaptığı Katma Protokol ve EFTA Anlaşması çerçevesinde, tarım ürünleri ihracatında ve ithalatında, karşılıklı olarak, taviz anlaşması kapsamında bir uygulamayı başlatmak durumundadır.

Nitekim, geçen yıl -25 Nisan 1997 tarihinde- imzalanan protokolle, Gümrük Birliği Anlaşmasının 24 üncü maddesine göre, Avrupa Birliği orijinli bazı tarım ürünlerinin Türkiye'ye gümrüksüz veya düşük gümrüklü olarak ithal edilmesi kabul edilmiştir. Bu konudaki protokol, 1 Ocak 1998 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Bu, bizim Hükümetimize kalmış bir mirastır; ama, bizim, bu uygulamayı, özellikle, gerekli tedbirleri alarak, söylenen uyarıları ve endişeleri dikkate alarak yürüteceğimizi belirtmek istiyorum.

Bu protokol çerçevesinde sadece et ve süttozu yoktur; ama, şu kadarını söyleyeyim ki, bu protokol, henüz Ortaklık Konseyinden geçmediği için yürürlüğe girmemiştir; yürürlüğe girmesi, ancak Ortaklık Konseyinden geçmesinden sonra mümkündür ve uygulamada ise, Tarım ve Köyşileri Bakanlığının kontrol belgesi vermesi halinde uygulama gerçekleşmektedir; sağlık kontrolü belgeleri verilmesi halinde, bu uygulama, fiilî olarak yapılabilmektedir. O nedenle, uygulamada -bu yapılan anlaşmaların yürürlüğe girmesi şu anda söz konusu olmamakla beraber- bu uyarılar elbette dikkate alınacaktır.

Ayrıca, BSE vakaları konusunda, Avrupa Birliğinin 27 Mart 1996 tarihinde 96/239 sayılı komisyon kararıyla, bu tür, canlı hayvan, et ve et türevi ürünleri ihracatı, Avrupa Birliğince yasaklanmıştır. Bu anlamda, bu sorun Avrupa Birliğince de ciddi olarak ele alınmış ve bunların ihracatı yasaklanmıştır. Artı, Parlamentoda değerli arkadaşlarımızın uyarısından sonra, Tarım Bakanlığının zaten bu tür kontrol belgelerini vermesi mümkün değildir. Artı, Ortaklık Konseyinden böyle bir protokolün yürürlüğe giriş prosedürünün işlenmesi de, bu endişeler dikkate alınarak, çok zordur.

Süttozu ihracatı konusu ise, Topluluğun gümrük muafiyeti yönündeki sınırlı miktarlarla ve koşullarla kabul edilmiştir. Bugün, süttozu konusunda, ihracat karşılığı dahilinde işleme rejimi çerçevesinde 4 bin tonluk bir tarife kotası açılması, kabul edilmiştir; çünkü, dahilinde işleme rejimi çerçevesinde fiilen yapılmakta olan 6 bin tonluk bir süttozu ithalatı, yüzde 95'i Avrupa Birliği kaynaklı olmak üzere gerçekleştirilmektedir. Bu anlamda, 4 bin tonluk bir tarife kotasının açılması, ciddi bir problem yaratacak nitelikte görülmemiştir; ama, bu konuda, yine arkadaşlarımızın uyarısını dikkate alarak, uygulamaya dönük yönetmeliklerde ve uygulama aşamasında, gerekli bütün tedbirlerle, bu uyarıların sonuna kadar dikkate alınacağını belirtmek istiyorum.

Bu anlamda, Türkiye'deki uygulamada, özellikle dışicaretteki uygulamalarda, zeytinyağı, et, süt gibi konularda, Parlamentonun bu alanlardaki bütün duyarlılığına son derece ciddi dikkat edeceğimizi ve bu uyarıları çok önemli ölçüde değerlendireceğimizi belirtmek ister, hepinize saygılar sunarım. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Gündem dışı konuşma cevaplandırılmıştır.

3. - İçel Milletvekili Ayfer Yılmaz'ın, sürekli yükselmekte olan enflasyona ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Güneş Taner'in cevabı

BAŞKAN – Son gündemdışı konuşma, ülkemizde, sürekli olarak yükselmekte olan enflasyonla ilgili olarak söz isteyen İçel Milletvekili Sayın Ayfer Yılmaz'a verilmiştir efendim.

Buyurun Sayın Yılmaz. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

AYFER YILMAZ (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomideki kötü gidişin ve hiçbir tedbir almayarak bu konudaki sorumluluklarını başkalarına çıkarma peşinde olan 55 inci Hükümetin, ocak ayı enflasyon rakamının ilan edilmesinden sonra, gündemi, sadece Körfez'de yaşanan krizle oluşturma çabalarını dikkate alarak, gündemdışı söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, daha bir ay öncesinde, 1998 Yılı Bütçe Kanununa ilişkin olarak, bu kürsüden, enflasyon ve büyüme konusunda 55 inci Hükümetin ortaya koyduğu hedeflerin arkasında bir program olmadığını ifade etmiştim. Bugün de, halkın sesini duymayan ya da duymak istemeyen 55 inci Hükümeti, 62 milyonun ezildiği bir enflasyon ortamında, tutarlı, enflasyonla kısa sürede mücadele edecek, sürdürülebilir bir büyümeyi sağlayacak, aynı zamanda ekonomik ve sosyal kalkınmayı sosyal bir temele oturtacak istikrar programını oluşturması konusunda bir an önce hazırlıklarına başlaması ve bu tedbirleri getirmesi konusunda uyarmak istiyorum. Çünkü, bugüne kadar ortaya bir program konulmamıştır ve ocak ayına ilişkin olarak açıklanan enflasyon rakamlarının faturası yine başkalarına çıkarılmaya çalışılmaktadır.

Yedi aydır, Hükümetin, IMF ile bitmeyen senfonisini dinliyoruz. IMF'ye, tutarlı, arkasında siyasi iradenin olduğu bir program verildi de IMF mi kabul etmedi; yoksa, IMF ile program yapmazsak, bizim ekonomi alanında almamız gereken hiçbir tedbir yok mu?! Daha, Hükümet ortakları kendi aralarında karar veremedi, sosyal güvenlik ve özelleştirme konularında ne gibi bir program uygulanacak!.. Böyle bir kararsızlık varken, ortaya bir programın konulmasını ve uygulamasını beklemek, hakikaten haksızlık olacaktır!..

Ancak, suçlu burada bulunmuştur; suçlu, Hükümetin destekçisi CHP'dir!.. Eğer CHP tam desteğini açıklayacak olursa, biz, bu programı onbeş gün içerisinde yapıp tamamlayacak durumda yız!.. Diğer taraftan da, IMF ile olmazsa, tasarruf ve toplumsal konsensüse bağlı bir program yapma hazırlıklarını duyuyoruz; ancak, yedi ay geçmiştir.

Bu arada, ocak ayı enflasyonu ile ilgili olarak, özel sektör de sorumlu tutulmuştur. Hepinizin çok yakından takip ettiğiniz gibi, 1998 yılı enflasyon tahminleriyle ilgili olarak, bütçe çalışmaları sırasında "bir yıllık şok program mı üç yıllık bir istikrar programı mı; olacak mı olmayacak mı" tartışmaları arasında, yüzde 50'lerden yüzde 15'lere kadar çeşitli enflasyon rakamlarını hep birlikte dinledik; ancak, kamuoyunda da yeni bir tartışma başlatılmıştı, fiyatlar dondurulacak mı dondurulmayacak mı?.. Hükümet, bu belirsizliklere rağmen, özel sektörden destek istedi, hatta belli destekler de aldı; bir yıl boyunca kâr etmeme düşünceleri bile, özel sektörden geldi; ancak, sormak isterim, serbest piyasa ekonomisinin olduğu ve kuralların işlediği bir ülkede, fiyatlara ilişkin böyle açıklamalar, başlıbaşına ciddiyetsizlik değil midir?

1997 Temmuz ayından itibaren hiçbir programa dayanmadan yapılan zamların faturası 54 üncü Hükümete çıkarılmak istenmiş; ancak, bugün de açıkça görüldüğü gibi, grafiklere sığmayacak bir hızla, altı ayda, yıllık enflasyonu yüzde 77'lerden yüzde 101'lere tırmandıran Hükümet, bu malsalına hiç kimsenin inanmadığını kendisi bile tespit ederek, başka suçlular aramıştır; bu sonucun bir kısmı da mevsimsellik olmasına bağlansa bile, bu hikâyeyi de şu anda kabul ettireceği bir piyasa bulamayacaktır. 1997 yılındaki bu hesapsız zamlardan dolayı 1998 yılına sarkan yüzde 30'luk yükün sahibi artık bellidir; bu, 55 inci, icraatsız Hükümettir.

Kasım ayında, ocak ayı enflasyonunu yüzde 6,8 olarak tahmin ettiğini söyleyen Sayın Devlet Bakanımız, aynı tarihte, ocak ayı yıllık enflasyonunu yüzde 93 olarak belirlediğini unutmaktadır; 1997 yılında hiçbir tedbir almayarak, kendi kendine bıraktığı yük nedeniyle, bu enflasyonun yıllık yüzde 101 baza geldiğini kendisi bile tespit edememiştir ve üç yıl sonrasında, otuzüç ay diyebileceğiniz bir süre sonrasında, aynı kriz öncesine dönmüş ve kriz öncesindeki yüzde 100'lerin üzerindeki enflasyonlar yine telaffuz edilmeye başlanmıştır. Şimdi, sorumlu özel sektör müdürü?! Elektrik ve petrole aralık ayında ciddi zamlar yapıldıktan sonra, özel sektörün bu maliyet artışlarını fiyatlarına yansıtmasını beklemek, başlıbaşına acemilik değil mi!..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, süreniz bitti; ek süre veriyorum, toparlayın efendim.

Buyurun.

AYFER YILMAZ (Devamla) – Bu girdilerdeki artışlara göre fiyat ayarlamasını yapmayan kamu kesiminin durumu ne olacaktır?! Hazine borçlanmaları yüzde 130'lardayken, yüzde 50'lik enflasyon beklentisi bir hayal olmayacak mıdır?! İmalat sanayine gelen finansman yükü aylık yüzde 4-5 değil midir başka girdilere zam gelirse?!

Ocak ayı enflasyonu ile ilgili diğer bir konu da, tarım sektöründeki küçülmeye ilgilidir. Bu küçülme birden mi ortaya çıktı?! Gübre fiyatlarına, mazota yapılan olağanüstü zamlar; kredilerdeki yüzde 70-80'lere ulaşan faiz hadleri; enflasyonla bugünden erimiş olan taban fiyatları; mal piyasasına ilişkin hiçbir düzenlemenin olmadığı bir ortamda, tarımda bir büyüme mi bekliyorduk?! O gün de söylemiştim, bugün de tekrarlıyorum: Ekonomideki yüzde 6'dan yüzde 3'e düşüşün, yani, ekonomideki daralmanın faturası, çiftçimizden, fiyat artışları yoluyla da halkımızdan çıkarılmıştır.

Ülke nereye götürülmektedir?! Hangi tutarlı program var da piyasa bunu görmedi?! Düşecek demekle enflasyonun inmeyeceğini ne zaman öğreneceğiz?! Programsız bir hükümetin kötü yönetimiyle, Türkiye gibi büyük bir ülkenin yarınını görmesi, geleceğini ipotek altına alması mümkün değildir. Bu nedenle, yapılacak en doğru olay, geleceğine karar verecek olan halkın hakemliğine geri dönmektir.

Değerli milletvekilleri, 1990 yılını hatırlayın; yine, ekonomide kamu açıkları, enflasyon; yine, aynı kişiler ekonomiden sorumlu; yine, alınmayan kararlar; korkarım, yine, fatura Körfez Krizine çıkarılacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Enflasyonla ilgili gündem dışı konuşmaya, Devlet Bakanı Sayın Güneş Taner cevap verecektir.

Buyurun Sayın Taner. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Ayfer Yılmaz'a, enflasyon konusunu Yüce Meclise getirdiği için ve bizlere bu konuda cevap verme hakkı, bizleri televizyonlarından izleyen değerli vatandaşlarımıza da eğri ve doğruyu öğrenme imkânını verdiği için, bir kere daha teşekkür etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, hükümetler, yaptıkları yatırımla övünürler; ülkeyi ne kadar büyüttükleriyle övünürler. Hükümetlerin bazıları, aldıkları borçlarla, verdikleri kredilerle övünürler. Hepinizin bildiği gibi, dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir hükümet "enflasyonu ne kadar çıkardım" diye övünmez. (DYP sıralarından "Siz hariç" sesleri)

BAŞKAN – Müdahale etmeyelim arkadaşlar; Sayın Bakan, enflasyon gibi ağır bir konuda konuşacaklar, müsaade edin...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Enflasyon, Türkiye'nin, yaklaşık otuz senedir, birçok hükümeti gelmesin rağmen, köklü tedbirler alınmadığı için, altyapısı hazırlanmadığı için, çözülmeyen, kronikleşmiş bir problemidir; ağır bir problemidir; en büyük haksızlığı da, gelir yapısına bakmaksızın, zenginden ve fakirden aynı oranda vergi alır. Dolayısıyla, kanaatimizce, hangi hükümet gelirse gelsin, bu enflasyon, gelişmiş ülkeler seviyesine ininceye kadar, her hükümetin görevi, bu enflasyonu aşağı indirmek olacaktır, olmalıdır ve her hükümetin programı da bunu içermelidir.

Şimdi, geçmiş zamanlarda, hükümetler, zaman zaman, programlarına, istisnasız hepsi, enflasyonu düşüreceklerini yazmışlardır. Yalnız 55 inci Hükümet, enflasyonu düşürme hedefini, özellikle icraat hedefleri arasına almış, bu konuda çalışmalara başlamış ve yedi aydır, kapsamlı, dolu programla, enflasyonu, 1998 senesi sonunda, kendi imkânlarıyla yapmak zorunda kalırsa yüzde 50'nin altına, eğer Uluslararası Para Fonuyla bir işbirliği imkânı bulursa, yüzde 10'un altına indirme hedefini ortaya koymuştur. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar !!)

Şüphesiz, her Türk vatandaşı, özellikle her Türk milletvekili, vatandaşı ezen bu konuda, bu kürsüde, her türlü tedbir ve yolu gösterme konusunda görevlenmelidir, bu görevi hissetmelidir ve buraya gelip, buradan da konuşmalıdır. Bu konuda konuşamayacak olan tek grup, Doğru Yol Partisi Grubudur. (ANAP sıralarından alkışlar; DYP sıralarından "Allah Allah" sesleri) Çünkü, Doğru Yol Partisi Grubu, 1991 senesinde aşağıya doğru giden bir eğride, yüzde 55'te devraldığı enflasyonu, hepinizin yakından bildiği gibi, 1994 senesinde yüzde 145'e çıkardıktan sonra... (RP sıralarından gürültüler)

ASLAN POLAT (Erzurum) – Bugüne gelelim, bugüne...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Müsaade edersiniz... Bakın, şimdi, ya siz konuşacaksınız biz dinleyeceğiz ya da müsaade ediniz, biz söz aldık, biz konuşacağız, siz dinleyeceksiniz; hangisini isterseniz, onu yapalım. (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Siz konuşun Sayın Bakan, siz konuşun...

Efendim, rica ediyorum... Müsaade edin, Sayın Bakan konuşsun.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Yanlış söylüyor; yanlış, yanlış...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Ben, keşke yanlış söylesem... Rakamlar burada; bakın, nasıl bakıyor size; bakın, rakamlar nasıl bakıyor size...

Şimdi, bakın, ben burada enflasyonu müdafaa etmiyorum; çünkü, ben, bu enflasyon sekiz ay içerisinde yüzde 100'e geleceği zaman, bu Hükümetin güvenoyu aldığı 12 Temmuzdan on gün sonra, 22 Temmuzda çıktım dedim ki: "Beyler, Türkiye'de bu enflasyon yüzde 100'e doğru koşuyor; tedbir almazsak, tutamayız." Herkes, çıktı bunu kınadı. Şimdi enflasyon yüzde 100'e geldiği zaman, niye çıkıyorsunuz da "bunu, bu Hükümet yaptı" diyorsunuz?!

ASLAN POLAT (Erzurum) – Kaçla devraldınız?..

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Şimdi, ben size rakamlarla söyleyeceğim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Kaçla devraldınız?..

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Bırak bu karışık numaraları...

ASLAN POLAT (Erzurum) – "46" diyorsunuz...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Biraz evvel Sayın Ayfer Yılmaz söyledi, yüzde 77'de devretmişsiniz. (RP sıralarından "Evet" sesleri) Şimdi ne olmuş; yüzde 101 olmuş...

ASLAN POLAT (Erzurum) – Kim açıkladı bunu; hangi bakan sorumlu?..

BAŞKAN – Efendim, müdahale etmeyin...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Şimdi, bakın, bu hikâyeyi size rakamlarla anlatayım:

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasetçiler, siyaset yapar; ama, rakamlar yalan söylemez, söyleyemez.

Şimdi, bakın, bu rakamlar ne diyor: Bu rakamlara göre, Refahiyol Hükümetinin 1997 bütçesi içerisinde bir denk bütçeyle götürecekleri var. Oysa, hepimiz biliyoruz ki, enflasyon denilen canavarın yemeğini bütçe açıkları sağlıyor; öyle mi?..

ASLAN POLAT (Erzurum) – Doğru...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Doğru...

Şimdi, siz, denk bütçe diye yola çıkacaksınız; Hükümeti devrettiğiniz tarihte bütçenizin açığı 738 trilyon lira olacak; denk!.. (RP sıralarından gürültüler)

VEYSEL CANDAN (Konya) – Yanlış söylüyor...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Yahu, bir dakika... Bir dakika... Rakamları söylüyorum; daha gelmedim...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Yanlış söylüyor; doğru söylesin...

BAŞKAN – Arkadaşlar, susun; rica ediyorum... Efendim, siz de çıkar satışmadan dolayı cevap verirsiniz.

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Şimdi, 738 trilyon açıkla devlet kasasını teslim edeceksiniz... Teslim ettiğiniz zaman, ne vereceksiniz; devletin kasasına bakacaksınız; bu devletin kasasını neyle devretmişsiniz... Denk bütçe getirmişsiniz ya!.. Şimdi, devletin bir ay sonraki -ki, bunun içerisinde Hazine'nin 300 trilyon liralık borçlanma yaptıktan sonraki- devletin kasasındaki resmî rakamları okuyorum size... Devlet diyor ki, zorunlu ödemelerim 377 trilyon; elimdeki imkân 174 trilyon; artı, hâlâ 170 trilyona ihtiyacım var.

Şimdi, demek ki, sizin bu 738 trilyonluk açığınızı, önümüzdeki aylar içerisinde buraya getirip de... Yemeği yiyip de hesabı ödemedi kalcınız ya masadan...

ASLAN POLAT (Erzurum) – Kaldırdılar... Biz kalkmadık beyefendi...

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Ha, kaldırdılar...

Şimdi, yemeği yiyip de hesabı ödemedi kalcınız ya; şimdi o faturayı biz ödüyoruz ya; şimdi, akıllı gibi, ödemediğiniz faturanın hesabını soruyorsunuz. (RP sıralarından gürültüler) Ben, si-ze, sizin adınıza ödediğimiz faturanın hesabını da vereceğim burada.

Bakın, değerli milletvekilleri, demin dedim ki, Doğru Yol Partisinin, enflasyon hakkında söz söyleme hakkı yok.

MEHMET ALİ BİLİCİ (Adana) – Onlar anlamaz.

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Niye dedim bunu; değerli Grubu hiçbir şekilde rencide etmek için söylemedim. Bugün, Türkiye'nin 1998 bütçesinde öngörülen yaklaşık 4 katrilyonluk açığın 1,4 katrilyonu sosyal güvenlik sisteminin açığından gelmektedir. Peki, bu nasıl ortaya çıktı: Hatırlar mısınız; 1992 senesinde Doğru Yol Grubuyla SHP Grubu bir araya gelip de, emekliliği "erken emeklilik" diye aşağı indirmediler mi; indirdiler.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Başbakan kimdi, onu söyleyin.

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Ben siyasi polemige girmek istemiyorum, anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN – Efendim, siz duymayın onları, Genel Kurula hitap edin.

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Televizyondan vatandaşlarıma izah etmeye çalışıyorum. Bu halka, doğruyu, eğriyi anlatmaya çalışıyorum ki, doğru karar versinler. Çünkü, bazıları çıkıp da erken seçim istediğinde, vatandaş, kendilerine bu suali soracağı zaman, bu cevabı da vermeleri lazım; onun için söylüyorum.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Bize konuş, bize.

MEHMET ALİ BİLİCİ (Adana) – Onlar anlamaz.

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Sizin bize bıraktığınız bu 738 trilyonluk açığı sene sonunda 2,3 katrilyonda tutabildiğimiz bir ortamda, bu açığın, 738 trilyon sonrası geri kalan kısmı nedir, size onun hesabını vereyim.

Çiftçiye olan 50 trilyonluk borcunuzu ödememişsiniz. Biz Hükümet olarak bunu ödemeyecek miydik; ödedik; 50 trilyon. Yazın kenara!

Peki, beş senedir, adamın 70 trilyonluk arazisini gaspetmişsiniz, üzerinde çeşitli şeyler yapmışsınız; ama, kamulaştırma bedelini ödememişsiniz. Bunu ödemeyecek miydiniz; bunu da ödedik. Etti 120 trilyon. 120 trilyon ödendi...

BEKİR SOBACI (Tokat) – 1983'ün kamulaştırma bedellerini niye ödemediniz?

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – 1983'ün değil; senin rakamlara kafan karışmış birazcık.

Çiftçinin parasını, çiftçinin alınterini... Fiyatları vermişsiniz... Biz, çiftçinin ürettiği mahsülü alıp da parasını vermemeli miydik!

Şimdi, bunları alt alta koyduğunuz zaman, bizim, kendi imkânlarımızla 1997 bütçesini büyütip de bundan dolayı enflasyonu azdırmamız diye bir mesele yok. Sizin, memuru enflasyonun altında ezdirmenizden dolayı, biz, temmuz ayında, bütçede olmayan yüzde 35'lik bir iyileştirme getirdiysek, bu, memura zarar mıdır; bu, memurun faydasıdır. Niye getirdik bunu; yapmak zorundaydık...

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; hani, yavuz hırsız ev sahibini bastırır diye bir laf vardır; hem ekonomiyi perişan edeceksin hem enflasyonu yükselteceksin hem devlet olarak vatandaşa borcunu ödemeyeceksin; ondan sonra gelen hükümetin bakanı, hükümet olunduktan on gün sonra, enflasyonun nereye gideceğini, hiçbir şeyden korkmadan söyleyecek ve oraya geldiği zaman da, diyeceksiniz ki bunu siz yaptınız... Vallahi, bunu söylemek için insanda yüz ister ve görüyoruz ki, bu yüzü bulup, burada bunu söylüyorsunuz. (RP sıralarından gürlültüler)

Şimdi -hiçbir yerde hiçbir mazeret arkasına sığınmıyoruz- bu Hükümet, bu çıkan enflasyona, enflasyonun sahibi şu, enflasyonun sebebi bu, demedi. Siz, zannediyorsunuz ki, ucuz politika yaparak kalkacaksınız "biz size yüzde 77'de bıraktık, siz yüzde 100'e çıkardınız; çünkü, programınız yok, varsa programınız koyun" diyeceksiniz!.. 1998 bütçesi, kendi kendine bir program. 1998 bütçesinde deniyor ki, biz, 1998'de, sene sonunda enflasyonu, sizin yapmayıp gizlediğiniz zamları yaptığımızdan dolayı, sistemi dengeye oturtduğumuzdan dolayı ve makul bir bütçe yaptığımızdan dolayı, kendi imkânlarımızla yüzde 50'ye indireceğiz; bundan, sizin şüpheniz olmasın!

ASLAN POLAT (Erzurum) – Ocak ayında neydi?..

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Uluslararası Para Fonunu mu merak ediyorsunuz; vergiyi mi soruyorsunuz...

ASLAN POLAT (Erzurum) – Siz ne yaptınız, onu söyleyin.

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Yahu, geçen sene ocak ayında enflasyon rakamını sanki küçük yaptınızda mı, yani, bu memleketeye yatırım yaptınızda mı, denk bütçe yaptınızda mı bunları söylüyorsunuz; el insaf!.. Yani, siz, bütün bunları yapabilecek olsaydınız, Hükümeti bırakıp gitmezsiniz! Yani, sizin Hükümetinizi biz mi düşürdük; Hükümeti siz bırakıp gittiniz; ekonomiyi yönetemiyoruz dediniz ve bunlardan sonra, kalkıp gelip de, bize bunun hesabını sorma hakkını kendinizde nasıl buluyorsunuz?! (RP ve DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Bakan, şimdi, siz enflasyondan bahsedin; acaba, niye yükseldi; bir şeyler mi geldi bir yerden; onu bir açıklayın da biz anlayalım şimdi. Bir yerden bir şey mi yağdı; yani, gökten bir şey mi yağdı onu bir öğrenelim. (RP ve DYP sıralarından alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sen yorum yapamazsın!

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Hükümet, enflasyonla, Türkiye'nin makûs talihi olmaması gereken bu enflasyonla mücadele azmi içerisinde; bu maksatla programını hazırlamıştır. Bu maksatla, kendi imkânlarıyla, sene sonuna kadar enflasyonu yüzde 50'ye indirebilme ve Sayın Ayfer Yılmaz'ın belirttiği gibi, altı aydır Uluslararası Para Fonuyla yaptığı temaslardan neticesinde de -eğer, bu Yüce Meclis, vergi kanunu tasarısına destek verdiği takdirde, sosyal güvenlik sistemini olması gerektiği yere getirecek desteği verdiği takdirde- hızlandırılmış bir programı yapabilme imkânını elde edecektir; eğer, bu Meclisten bu destek çıkarsa -şimdi, çıkar, çıkmaz; Yüce Meclisin takdirdir, bir şey söylemem- eğer, bu programı yaparsak, bir sene içerisinde enflasyonun yüzde 10'un altına ineceğini, açıklıkla buradan söyleyirim. (RP sıralarından gürültüler) Ha, olur ya, muhalefet, bu memlekette vatandaş nasıl olsa enflasyona alıştı, biz neden bu Hükümete destek verelim de enflasyonu düşürsün, düşüncesiyle, vergi kanunu tasarısına ve sosyal güvenlik kanunu tasarısına destek vermez; olabilir, hakkıdır; o zaman da, bu Hükümetin elindeki program, öntümüzdeki aylar içerisinde, bu enflasyonu, şiddetli bir şekilde kıskaçla yakalamıştır; gereken her türlü şey yapılacaktır ve bunun neticesinde de, enflasyon yüzde 50'nin altına inecektir.

Şimdi, içinizden bazıları diyebilir ki, efendim, siz bunları söylüyorsunuz da, nereden bilelim böyle olacağını... Küreselleşen dünyada, ülkelerin ekonomik yönetimleri, yöntemleri ve icraatları, aynen bir karne gibi sürekli takip edilir; bu imkânlar içerisinde, uluslararası piyasada banka kesimi ve yatırımcılar, size olan ilgilerini, size olan güvenlerini gösterirler ve programınızı takip ettikleri için, bu programa inandıkları takdirde, bu desteği verirler. Şimdi, ben, size, açık yüreklilikle ve rakamlarla şunu söylüyorum ki; geçen yedi ay içerisinde, bu Hükümet, uluslararası piyasalardan bu desteği almıştır; bu destek devam etmektedir. Hükümetin programı, anlayanlar için vardır...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Halkımız anlamıyor Sayın Bakan!

DEVLET BAKANİ GÜNEŞ TANER (Devamla) – ...yazılıdır, altları teker teker çizilmiştir; sadece ve sadece bütçe kanununun denklemlerine bakarsanız, kaynaklarına bakarsanız ve şu güne kadar yapılan işlere bakarsanız, Hazinesinin üçer aylık ilan ettiği borçlanma programına bakarsanız, Merkez Bankasının para programına bakarsanız, Maliye Bakanlığının üç aylık bütçeyle ilgili açıklamasına bakarsanız, bu programın ne olduğunu anlamak mümkündür; ama, tabii, bazı arkadaşlarımız "ille de, bizim eskiden yaptığımız gibi yazılı bir metin verin bize; biz, bu metinden bunlara bakalım" demek istiyorsa, bu Hükümet, size, bu metni de verir.

Yüce Meclise teşekkür ediyorum; saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Gündem dışı konuşma cevaplandırılmıştır.

RAMAZAN YENİDEDE (Denizli) – Yıl sonunda enflasyon yüzde 150'yi bulacak Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) – Siz merak etmeyin, inecek. Siz aksini iddia etmeniz de, bu enflasyon inecek.

BAŞKAN – Sayın Bakan, konuşmanız bitti; lütfen, enflasyonla uğraşın, onlarla uğraşmayın.

RAMAZAN YENİDEDE (Denizli) – Siz, hâlâ bölge müdürlüğü açın; enflasyon onunla düşer!

BAŞKAN – Sayın Arıkan, zatûâliniz de, hudutta bekleyen kamyonlarla ilgili gündemdişi söz istemiştiniz; ama, ne yapalım işte, sıra ona gelmedi; enflasyon birinci sırada olduğu için, ekonomi birinci... O kamyon işi, hakikaten acil bir konuydu; ama, inşallah, Hükümet halledecek onu.

MUZAFFER ARIKAN (Mardin) – Efendim, onunla ilgili konuşmak istiyorum; talebim var.

BAŞKAN – Efendim, yetmedi; ne yapalım; İçtüzüğe göre 3 arkadaşla söz vermem gerekiyordu. Aslında, size de konuşma hakkı vermek istiyordum; ama, sığdıramadım 3 kişinin arasına; kusura bakmayasınız; eski bir arkadaşısınız ama...

V. — SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. — İçel Milletvekili Ayfer Yılmaz'ın, Devlet Bakanı Güneş Taner'in partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gözlükaya.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkanım, ekonomiden sorumlu Sayın Bakan, burada, enflasyonu nasıl önleyeceklerine dair müşahhas açıklamalarda bulunmadılar; ancak, mazeret olarak, geçmiş hükümetlere birtakım atfı cürümlerde bulundular ve "bu enflasyonun müsebbibi Doğru Yol Partisidir" diyerek bize sataştılar. Bu bakımdan, Doğru Yol Partisi adına, bu sataşmaya, Sayın Ayfer Yılmaz'ın cevap vermesine izin vermenizi rica ediyorum.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Öyle bir usul yok.

BAŞKAN – Peki efendim... Yalnız, Sayın Yılmaz, çok kısa bir açıklama yapabilirsiniz. (DYP sıralarından alkışlar)

ŞÜKRÜ YÜRÜR (Ordu) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

TURİZM BAKANI İBRAHİM GÜRDAL (Antalya) – Sayın Başkan, sataşma olmadı.

BAŞKAN – Sataştı efendim; enflasyonun bütün sebebini Doğru Yol Partisine yükledi.

Buyurun efendim.

AYFER YILMAZ (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomiden sorumlu Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz; gerçekten, enflasyonun, bir ülke sorunu olarak algılandığını bu kürsüden öğrendik; ama, sanıyorum, bu çatı altında şu anda dinleyen kişiler, enflasyonla nasıl mücadele edeceğimizi öğrenemedi; çünkü, aynı kitapları ben de okudum; ama, gerçekleşen rakamlarla makro büyüklükleri çalıştırdığım zaman, ne yazık ki, o sonuçlara ulaşamıyorum. Ancak, burada en önemli sorun, Doğru Yol Partisine, enflasyonla ilgili söz söyleyemeyeceği açısndandı ve orada getirdiği konu, sadece ve sadece sosyal güvenlikti. Hatırlatmak isterim, bu olay, 1987 yılında, ekonomide, karşısında diğer siyasî oluşumları gören Hükümetin, KİT'ler üzerinde oluşturduğu yanlış politikalar ve onları ticarî bankalara mahkûm etmesinin sonucunda kamu açıklarının artması, Türk Lirasının aşırı değerlendirilmesi ve sonucunda da, bunun iç denge bozukluklarından dış dengeye vurmasıyla çıktı. Salt olarak onu açıklayacaksak, kamuoyuna buradan vereceğimiz bütün bilgiler de yanlış olacaktır.

Bütün hükümetler, kendi üzerine düşen sorumlulukları aldıkları gibi, bunların çözümünü de getirmiştir ve 5 Nisan 1994'te alınan tedbirlerle de bu ülkede bir istikrar programı çatısı altında nasıl mücadele edilip sonuç alınacağını da Doğru Yol Partisi göstermiştir.

Saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Gündem dışı konuşmalar bitmiştir.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — *Irak'a gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Şükri Sina Gürel'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1289)*

BAŞKAN - Cumhurbaşkanlığının bir tezkeresi vardır; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere, 4 Şubat 1998 tarihinde Irak'a gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in dönüşüne kadar; Dışişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı Prof. Dr. Şükri Sina Gürel'in vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmesi bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Bazı sözlü soruların geri verilmesine dair bir önerge vardır; okutuyorum:

2. — *Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, (6/807) ve (6/808) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/299)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

5.2.1998

Gündemin Sözlü Sorular kısmınının 162 nci ve 163 üncü sırasında yer alan 6/807 ve 6/808 numaralı sorularımı geri alıyorum.

Gereğini arz ederim.

Arif Ahmet Denizolgun

Antalya

BAŞKAN - Sözlü soru önergeleri geri verilmiştir.

VI. — ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. — *Gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine ilişkin Danışma Kurulu Önerisi*

BAŞKAN - Danışma Kurulunun bir önerisi vardır; okutup, oylarınıza sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

No : 96

5.2.1998

Gündemin Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler kısmınının 11 inci sırasında yer alan 389 sıra sayılı kanun tasarısının, bu kısmın 4 üncü sırasında; 20 nci sırasında yer alan 338 sıra sayılı kanun teklifinin, 5 inci sırasında; 21 inci sırasında yer alan 282 sıra sayılı kanun teklifinin, 6 nci sırasında; 19 uncu sırasında yer alan 231 sıra sayılı kanun tasarısının, 7 nci sırasında; 89 uncu sırasında yer alan 258 sıra sayılı kanun tasarısının, 8 inci sırasında; 25 inci sırasında yer alan

182 sıra sayılı kanun tasarısının, 9 uncu sırasına; 172 nci sırasında yer alan 412 sıra sayılı kanun tasarısının, 10 uncu sırasına alınmasının Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Metin Öney

ANAP Grup Başkanvekili

Metin Bostancıoğlu

DSP Grup Başkanvekili

Metin Işık

DTP Grup Başkanvekili

Salih Kapusuz

RP Grup Başkanvekili

Turhan Güven

DYP Grup Başkanvekili

Nihat Matkap

CHP Grup Başkanvekili

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Şimdi, gündemin "Kanun-Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Önce, yarım kalan işlerden başlıyoruz.

VII. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – *Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu raporunun ikinci müzakeresine başlayacağız.

Komisyon ?..Yok.

Ertelenmiştir.

2. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 364) (1)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları raporlarının görüşmelerine başlıyoruz.

Komisyon ?..Burada.

Hükümet ?..Burada.

Komisyon ve Hükümet yerlerini almışlardır.

Sayın milletvekilleri, geçen birleşimde tasarının 2 nci maddesinin oylamasında kalmıştık.

(1) 364 S. Sayılı Basmayı 23.1.1998 tarihli 47 nci Birleşim Tutanağına eklidir.

Şimdi, 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen ?..Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, bu kanun tasarısı açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın kupaların sıralar arasında dolaştırılması suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum :Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kupalar sıralar arasında dolaştırılsın.

Sayın milletvekilleri, oylamada her milletvekili sadece kendi oyunu kullanacak... Dikkat ediyorum; yoksa, oylamayı iptal ederim; çünkü, geçen gün birisini gördüm de 20 tane oy kullandı; onun için bunları söylüyorum.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Salonda olup da oyunu kullanmayan sayın milletvekili varsa, lütfen, oyunu kullansın.

Salonda olup da oyunu kullanmayan sayın milletvekili var mı?.. Yok.

Oylama işlemi bitmiştir.

Kupalar kaldırılsın.

(Oyların ayırımına başlandı)

BAŞKAN – Efendim, oylama işlemi sürerken, çalışmalarımıza devam ediyoruz.

3. – *Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132)*

BAŞKAN – Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının müzakerelerine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

4. – *Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M. Siddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın aynı mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869) (S. Sayısı : 389) (1)*

BAŞKAN – Alınan karar gereğince, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M.Siddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın aynı mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun müzakerelerine başlıyoruz.

Komisyon?.. Burada.

(1) 389 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Hükümet?.. Burada.

Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde, Refah Partisi Grubu adına, Sayın Sıddık Altay söz istemiştir.

Buyurun Sayın Sıddık Altay. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Altay, süreniz 20 dakika.

RP GRUBU ADINA MEHMET SİDDİK ALTAY (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde Partim adına görüşlerimi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, muhtar geleneği, bizim kültürümüzde çok eski ve köklü bir yere sahiptir. Köy muhtarlığı, zaten yüzyılları aşan bir geleneğe sahiptir. Mahalle muhtarlığı ise, mahalle kethüdası adıyla, kökü 12 inci Yüzyıla kadar dayanan bir geçmişe sahiptir. Onun için, ananevi geleneğimizin zayıflatılıp, tahrip edilmesine bizim fırsat vermememiz gerekir.

Sayın milletvekilleri, 7 Nisan 1924 tarihinde yürürlüğe konulmuş olan 442 sayılı Köy Yasası ile 1944 yılında çıkarılan Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Yasalar, muhtarı köy ve mahallenin başı, aynı zamanda devlet adına o mahalle ve köyde kamu hizmetlerini yürütecek en büyük görevli, sorumlulukları yüklenecek kişi saymıştır. Bundan 74 yıl önce yürürlüğe konulmuş olan 442 sayılı Köy Kanununun 10 uncu maddesinde, muhtar köyün başıdır, bu kanuna göre köy işlerinde söz söylemek, emir vermek ve emri yaptırmak muhtarın hakkıdır ve görevidir. Muhtar o köyde ve o mahallede devlet hizmetlerini gören memurdur; devlet işlerinde, vazifesini, Köy Kanununun 36 ncı maddesine göre yürütür. Buna göre, köy muhtarının iki önemli görevi bulunmaktadır: Bunlardan bir tanesi devlet işleri, ikincisi de köy işleridir. Bu görevler arasında, hükümet tarafından bildirilecek kanunları, nizamları, köy içinde ilan edip anlatmaktan tutun da, asker toplamaya, bakaya ve kaçakları hükümete haber vermeye, köyde doğanları ve ölenleri, nikâhlananları ve boşananları kaydetmeye kadar, burada saymaya zamanımızın yetmeyeceği, pek çok görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.

Burada, şunu belirtmek istiyorum ki; devletin, yasalarla, köy ve mahalle muhtarlarından beklediği hizmet, 657 sayılı Yasayla kendi memurlarından istediği görevlerden çok daha fazladır. Türkiye genelinde sayıları 50 bine ulaşan muhtarlarımız, demokratik sistem içerisinde seçimle işbaşına gelen kamu görevlilerimizdir. Muhtarlarımız, kamu adına, insanların sorunlarıyla birebir muhatap olmak durumundadırlar. Bu anlamda, muhtarlarımız, devletin en uç noktadaki temsilcileridir. Halkla en çok yüz yüze olan kamu temsilcileri oldukları için, en çok sorumluluğa sahip olan kamu görevlileri, muhtarlarımızdır. Hele köy muhtarlarına yüklenen sorumluluk ve görevler çok daha ağırdır.

Burada, şunu özellikle belirtmek isterim: Devletin köy muhtarlarına kişilik kazandırması gerekmektedir. Şöyle ki; köylerde devleti temsil eden bir kişi olarak, kanun, muhtarı köyün en büyüğü ve başı saymıştır. O halde, köye görevli gelen devlet memurları ve güvenlik kuvvetleri -kim olursa olsun- köy ve mahalle muhtarlarına saygı duymalı, onu, köy ve mahallede devleti temsil eden bir kişi olarak bilmelidirler; ama, durum böyle değildir. Çoğu köylerimizde, köy muhtarları, güvenlik kuvvetlerinin, özellikle jandarma ve karakol kumandanlarının baskısı altında ezilirler; hatta, jandarmanın, polisin yapmakla mükellef olduğu görevleri muhtarlardan isterler. Muhtarlar, bu gibi görevleri, gücünün ötesinde olduğundan, yapamadıkları için, bazen dövülürler, sövülürler,

hakarete uğrarlar. Muhtarlarımıza, bu yönden de, kişilik, saygınlık kazandırmamız gerekmektedir. Toplumla yararlı olan bu insanlar devletin himayesi altına alınmalıdır.

Sayın milletvekilleri, seçimle işbaşına gelen insanlar güçlüdürler. Bu kuvveti, meşruiyetin ana kaynağı olan millettendir. Bu durumlarına rağmen, muhtarların hak isteme konusundaki titiz davranışları, belli bir seviyenin ve belli bir sorumluluğun eseridir. Millet olarak, hür, demokratik düzeni benimsemişizdir. Bu sistem içinde, en önemli yerlerden birinin de muhtarlık müessesesi olduğu bilinmektedir. Muhtarlar, kendi sorunlarını kamuoyunun dikkatine sunarken, onu, çeşitli düzeydeki platformlarda tartışırken bu temel esasları göz önünde bulundurmuşlardır. Köyde devletin, mahallede halkın temsilcisi olan ve milletimizin gerçek ihtiyacından doğan muhtarlık müessesesine toplum hayatımızda çok önemli görevler verilmekte ve muhtarlar, bu görevlerine halen devam etmektedirler. Bugün, muhtarlarımıza çeşitli kanunlarla yüklemiş olduğumuz, vermiş olduğumuz 100 - 150'ye yakın görev bulunmaktadır. Ne var ki, kamu adına insanların sorunlarıyla birebir muhatap olan ve bu anlamda devleti temsil etme durumunda olan muhtarlarımız, bu temsil görevinin gerektirdiği imkânlardan mahrum bırakılmışlardır. Devlet, son artışlarla 10 milyon lira civarında muhtarlarımıza maaş vermektedir. Bu maaş günümüzün ekonomik şartlarında son derece komiktir. Şu kadarını ifade edelim ki, muhtarların eline geçen maaş, zorunlu olarak ödedikleri Bağ-Kur primlerinin taksitlerine bile yetmemektedir. Muhtarlarımız, sosyal güvenlik primlerini ceplerinden ekledikleri paralarla, ancak ödeyebilmektedirler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, muhtarlarımız, seçimle işbaşına gelen kamu görevlileri oldukları için, demokrasinin yerel bazdaki en güzide temsilcisidirler. Seçimle işbaşına gelen bu insanlarımızın, demokrasinin fazilet rejimi olduğunu önce kendi dünyalarında benimsemeleri gerekmektedir. Bu da, ancak, muhtarlarımızı, devletin kendilerine yüklediği demokratik sorumluluğun önemini yansıtacak ekonomik ve sosyal imkânlara kavuşturmakla mümkün olacaktır.

Değerli milletvekilleri, muhtarlarımız, devletin çok önemli sorumluluklar yüklediği kamu görevlileridir. Bu kadar önemli görevler verdiğimiz bu insanların ellerinde birer mühür, bu mühürle yükledikleri sorumluluğun gerektirdiği imkânlardan mahrum bırakmak, demokrasinin faziletleriyle bağdaşmaz. Türkiye genelinde binlerce muhtarımız, kendilerine bir ofis temin edebilmekten bile mahrumdur. Elleri geçen 10 milyon lirayla bir bürünün masraflarını karşılamak bir tarafa, kamu hizmeti görebilmek için yaptıkları telefon görüşmelerinin faturasını ödemekte bile zorlanmaktadırlar.

Köy ve mahalle muhtarlarına, sorumluluklarına paralel olarak ve günün şartlarına uygun, en azından asgarî yaşam standartlarını sağlamaya yetecek kadar maaş bağlanması, devletin kamusal sorumluluğunun zorunlu bir gereğidir. Fakat, burada bir hususu belirtmek gerekir; tüm bu imkânsızlıklara rağmen, muhtarlarımızın, fedakâr çalışmalarıyla, kendi imkânlarını kullanarak, bilgisayar çağını yakaladıklarını görüyoruz. Özellikle büyük şehirlerde, muhtarlarımız, halkın sorunlarını bilgisayar tuşlarını kullanarak çözmekte, zaman, mekân ve emek israfının önüne geçmektedirler. Bu muhtarlarımızı da tebrik ediyorum. Bu gelişmeler, muhtarlarımızın imajında da değişmelere neden olmaktadır ve yeni gelişmeler göstermektedir.

Tabii ki, aynı şeyi köy muhtarlarımız için söylemek mümkün değildir. Köy muhtarlarımızın sorunları hepimizce malumdur. Gerçekten de, köy muhtarlarımızın durumları iç açıcı değildir. Bu nedenle, tüm muhtarlarımızın, büyük şehirlerdeki muhtarlar gibi bazı imkânlara kavuşturulması gerekmektedir. Muhtarlarımız, teknolojinin gerektirdiği kolaylıklarla, sundukları hizmetin kalitesini artırmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kapsamlı bir yerel yönetimler reformu artık kaçınılmaz hale gelmiştir. Tüm dünyanın yerinden yönetim modeline yöneldiği modeline yöneldiği bir dönemde, yetkinin merkezde, sorumluluğun ise yerelde tutulmasının mantığını kavramak mümkün değildir. Bu çerçevede yapılacak bir mahallî idareler reformu ile sorumluluğun gerçek sahiplerine; ya-

ni, yerel yöneticilere, sorumluluklarının gerektirdiği yetki ve imkânların sağlanması, artık, kaçınılmaz hale gelmiştir. Anadolu tabiriyle, davul kimin omzundaysa, tokmağı da ona vermemiz gerekmektedir. Bu noktada, köy muhtarlarının, yetkilerinin artırılarak, köyün her türlü sorununun çözümü için birinci öncelikli yetkili merci yapılması, modern yönetim anlayışının gereği haline gelmiştir ve zaruridir. Bunun için, köylere müstakil bütçe tahsis edilerek, elektrik, su, yol, altyapı gibi temel zaruretlerin yerinden çözülmesine imkân sağlanması, yıllardan beri köylerimize götürülemez hizmetlerin ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Yapılacak bu düzenleme ile köy gelirlerinin artması da sağlanmış olacaktır.

Belediye meclislerinde, mahalle muhtarlarına da söz hakkı verilmelidir. Belediye başkanları ile kaymakamlık veya valilikler, muhtarlara yer temini konusunda öncelik vermeli, mahalle ile ilgili konularda muhtarları her zaman birinci muhatap almalı ve onları dinlemelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhtarlarımıza yeniden düzenlemeyle sağlanacak maaş artışının yeterli olduğunu söyleyemeyiz. Yeni yasayla, şu andaki katsayıya göre, ocak ayı itibarıyla, muhtarlarımızın eline takriben 18 milyon civarında bir miktar geçecektir. Doğrusu, biz, bunu uygun bulmuyoruz. Biz, Refah Grubu olarak verdiğimiz teklifte, Hükümeti ve Meclisimizi ikidebir bu konuda meşgul etmek istemiyorduk; bunu, bir statüye bağlamak istiyorduk. Bu da nedir; muhtarlarımız da her yıl değişen asgari ücret seviyesinden yararlınsın. Dolayısıyla, bunu, bir siyasî polemik konusu da yapmamamız gerekir. Her ne kadar, bu tasarıda, muhtarlarımızın ödenekleriyle ilgili, Bakanlar Kuruluna yüzde 100 oranında artırma yetkisi veriliyorsa, da tabii ki, siyasî partiler -özellikle, iktidarlar- seçim zamanlarında, bunu, bir siyasî koz olarak kullanacaklardır. Tabii, siyasî koz olarak kullanılması uygun değildir. Bunun doğrusu, gerçeği, bu konunun Mecliste çözülmesidir. Bakanlar Kuruluna bırakılmadan, bunun, en iyi şekilde yapılması gerekirdi. Gerçi, biz, bunları komisyonunda söyledik; ama, komisyonumuz, bunu, bu şekilde değerlendirdi.

Değerli milletvekilleri, tüm bu çalışmalar sonucunda, Hükümetimizin, bugün, Meclis gündemine getirdiği, muhtarların ödeneklerinin artırılmasıyla ilgili tasarı, bugün, Türkiye'de, sayıları 50 bini aşmış bulunan muhtarlarımız için yine de iyi bir çalışma olacaktır, onlara yeni bazı imkânlar sağlayacaktır.

Bu tasarrının, bu şekilde de olsa, tüm muhtarlarımıza hayırlı olmasını diliyor; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Altay.

2. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 364) (Devam)*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının yapılan açık oylamasına 234 sayın milletvekili katılmış; 231 kabul, 2 mükerrer, 1 geçersiz oy çıkmıştır. Bu suretle, tasarı yasalaşmıştır; hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

4. – *Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın aynı mahiyeteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869) (S. Sayısı : 389) (Devam)*

BAŞKAN – Şimdi, söz sırası, Demokrat Türkiye Partisi adına, Van Milletvekili Sayın Mahmut Yılbaş'ta.

Buyurun efendim. (DTP sıralarından alkışlar)

DTP GRUBU ADINA MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası olarak adlandırdığımız, kısaca 2108 sayılı Yasanın bir maddesinde değişiklik yapılmasına dair tasarı hakkında, Demokrat Türkiye Partisinin görüşlerini sunmak üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, tasarıyla getirilmek istenilen, köy ve mahalle muhtarlarına, biraz önce değindiğim 2108 sayılı Yasayla verilmekte olan ödeneklerin -yetersiz kalması nedeniyle- yükseltilmesinden ibarettir. 2108 sayılı Yasa, bu yetersizlik nedeniyle, zaman içerisinde sistemin ve mekanizmanın gereği olarak değişikliklere uğramıştır. Bu gösterge, 1991 yılında 500'den 1 000'e çıkarılmış, yine 1995 yılında, Bakanlar Kurulu kararıyla 2 000'e çıkarılmıştır. Demek ki, mekanizmada, sistemde bir yanlışlık vardır. Zaman içerisinde enflasyonla birlikte paranın alım gücü düştüğünde, bu tür sabit göstergelerle verilen ödenekler ve maaşlar yetersiz kaldığından, değiştirmeler söz konusu olmaktadır ve bu da zaman aldığından, değişikliklerin zamanında olmaması gibi bir sonuca götürmektedir. Onun için, bu tasarının mantığı yanlıştır.

Biraz evvel, Refah Partisi Grubu adına, burada konuşma yapan değerli milletvekili kardeşimin de ifade ettiği gibi, her şeyden evvel, miktardan önce, bu mantığın değiştirilmesi lazımdır. Zaman içerisinde, müdahale etmeksizin, kendi kendisine yükselen bir rakamı sağlayacak bir mekanizmayı orta yere koymamız icap eder; yani, değerli milletvekili kardeşimin ifade ettiği gibi, bu konuda, asgari ücretin, bu Meclis tarafından kabul edilmesiyle, mesele, kökten bir çözüme kavuşturulacaktır.

Demokrat Türkiye Partisi Grubu olarak, bu düşünceyi de paylaştığımızdan, bir değişiklik önermesini Sayın Başkanlığa sunmuş bulunuyoruz. Öyle zannediyorum ki, diğer grupların da bu yönde yaklaşımları olacaktır. İnşallah, bir noktada birleşir ve bu sorunu da kökünden halletmiş oluruz.

Değerli arkadaşlarım, muhtar ödenekleri ve sosyal güvenlikle ilgili kanun tasarısı Yüce Meclise getirildiğinde, bu mekanizmanın, bu sistemin bütünü hakkında, bu kürsüden düşünce ifade etmemek, büyük bir eksiklik, büyük bir noksanlık olarak düşünülmemelidir. Bugün, nüfusumuzun yüzde 46'sını teşkil eden ve kırsal kesimde bulunan insanlarımızın idare edildiği sistem, muhtarlık ve köy sistemidir. Birçok eski yasamız gibi, bununla ilgili yasa, 1924'te çıkarılmış ve o günden bu tarafa da, çok ciddi bir değişiklik yapılmadan gelmiştir.

Zaman zaman, çeşitli zeminlerde -ister siyasî zeminler olsun ister idarî veya bilimsel zeminler olsun- mahallî idarelerle ilgili konular gündeme getirildiğinde, maalesef, bir eksiklik söz konusu olur. Bu eksiklik -bir hata olarak vasıflandırmak istemiyorum- ya bilinçli olarak gündeme getirilmekte veyahut da unutulmaktadır. Mahallî idareler denildiğinde, hep, akla, belediyeler geliyor, belediyelerle ilgili mevzuat veya belediyelerle ilgili maddî kaynaklar söz konusu oluyor.

Değerli arkadaşlarım, bunun dışında, hepimizin malumu olduğu üzere, mahallî idareler dediğimizde, üçlü bir sistem vardır; sistemin ilk parçasını köyler oluşturur; yine, mekân olarak köylerin tamamını içine alan, özel idareler dediğimiz, diğer bir mahallî idare sistemimiz vardır. Her nedense, siyasette, politikada, belediye ve belediyelerle ilgili konular hep ön sırada ele alınmış, gündeme getirilmiş; ama, bunun gerisinde olan, nüfusun neredeyse yüzde 46'sının yaşadığı köylerle ilgili bir iyileştirme, reform, Yüce Meclisten geçmemiştir.

Değerli arkadaşlarım, bugün, köy sistemine baktığımızda -neresinden bakarsanız bakınız- bir unutulmuş söz konusudur. Bugün, köy bütçeleri diye, sembolik olarak köyler tarafından yapılan bütçelerin gelirleri imceeye dayanır; ama, bu imcece, Anayasa tarafından angarya olarak kabul edildiğinden kaldırılmıştır. Yani, köyün ortak ihtiyaçlarını, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için, yine köylünün kendisine döndü, sen, kendi aranda sağlayacağın maddi kaynaklarla kendi meselelerini çözmeye çalışacaksın... Ama, öbür taraftan, belediyelere ve son zamanlarda, 1987 yılında yapılan değişikliklerle, özel idareye de bütçeden kaynak aktarılması söz konusu olmuştur; ama, bu kaynak yeterli değildir.

Değerli arkadaşlarım, mahallî idarelerde bir reformist yaklaşımın başında, gündemin başında, her şeyden önce, köylerin ve köyde, kırsalda yaşayan insanlarımızın dikkate alınması söz konusu olmalıdır; bu, neyi gerektirir; kırsalda yaşayan insanlarımız, diğer mahallî idarelerde olduğu gibi, mutlaka, bütçelerden bir pay almalıdırlar; bu sağlanmadığı sürece, gerçek anlamda, mahallî idarelerde, Yüce Meclisin bir reformist hareket içerisinde olduğunu ifade etmek mümkün değildir.

İkinci konu, değerli arkadaşlarım, köy idare tarzını yeniden elden geçirip, buna çağdaş bir hüviyet kazandırmak mecburiyetindeyiz. Bugün, Köy Kanununa bakınız; Köy Kanununda, köy ihtiyar heyetleri ile köy muhtarlarının, devletin hemen hemen bütün işlevini kapsayan görevleri vardır. Halbuki, bu görevler, devletin değişik organları tarafından yürütülür. Köy muhtarının adli görevi vardır; adli görevi, bağımsız yargı, adli kuruluşlar ve idarî kuruluşlar yürütürler. Köy muhtarının idareyle ilgili görevleri vardır, mahallî idarelerle ilgili görevleri vardır. Diğer idarî kuruluşlara da baktığımızda, bunlar ayrı, kimileri özerk, kimileri bağımsız kuruluşlardır.

Diğer taraftan, değerli arkadaşlarım, çok enteresandır; bu ülkenin nüfusunun yüzde 46'sında güvenlik ve asayiş sağlama görevi, köy muhtarının görevidir; idarî ve adli tebligat yapma görevi, köy muhtarının görevidir. Öbür taraftan, sağlık ve eğitimle ilgili görevlerin denetimi ve gözetimi, köy muhtarına ve ihtiyar heyetine verilmiştir. Bu kadar yoğun görevin verildiği bir idarî mekanizma içerisinde, bu görevlerin nasıl yapılacağı, bugüne kadar ciddi şekilde tartışılmamıştır, gündeme getirilmemiştir ve çözüme kavuşturulmamıştır.

Değerli arkadaşlarım, demokratikleşme açısından, dünyada, bugün örnek olarak gösterilen ülkelerde veya gelişmekte olan, kalkınmakta olan, demokrasiyi kendilerine hedef teşkil eden ülkelerde de çok değişik temayüller, yaklaşımlar vardır.

Değerli arkadaşlarım, bugün, demokrasinin beşiği dediğimiz Kıta Avrupasında, bizlerin, hemen hemen dünya idare sistemine, literatürüne katkıda bulunmak suretiyle getirmiş olduğumuz muhtarlık -ki, bir idarî birim şeklindedir- ve mülkî idare sistemi, kendimize ait, kendi kültürümüzün bir ürünüdür; bunlar bin yıllık bir tarihe sahiptir. Batı ülkelerine baktığımızda, özellikle muhtarlıkla alakalı olarak- bu tür ülkeler, demokratikleşmenin, katılımcılığın daha küçük birimlerde olabileceğini, bunun için, artık, belediye dediğimiz mahallî idare sisteminin bu amaca yönelik olarak örgütlenmemiş olduğunu ileri sürerek, mahalle teşkilatlarının, hatta kendi tabirleriyle "neighborhood" dediğimiz komşuluk ilişkilerinin kurumsallaştırılması yönünde çalışmalar yapmaktadırlar. İşte, bizim komşuluk dediğimiz, özellikle köylerde ve şehirlerde kurumsallaşmış olan idarî mekanizmamız, köy ve mahalle muhtarlıklarıdır. Demek ki, bu ülke ve bu ülkenin kültürü, bundan bin yıl önce, bugün, Batı'nın demokrasi olarak vasıflandırdığı bir idare tarzını benimsemiş ve yüzlerce yıl, nüfusumuzun hemen hemen yüzde 70'i, yüzde 80'i bu idare tarzıyla idare edilmiştir. Bugün, çok iddialı bir yaklaşım olarak görülmemelidir; yani, demokraside bizim tecrübemiz, sadece işte 1946'lara, 1950'lere çekilerek, elli yıllık, altmış yıllık bir demokrasi anlayışımız vardır, tecrübemiz vardır demek bana göre bir yanılgıdır.

Değerli arkadaşlarım, onun için, demokratikleşmenin de sağlanabilmesi bakımından köy idarelerinin, mahallî idarelerin, mutlaka, acilen gündeme getirilip, yeniden bir sisteme kavuşturulmaları gerekmektedir. Bu sistem ne olacaktır; mutlaka demokrasinin evrensel özelliklerini taşıyacaktır. Değerli arkadaşlarım, bunun için, mahalle ve köy idaresinin üzerinde kurulacak üst kurullar da daha demokratik hale gelmiş olacaklardır. Biz, niçin mahalle muhtarlarının belediye meclislerine üye olarak katılmalarını düşünmüyoruz; en azından niçin bunu tartışmıyoruz? Biz, niçin ilçelerde bir hükmî şahsiyet halinde kendi bütçelerini hazırlayan, kendi bütçelerine ilişkin olarak yatırım programlarını görüşen bir hükmî şahsiyeti düşünmüyoruz? Niçin bu hükmî şahsiyetin üyelerinin seçimine gelen köy muhtarları olmasını sağlayacak yasal değişiklikleri gündeme getirmiyoruz?

Değerli arkadaşlarım, bunu sağladığımız takdirde, hepimiz yaşamla içinde bulunarak göreceğiz ki, Türkiye'yi, bugün özlemini çektiğimiz hukuk devleti olarak, demokratik bir ülke olarak ve insan hakları konusunda diğer ülkelerden geri kalmayan bir çizgiye gelen ülke olarak elbirliğiyle yaratmış olacağız.

Değerli arkadaşlarım, bunun için de idare mekanizmamızda, sistemimizde çok ciddi değişiklikler yapmamıza gerek yok. Burada ayaküstü ifade edebilirim, diyebilirim ki, bugün sayıları 36 bin ilâ 40 bin arasında ifade edilen köylerde, Köy Kanununda yapılacak olan bir maddelik değişiklikle "belediyelerle ilgili mevzuat köylerde de uygulanır" dediğimiz an, biz, köylerimizde bir reform yapmış oluruz, bir idarî reform yapmış oluruz. Artık, köylerde vatandaşlarımız, hizmeti devletten bekler halden çıkıp, kendi katkılarıyla, kendi iştirakleriyle, kendi yaklaşımlarıyla yaşadıkları yöreleri daha sağlıklı, daha yaşanabilir bir hale getirirler.

Değerli arkadaşlarım, köy yaşamına baktığımızda, birtakım hükmî şahsiyetlerin tasarrufları birbirini içine girmiştir. Köy ortak malı vardır; bu, köylünün birlikte tasarrufta bulunduğu bir gayrimenkuldür; ama, onun yanında, meralar vardır. İnşallah, bu Meclisimizde, yakın bir zamanda, mera hukukumuzla ilgili mevzuat değişikliğini de yapacağız. Düşünebiliyor musunuz, bu meradan, kırsalda yaşayan nüfusumuzun bütün hayvan varlığı yararlanır; ama, bu meranın sevk ve idaresi, kullanımı, yönetimi, köy idaresinden esirgenmiştir. Bu nasıl bir anlayış?! Belki zamanında, o zamanki idarî anlayışın gereği olarak, bunu, bu şekilde görmek mümkün olabilirdi; ama, bugün, en azından, çevrenin korunması, doğanın korunması, insan unsuruyla yapılabilecek, insan unsuruyla takip edilebilecek bir olaydır. Siz, o doğa içerisinde yaşayan insanı bundan çekip alırsanız, onun ilgisinden uzak tutacak olursanız, doğanın korunmasını, çevrenin korunmasını da sağlayamayız.

Değerli arkadaşlarım, öbür taraftan, yine, hepimizin bildiği gibi, çok gariptir bu, hâli arazi diye bir arazi, mülk edinme şekli vardır. Bu hâli arazi kimindir; devletin midir, mahallî kuruluşların mıdır, bireylerin midir; bu konuda bugüne kadar bir içtihat birliği de sağlanmamıştır. Değerli arkadaşlarım, onun için, mutlaka ve mutlaka, kırsaldaki hayat tarzını değiştirebilmemiz için, her şeyden önce oranın idarî yapısını değiştirmek durumundayız. Bunu yapmadığımız takdirde, kırsala hizmetin gitmiş olmasına rağmen, bugün kimse ifade edemez, söyleyemez, cumhuriyet hükümetleri bugüne kadar kırsala bir şey götürdü diyemez. Bugün, kırsalımızda, Allah'a çok şükür, kış aylarında -yani, kasabalarla, ilçelerle, il merkezleriyle- o yoğun kar yağışlarının olduğu Doğu Anadolu Bölgemizde dahi köy yollarının en fazla kapalı kaldığı gün sayısı iki günü aşmaz. Bugün, uluslararası telefon görüşmesi kırsalımıza kadar götürülmüştür.

Değerli arkadaşlarım, bugün, hiç olmazsa, dört veya beş köy bir araya getirilmiş, onlara, sağlıkevi veya sağlıkocağı altında, sağlığın ilk kademesinde ihtiyaç duyulan aşı gibi konular, hizmetler götürülmüştür; ama, buna rağmen kırsaldan şehirlere, kent merkezlerine akın durmamaktadır.

Değerli arkadaşlarım, bunun birinci nedeni ekonomik; ikinci nedeni ise, biraz evvel ifade etmeye çalıştığım, sosyal ve idarî yetersizliktir. Biz bunu sağladığımızda, bugün büyük kentlerimi-

zin içerisinde bulunan beldelerde yaşayan, kentlerde yaşayan insanlara, yeteri kadar altyapı hizmetinin götürülememesi gibi bir durumdan da ülkeyi kurtarmış olacağız.

Değerli arkadaşlarım, Büyük Atatürk'ün ifade ettiği gibi, sadece ifadede de kalmayan, kendi döneminde, yaşadığı dönemde hayata geçirdiği "köylü, bu milletin efendisidir" sözünü, biz, yeneden hayata geçirmek mecburiyetindeyiz; çünkü, bu ülkede sanayide olduğu gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yılbaş, size 1 saat daha süre verebilirim.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Sağ olun Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Gerçekten... 1 saat vereyim mi?

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Sağ olun efendim...

BAŞKAN – Ne kadar istiyorsanız vereyim. Hakikaten...

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hayır, hayır konuşun canım; siz iktidar partisisiniz, konuşun...

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Vaktinizi almayayım, değerli arkadaşlarımın da.

...gerçek üretken, üreten ve tüketen kırsalımızda yaşamaktadır; kırsalımızda yaşayan insanlarımızdır. Dilim varmıyor, söyleyemiyorum; çünkü, sürekli olarak bugüne kadar "köylü köylü" demekle, hep köylü olarak bırakmışız o insanlarımızı. Diyorum ki, kırsalda yaşayan insanlarımızı da, süratle yapacağımız yasal değişikliklerle, bu sosyal hayata, çağdaş hayata entegre etmemiz gerekmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle hem sizleri hem de bizleri izleyen insanlarımızı saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum efendim. (DTP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılbaş.

Sayın milletvekilleri, şimdi müzakere ettiğimiz kanun tasarısı, muhtarların maaşlarının artırılmasına ilişkin bir kanun tasarısıdır. İktidar partisinin sözcüleri kürsüye çıkıp da 20 dakika konuşursa, bütün Türk idare sistemini burada dile getirirse, peki buradan nasıl kanun çıkacak? 6 grup var, 20'şer dakikadan 120 dakika; 2 milletvekili 10'ar dakikadan, toplam 140 dakika, Hükümet ve komisyon da söz alırsa, tümü üzerindeki konuşmalar 3 saat alır. Biz burada kaç saat çalışıyoruz?.. (DYP, ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Efendim, yani ben alkışlanmak için değil de, şurada bir iş yapmak için varsak, hakikaten faydalı işler yapalım.

İşte Hükümet anons ediyor, ilan ediyor: "Öğretmen maaşlarını artıracam." Srada er polisler var, onlar da büyük bir sabırsızlıkla bu kanunların çıkmasını istiyorlar. Daha bir sürü kanun tasarısı var sırada. İktidar partisi çıkıp da burada hem konunun dışına çıkarsa, hep böyle süreleri doldurursa, biz nasıl çalışacağız? (DYP, ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Gerçekten, eğer, bu Meclisi verimli çalıştırmak istiyorsanız, özellikle iktidar grubu çıkıp konuşmayacak, iktidar grubu iş yapacak. İktidar sizin elinizde, daha neyi konuşuyorsunuz... Kusura bakmayın; ama, burada, bazı şeylerde sabrımız tükeniyor.

Şimdi, ANAP Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Abdullah Akarsu; buyurun efendim. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

Sayın Akarsu, sizin de süreniz 20 dakika; ama, istediğiniz kadar konuşabilirsiniz.

ANAP GRUBU ADINA ABDULLAH AKARSU (Manisa) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Başkanımızın önerisini dikkate alacağım; çünkü...

TURHAN TAYAN (Bursa) – Aydınhavası olsun.

ABDULLAH AKARSU (Devamla) – Pek aydınhavası gibi olmayacak sayın milletvekilim.

Bu 55 inci Hükümet, 1977 yılından beri ilk defa ele alınan, ilk defa hatırlanan bir konuyu gündeme getirmiştir. 55 inci Hükümete, Plan ve Bütçe Komisyonuna, bu tasarının hazırlanmasında emeği geçen bütün arkadaşlara şükranlarımı sunuyorum.

Toplumumuzun temeltaşı olan muhtarlarımızla ilgili Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına ilişkin, Anavatan Partisi Grubu adına söz almış olarak huzurlarınızda bulunuyorum ve bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sistemimiz içinde, vatandaşın başvurduğu ilk devlet kapısı muhtarlıklarımızdır. Muhtarlarımız, vatandaşımızla sürekli iç içe yaşayan ve onların devlet kapısındaki ilk görtüştüğü kişilerdir. Bulunduğu noktada, mahallenin veya köyün ekonomik, sosyal, kültürel kalkınmasını sağlamak, hatta, namusunu ve şerefini himaye etmek amacıyla, ellerinden geleni yapma gayreti ve sorumluluğu içindedirler. Hizmet ürettiği yerde kanunların bekkçiliğini yapmakla kalmaz, millî terbiye ve geleneklerin korunmasına da yardımcı olurlar.

Yerel yönetimler içerisinde muhtarlıklarımız demokrasinin temel taşlarıdır. Sağlıklı bir demokratik yönetimin işleyişi, en küçük birimdeki bu yöneticilerin halk ve hizmetlerle olan ilişkisinin etkinliğine bağlıdır. Vatandaşın çıkarlarının resmî sözcüsü olan muhtarlıkları ve muhtarlarımızı layık olduğu konuma kavuşturmak temel görevimizdir diye düşünüyorum. Bu açıdan, muhtarlarımızı, Yüce Parlamentoda görev yapan milletvekillerimizden ayrı görmüyorum; çünkü, bizim çektiğimiz sıkıntıların, bizim yaşadığımız zorlukların belki bir kat fazlasını muhtar arkadaşlarımız çekiyorlardır ve onun için, bizim sahip olduğumuz özlük haklarının büyük bir kısmına sahip olmaları gerektiğine inanıyorum. Bu sebeple, huzur içerisinde çalışmalarını yapabilmeye, ödenek, sosyal güvenlik, şahıs güvenliği ve sağlıklı çalışma yeri gibi isteklerini de göz önüne almak durumunda olduğumuzu zannediyorum.

Günümüzde, muhtarlarımız, 2108 sayılı Kanun gereğince ödenek almaktadırlar. Aldıkları ödenek, 1977 yılından beri düzenlenmemiştir. Getirilen tasarıyla, göstergedeki ve memur maaş katsayısı çarpımı baz alınarak yapılan iyileştirme, 1977 yılından beri ilk defadır ve buna göre de gösterge 2 000'den 3 000'e çıkarılmaktadır. Yapılan artış, bugünkü ekonomik sürecin getirdiği sonuçlar içerisinde bize göre belki az gelebilir; ama, Türkiye'nin şu anda içerisinde bulunduğu pozisyon göz önünde tutulursa yeterlidir diye düşünüyorum.

Esasen burada konuşmamız ve tartışmamız gereken bir mesele, köy muhtarlıklarımızın içler acısı pozisyonudur. Bakınız, 55 inci Hükümet -Cenabı Hak nasip edecek- önümüzdeki süreç içerisinde, çok kısa bir zamanda, yerel yönetim reformunu Yüce Parlamenteoya sevk edecek. Benden önce konuşan saygıdeğer milletvekilleri, bu konuda belli başlı fikirler serd ettiler. Bu konunun, bu fikrin ana sahibi Anavatan Partisidir; 1985'te gündeme getirilmiş, pişirilmiş, kotarılmış, hazırlanmış, 1991 seçimlerinden sonra gelenler tarafından hep gözardı edilmiş; ama -Allah nasip etti- 55 inci Hükümet, yerel yönetim reformunu, yine Anavatan Partisi kanalıyla bu Yüce Parlamenteoya getirecek ve esas, muhtarlıklar ve yerel yönetimlerde sağlanacak iyileştirmelerle, bu problemler kökünden çözülecektir.

Düşünebiliyor musunuz, bir dağ köyünde muhtarlık yapan hemşerim, bir muhtar kardeşim, 50 torba çimento için, oradan 70 kilometre mesafedeki ilçeye gidecek veya yetmeyecek, imkân yoksa, 150 kilometre mesafedeki sayın valiye ulaşacak ve köyündeki okulun, camiin, herhangi bir şeyin etrafını sıvamak için, tamir etmek için, 50 torba çimentonun peşinde koşturacak. Böyle bir sistem dünyada kalmadı; kalmadıysa, muhtarların şahsında sağladığımız bu iyileştirme yetmez; o za-

man, köy muhtarlıklarına köy bütçeleri koymalıyız, insanlarımızı doğdukları yerde doyurmanın yollarını arayacağımız gibi, doğdukları yerde sürdürülebilir hayatlarını en randımanlı şekilde idame ettirmelerinin çarelerini mutlaka bulmak ve üretmek zorundayız diye düşünüyorum.

Köy muhtarlıklarımızın sosyal yapısı, nüfus, ulaşım, altyapı sorunları belirlenmeli ve onun için özel bütçeler hazırlanmalıdır. Muhtar ve heyeti, tahsis edilen bütçeyi, muhtarlık giderleri dahil olmak üzere -yani devletin ciddiyetine yakışır fonksiyonları haiz olmak üzere- o yörenin hizmetinde ilk elden kullanmalıdırlar.

Partimizin fikirler manzumesinde belirtildiği gibi, yerel yönetimlere özerklik tanınması, yerinden yönetimle malî destek ve yetki verilmesi birçok sorunu temelden çözecektir ve daha kısa vadede bürokrasiden de uzaklaşmış olacağız.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; muhtarlarımızın göstereceği başarının bizim başarımız olacağını bilmek gerektiğini düşünüyorum. Muhtarlar için neler yapabiliriz diye, kendimi sorguladığımda, aklıma geliveren birkaç meseleyi gözlerinizin önüne sermek istiyorum:

Köy ve mahalle muhtarlarımız -ki, bu, Yerel Yönetimler Reform Tasarısı içerisinde mevcut il ve ilçe meclislerimizde temsilci olmalıdırlar,

Sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdırlar,

Düzenli, optimal hizmet verebilecek ofislere sahip olmalıdırlar.

Bazı arkadaşlarımızla beraber, bu noktada bir hazırlığımız var, Sayın İçişleri Bakanımız da buradayken, özellikle bir hususu gündeme sunmak istiyorum: Eski muhtarlardan alınan silah ruhsatı harçlarının, görevdeki muhtarlarla aynı seviyede tutulması gerektiğine inanıyorum; çünkü, o noktada hizmet üretmiş bir muhtar kardeşimin, muhtarlığı düştükten sonra, fizikî zorlukları varsa, o ortadan kalkmamıştır, bir avuç insanın içinde yaşamaktadır; onun, o güvenlik mekanizmasını elinden almak devletimize yakışmaz, 50 bin civarındaki muhtarın vereceği üç beş kuruş fazlayla da devlete ekstra bir gelir olmaz diye düşünüyorum.

Sayın Başkan ve saygıdeğer milletvekilleri; sonuç olarak, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına şahsım ve Anavatan Partisi Grubu olarak destek veriyoruz.

Ayrıca, bu tasarıyı huzurumuza getiren, bu değişikliğe yardımcı olan Hükümetimize, komisyonlarımıza ve bu tasarının hazırlığında kanun teklifleri vererek yardımda bulunan bütün parlamenter arkadaşlarımıza teşekkür ediyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akarsu.

Efendim, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sivas Milletvekilimiz Sayın Tahsin İrmak; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın İrmak, süreniz 20 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA TAHSİN IRMAK (Sivas) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile ilgili olarak şahsım ve Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, köy ve mahalle muhtarlığı müessesesi, geçmişi 1820'lere kadar uzanan geleneksel kuruluşlarımızdandır. Bu kuruluşlarımızdan biri köylerde kurulu bulunan köy yönetimi, diğeri ise şehir ve kasabalarımızda tesis edilmiş bulunan mahalle yönetimleridir. Ülkemiz bele-

diye ve il idareleri Batıdan esinlenerek kurulan yerel yönetim kuruluşları olmasına rağmen köy ve mahalle muhtarlıklarımız, ülkemizin koşullarında kendiliğinden ortaya çıkmış geleneksel yönetim kuruluşlarımızdandır.

Bunlardan köy muhtarlıkları, yönetim sistemi içerisinde yerel yönetim kuruluşları olarak yer almakta ve Anayasada ifadesini bulan bir tüzelkişiliğe sahip olmasına rağmen, mahalle muhtarlıklarının bir tüzelkişiliği dahi yoktur. Oysa, bunca yıldır yönetim sistemimiz içerisinde yer alan mahalle muhtarlıklarının tüzelkişiliği ve bütçesinin olmaması gerçekten üzücüdür.

Köy ve mahalle muhtarlarına kendi özel yaşamları dışında, çeşitli yasa, tüzük, yönetmelik ve genelgelerle çok sayıda görev verilmiştir. Örneğin, mahalle muhtarlıklarına verilen görev sayısı, 1967-1971 yıllarında İçişleri Bakanlığınca yapılan bir araştırmaya göre, 143'tür. Yani, bir muhtarın 143 görevi vardır. Bugünkü son teknolojik gelişmelere rağmen, aşağı yukarı, bir muhtara 150'ye yakın görev veriyoruz; fakat, bunun karşılığında, muhtarların -biraz sonra da değineceğim gibi- ne biçim sıkıntılar altında yaşadığı, ne biçim sıkıntılar çektiği, ne biçim sıkıntılar içerisinde olduğu açıkça görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, gerçekten, şimdi; köylerde, bizi, televizyon başında dinleyen bütün muhtarlar, her hükümet döneminde, köylerinin sorunlarıyla ilgilendikleri gibi, ayrıca, bir de, hükümetin temsilcisi vasfındalar. Mesela, bugün, enflasyon yüzde 101'leri aşmış, banka faizleri yükselmiş, köylü, bankaya gidemiyor; tarım kredi faizleri yükseltilmiş, kooperatif paralarını ödeyemiyor. Köylülerin hayvan paraları bitmiş, yemleri bitmiş, bunu alamıyorlar; kafası bozulan millet, nasıl olsa başbakana kavuşamadığı için, bakanlara kavuşamadığı için, gidip, köy muhtarına kafa tutuyor. Yani, muhtarların bu tür sıkıntılarını getirirken, aslında, devletin bütün yükünü bu muhtarların çekmesine rağmen... Çünkü, ne yapıyor muhtarlar; sağlık müdürtüne gidiyor, köyünde ebe, hemşire... Zaten, Allah razı olsun, Sayın Bakanımızın sayesinde köylerde ebe, hemşire de kalmadı, hep merkezlere toplandı; köyde ebe yok, hemşire yok, öğretmen yok...

NİZAMETTİN SEVGİLİ (Siirt) – Tam tersine...

TAHSİN IRMAK (Devamlı) – Ben kendi yöremden konuşuyorum; Sayın Bakana da kaç defa bunu söylememe rağmen, bir çözüm getirememiştir.

NİZAMETTİN SEVGİLİ (Siirt) – Tam tersine...

TAHSİN IRMAK (Devamlı) – Rahatsız olma... Bildiğin bir şey varsa, gel burada konuş. Gelip, burada, İktidar partisi olarak, şunu yapacağız, bunu yapacağız... Zaten, siz iktidarsınız; bir yaptırım gücünüz varsa, bunu yapın. Konuşmaya gerek yok ki!.. Yaparsanız da, biz, size teşekkür ederiz. Nasıl ki, bu muhtarlar yasa tasarısını buraya getirdiğiniz zaman, biz, buna, Doğru Yol Partisi olarak oy vereceğiz; oy vereceğiz ve bu yasayı da destekleyeceğiz. Eğer, vatandaşın yararına, her ne hususta yasa getirirseniz, biz, Doğru Yol Partisi olarak, sonuna kadar sizin destekçiniziz; bundan emin olabilirsiniz. Yani, gidip, CHP'ye falan yalvarmanıza gerek yok. Bu vatandaşın, bu milletin gerçekten kalkınması için, vatandaşın menfaatına getirdiğiniz yasalarda, Doğru Yol Partisi, her zaman için destek verecektir; yani, burada, bir siyasî kazanç peşinde değildir. Fakat, siz ne yapıyorsunuz; sizin yaptığınız şey, sadece iftira atmak. İşte, Türkiye Cumhuriyetinde Başbakanlık yapmış bir insana, CIA ajanı dediniz, eroin kaçakçısı dediniz ve bugün onların mahsulünü aldınız; Avrupa'dan dışlandınız, İslam birliğinden dışlandınız, Türkiye'yi bu tür sıkıntıların içerisinde soktunuz; ama; bunlarla uğraşacağımıza, gelseydiniz, vatandaşın karnını doyuracak, vatandaşın cebini dolduracak, vatandaşın yüzünü güldürecek, işsizliği önleyecek, eğitim, sağlık, yerel yönetim yasalarına ağırlık verelim ve gelin, ülke için hep elbirliği içinde çalışalım deseydiniz... Sayın Ülkü Güney'i düşünün konuşmasından dolayı tebrik ediyorum; ama, keşke, sizin Başbakanınız da Ülkü Bey gibi olsa, bazı milletvekilleriniz de onun gibi olsa; fakat, ben, Anavatanlılara bir şey demiyorum,

bizden gidenler, Doğru Yol Partisinden gidenler, Anavatanın içini de karıştırdılar, sizi de karıştırdılar; vatandaşın içerisine çıkamayacak duruma geldiniz, bunu bilin. Ben, daha seçim yöremden yeni geldim.

AHMET KABİL (Rize) – Ben de yeni geldim, yok öyle bir şey.

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Sayın Kabil, sen Rize'ye göre konuşma; orası Başbakanın memleketi, ancak Başbakanı kurtarabilirsiniz; ama, ülkenin hiçbir yerinde, siz, kendi kendinizi kurtaramayacaksınız, bunu bilin.

BAŞKAN – Sayın Irmak, biraz muhtar maaşlarından bahset de...

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Sayın Başkanım, söz atıkları için...

BAŞKAN – Tamam, tamam.

Buyurun.

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Mahallî idarelerin bir parçası olarak düşünürsek, bunların yönetim, yetki, sorumluluk ve maddî durumlarını derinlemesine tahlil etme gereği vardır. Biz, Doğru Yol Partisi Grubu olarak, bu konuda bir Meclis araştırma komisyonu kurulmasını istiyoruz.

Sayın milletvekilleri, köy muhtarlarımızın birçoğu, görevi gereği köylere gelen kamu yöneticilerini, belli bir mekân veya büroları olmaması nedeniyle, kahvehanelerde kabul etmekte ve kamu görevlilerini kendi evlerinde ağırlama gibi görevlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu durum, kamu görevi yapan muhtarlarımızın ne zor şartlar altında görev ifa ettiklerinin açık göstergesidir. Köy ve mahallelerde devletin temsilcisi konumunda olan muhtarlarımıza yine bu statüler doğrultusunda ziyaretçiler gelmekte, sorumluluk bilinciyle yapılan çalışmalar sırasında harcamalar yapmaktadırlar.

NİZAMETTİN SEVGİLİ (Siirt) – Bak, Sağlık Bakanına çattın, suyu bile içemiyorsun!

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Sağlık Bakanına değil; zaten sizde doğru dürüst bir görev yapan hiç bakan var mı; ancak, birbirlerini karalıyorlar, o çıkıyor onu eleştiriyor, o ötekini... İçişleri Bakanını Sayın Eyüp Aşık eleştiriyor, ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Işın Çelebi'yi Güneş Taner eleştiriyor.

DEVLET BAKANI METİN GÜRDERE (Tokat) – Sayın Irmak...

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Sayın Bakan, seni kimse eleştirmiyor, yakında sana da gelirler herhalde, avcılığınızdan dolayı size de gelirler.

BAŞKAN – Sataşmayalım Sayın Irmak.

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Açık ve demokratik toplum ve ülke olabilmenin temel koşulu, demokratik süreci tabandan başlatmaktır. Başta, tabana en yakın ve halkın sorunlarıyla haşır neşir olan muhtarlara, sorumluluk yanında yetki verilmeli ve muhtarlık müessesesine işlerlik kazandırılmalıdır.

Demokrasinin temeltaşı olan muhtarlar, devlet ile vatandaş arasında bir köprü görevi görmektedir; âdeta demokratik katalizör görevi yapmaktadırlar. Demokrasimiz adına güzel işler yapan muhtarlarımıza, acaba biz neler verebiliyoruz? Muhtarlarımız, kanun ve yönetmeliklerle verilen görev ve sorumlulukları nasıl yerine getirebilecekler?

Ülke genelinde sayıları 50 bine ulaşan köy ve mahalle muhtarları, bugünkü koşullarda 10 milyon 500 bin Türk Lirası ödenek almaktadırlar. Aldıkları ödenekle Bağ-Kur primlerini bile zor karşıladıkları açıkça görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu sefer seçim bölgeme gittiğimde gerçekten muhtarlarımızın bana dedikleri şu: "Keşke sizin koltuklarınızın bedelinin yüzde 30 kadarını bir yıllığına bize verseydiniz

de, biz de perişan olmasaydık, ülkemize ve yöremize hizmet etseydik." Gerçekten, yeni Genel Kurul salonunda oturacağımız 1 koltuğun parasının yüzde 10'unu, yüzde 20'sini, yüzde 30'unu bile bir yılda muhtarlarımıza veremiyoruz ve onlardan da 150 çeşide yakın görev istiyoruz. Bu, gerçekten çok acı bir olaydır. Bunu, Hükümetin bir ayıbı olarak görüyorum ve Hükümetten, bunun düzeltilmesini istiyorum.

LEVENT MISTIKOĞLU (Hatay) – Beş senede niye vermediniz?!

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Köy muhtarları, köyünün ve köy halkının sorunları için ilçeye geldiği zaman, seyahat, konaklama, yiyecek gibi maddî külfetlerini karşılayacak hiçbir ödenek ve harcırahları yoktur; dolayısıyla, bu harcamalar da kendilerine maddî sıkıntı olarak yansımaktadır.

Bu nedenlerden dolayı, birçok muhtarın -büro açmak yerine- sağlık koşullarından uzak, açık havada, daracık sokak aralarında, merdiven boşluklarında, kısaca, uygun bir çalışma ortamı olmayan mekânlarda, yaz-kış demeden, kamu hizmetini aksatmadan yürütmeye çalıştıkları görülmektedir. Yürütülen bu hizmetler karşılığında ise cüzi miktarda ücret almaktadırlar; fakat, ekonomik ve sosyal açıdan geri kalmış bazı yörelerde ve köylerde bu ücretleri bile alamayan muhtarlarımız da vardır. Hâlâ, büyük çoğunluğu kırsal bölgelerde yaşayan, kıt kanaat geçinen, köyünün bütün problemleriyle yakından ilgilenen ve kamu hizmetlerinde verimliliğe önyak olan muhtarlarımız, görevlerini hâlâ ev veya dükkânlarının bir köşesinde, makamsız, demirbaşsız, bir karar defteriyle, mühürlerle yapmaktadırlar. Teknolojinin hâkim olduğu bu çağda, iletişimin vazgeçilmezliği tabiidir. Muhtarlarımızın, telefon, faks ve bilgisayar gibi cihazlarla donatılarak, sistemli çalışmaları sağlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, muhtarlarımızı sosyal güvenlik şemsiyesi altına alarak, sosyal güvencelerini sağlayıp, muhtarlık görevlerini ifa ettikleri süre içerisinde Bağ-Kur primlerini devletine ödeme imkânı getirilmektedir. Bugün, değişiklik tasarısıyla 2000 olan gösterge rakamı 3000'e çıkarılmaktadır. Son 5 aylık fiyat artışları dikkate alındığında, yapılacak artış, çok düşük düzeyde kalmaktadır. Muhtarlarımızın ödeneklerinin asgari ücret seviyesine gelebilmesi için, gösterge rakamının 7000 olması gerekmektedir; ancak 7000 gösterge rakamıyla muhtarlarımızın alacakları 40 milyon lira seviyesine çıkmış olur ki, bu da bugünkü koşullarda birazcık rahatlama getirir.

Değerli milletvekilleri, günümüzde hızla büyüyen şehirlerimizde, mahalle muhtarlığı, devlet-halk ilişkilerinin düzenlenmesinde çok faydalı olabilecek demokratik kuruluşlardır. Muhtarlar, mahalle halkının temsilcileridir; yapılacak hizmetlerin planlaması hususunda yeterli desteği hükümetlerden görmesi gerekir. Bu müesseselerin kamu tüzelkişiliğine alınması, belediye meclislerinde görüş ve çözüm önermeleri sağlanmalıdır. Köy muhtarlarının il yönetiminde etkin olarak söz sahibi olmaları için gerekli gayret gösterilmelidir.

Muhtarlar, buldukları mahallenin en iyi gözlemcileridir. Muhtarların, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu toplantılarına, daimî üye olarak alınmaları hem Fonun rasyonel kullanımının da hem de gerçek ihtiyaç sahiplerini tespit etmekte fayda getirecektir. Muhtarlarımıza, merkezî idarenin görevlerinin yapılmasında yardımcı olma görevi verilmiştir. Bu nedenle, kendilerine 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen cezaî müeyyideler uygulanmakta; fakat, ödenekleri, harcırahları ve sosyal hakları açısından devlet memurlarına sağlanan imkânların hiçbirisinden faydalanamamaktadırlar. Bu çelişki ortadan kaldırılmalıdır.

Seçimle göreve gelen muhtarlarımız, kendi köy ve mahallelerinin sorunlarını çözmek için, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında günlerce koşuşturmaktalardır. Bu durumu ortadan kaldırmak için, muhtarlarımıza öncelik tanınması hususunda yeni çalışmalar yapılmalıdır.

Bugün, burada, muhtarlarımızla ilgili ödenek tartışılırken, asıl yapılması gereken husus, yerinden yönetim ilkesi çerçevesinde muhtarlık müessesesinin yeniden yapılandırılması, yetki ve so-

rumluluklarında reforma gidilmesidir. Bunda fayda vardır. Olayın tek tarafına takılıp diğer unsurları ele almamak, sorunu çözmek değil, sorunları daha da ağırlaştırmaaktır.

Siyasî ve idarî rotasyon süresi içerisinde muhtarlık müessesesinin sorunlarını iyi analiz edip çözüme gayreti içerisinde bulunma gibi bir siyasî sorumluluğu hepimizin hissetmesi gerekir. Demokrasimizin vazgeçilmez unsuru olan muhtarlarımızın bütün sorunları, demokrasimizin kubbesi olan bu Yüce Meclis içerisinde konuşulmalı ve çözüme kavuşturulmalıdır.

Bu bağlamda, muhtarlarımızın diğer sorunlarına da kısaca değinmekte yarar gördüyorum.

1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununa işlerlik kazandırılmalı, yazılı ve görsel medya aracılığıyla halka duyurulmalı; köy muhtarlarının il genel meclisinde görev almaları sağlanmalı; adli tebligatların yapılmasında muhtarların sorumluluğu kaldırılmalı; muhtarların yetkileri, sorumluluklarıyla paralel olmalı; mahalle muhtarlarının belediye meclisinde söz ve oy hakları temin edilmeli; Muhtarlar Derneği, Dernekler Yasası kapsamında çıkarılarak oda haline dönüştürülmeli, hakkını arar bir hale getirilmeli; muhtarların kullandıkları büroların elektrik, su ve telefon giderleri devlet tarafından karşılanmalı; muhtarların, görevleri süresince, sağlık, muayene ve tedavi giderleri karşılanmalıdır.

Sayın milletvekilleri, gerçekten, bu kadar bir zaman içerisinde, muhtarlar için, sadece, maaşları artırılmak suretiyle bir yasa tasarısı Meclis gündemine getirilmiştir. İktidar partileri de çıkıyorlar, işte, biz, muhtarlara şunu yaptık, bunu yaptık diyorlar. Halbuki, muhtarlara getirilen, sadece maaş artışı dışında bir şey yoktur. Bu maaş da, bugünkü rakamlarla 10-15 milyon gibi bir rakamdır. Mesela, kendi seçim bölgemden örnek verecek olursam, bir muhtar, Koyulhisar'dan, Suşehri'nden Sivas'ın merkezine gelmek için 300-350 kilometre yol tepmektedir; bu da, ancak, geliş-gidiş için yol masrafına gitmektedir. Yani, iktidar partilerinin, Meclis olarak muhtarlara bir şeyler verdik diye gelip de buradan hava atmalarına gerçekten şaşıyorum...

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Siz niye yapmadınız?..

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – "Az veren candan" diye bir laf vardır...

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Şimdi, Sayın Anavatancılar, siz, niye rahatsız oluyorsunuz; sizin ortaklarımız da var; bak, arkada var, yanda var; siz niye rahatsız oluyorsunuz? 1983'ten 1991 yılına kadar tek başına iktidara gelen hiçbir parti var mı burada? Niye o gün getirmediğiniz de bugün, yalandan, gelip, enflasyona bahane bulacaksınız, terörü gidip başkasına yıkacaksınız... O zaman, siz, Başbakanlığı da bırakın, bir tanesine devredin, Doğu Perinçek'e bırakın, onlar da gelsin, bu işi yapsın... Zaten, onun sözleriyle hareket ediyorsunuz... Yani, niye rahatsız oluyorsunuz? Ben, Doğru Yol Partisi milletvekili olarak muhtarların yapısını, sıkıntısını burada dile getiriyorum. Muhtarlara, bugün verdiğiniz 10 milyon 500 bin lira yetmez.

İBRAHİM YILMAZ (Kayseri) – Dört senedir siz niye vermediniz?..

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Dört sene de kaldık; kaldığımız zaman enflasyon yüzde 101'lerde değildi. O gün bin liraya aldığı peynir bugün 10 milyon lira. O günkü 3 koyun fiyatına bugün 1 tane koyun alabiliyorsun. Niye onları düşünmüyorsunuz da, yani, bunu, gelip de burada laf ediyorsunuz?

BÜLENT ATA SAYAN (Kocaeli) – Yüzde 150 enflasyon olmadı mı?.. Yalancı böyle olunsu mu, yalancı?..

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Siz, bu işi beceremiyorsunuz. Köylü, kimin ne verdiğini, bizim de ne verdiğimizi, sizin de ne verdiğinizi çok iyi biliyor.

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) – Çok güzel yalan söylüyorsunuz...

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Onun için, niye milletten kaçıyorsunuz?

Şurada ne yazıyor: "Hâkimiyet, kayıtsız şartsız milletindir." Niye buna uymuyorsunuz da başka güçlerin komutası altında hareket etme cihetine gidiyorsunuz?! (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Irmak...

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Sayın Başkan, ben, sözlerimi burada bitirmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Irmak, biraz da madde üzerinde konuşun.

TAHSİN IRMAK (Devamla) – Sayın milletvekilleri, sözlerimi burada bitiriyorum. Bizi, televizyonları başında dinleyen muhtarlarımızı saygıyla selamlıyor, Yüce Heyetinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Irmak.

SAĞLIK BAKANI HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Sayın Başkan....

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

SAĞLIK BAKANI HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Sayın konuşmacı, konuşması sırasında "Sayın Bakan sayesinde, köyden, ebe ve hemşireler merkezde toplandı" diye bir tabir kullandılar.

TAHSİN IRMAK (Sivas) – Benim seçim bölgemde öyledir Sayın Bakan.

SAĞLIK BAKANI HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Şunu ifade edeyim ki, herhalde, arkadaşlarımız, bizim tayin yönetmeliğimizi ve durumumuzu bilmiyorlar. Bakanlık olarak, biz, ebe ve hemşireleri vilayetler emrine veririz; 5442 sayılı Kanun gereği de o şekliyle dağıtırlar.

Ve şunu da ifade edeyim ki, geçen dönem kırsal kesimde yüzde 42 olan doluluk oranı, altı ayda yüzde 67'ye çıkarılmıştır. (ANAP sıralarından alkışlar)

TAHSİN IRMAK (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Irmak.

TAHSİN IRMAK (Sivas) – Yalnız, Sayın Bakan, Sivas'ın bu köylerini bilmiyor. Yalnız, oraya gelmiş olan sağlık müdürü...

BAŞKAN – Efendim, bunu tartışmayalım.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Bakan, Sivas'ı bir incelesin canım.

SAĞLIK BAKANI HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Biz, valilere de köyden şehre indirmeyin diye emir verdik.

BAŞKAN – Efendim, bizim herhangi bir köyümüzde ebe, hemşire olmadığı için bu tartışmaya katılmıyorum.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sen yorum yapmayacaksın.

BAŞKAN – Şimdi, DSP Grubu adına İçel Milletvekili Sayın Abdulkaki Gökçel.

Buyurun Sayın Gökçel. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır efendim.

DSP GRUBU ADINA ABDULBAKİ GÖKÇEL (İçel) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlarken, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi, muhtar kavramı, muhtariyet, yani, özerklik anlamını içerir. Ancak, günümüzün demokratik platformunda özerklik ifade eden bir muhtarlık anlayışı, maalesef, söz konusu değildir.

Günümüzde muhtarlık kurumu, dinamizmi olmayan, günümüzün özlem ve taleplerine cevap vermeyen bir konumdur. Devlet ile halk arasında birinci derecede köprü olan muhtarlık kurumunda, yerel yönetimlerin temel birimini oluşturması açısından taşıdığı öneme karşın, bugün yapılan yanlışlıklar sonucu zorluklar yaşanmakta ve çok doğaldır ki, bu zorluklar direkt olarak halka yansıtılmak zorunda kalmaktadır.

Kurumun sorunlarının tespiti, teşhisi ve tedavisi, ülkemizdeki demokratik anlayışın sağlıklı gelişmesi için çok önemlidir. Seçim-seçmen ilişkisinin ilk muhatabı olan muhtarlarımızın daha fonksiyonel olabilmesi için, 55 inci Hükümetimiz, muhtarlarımızın yıllardır ihmal edilmiş bu sorunlarına sahip çıkmayı üzerine düşen en önemli görevlerden sayarak, bu yasa tasarısının bir an önce Yüce Parlamentoda görüşülmesini sağlamaktadır.

Değerli arkadaşlar, benden evvel konuşan arkadaşlarımız, hep birbirlerini suçluyorlar. Ben, muhtarlarımızla ilgili yasa tasarılarının ihmal edildiğinin canlı şahidiyim; yıllardır, gelmiş geçmiş hükümetlerin hiçbirisi bu yasa tasarısını ele almadı; ama, muhtarlarımızın sorunlarıyla ilgili çok önemli bu yasa tasarısı, 55 inci Hükümetimizin başarısı olacaktır ve bundan sonra, 55 inci Hükümetimiz, muhtarlarımıza, gereken değeri verecektir. Boş yere birbirimizi suçlamayalım; yıllardır hiçbir iktidar muhtarlarımıza sahip çıkmamıştır.

Muhtar, demokrasinin temel taşıdır; her görüşe mensup insanların oylarını alarak, binlerce insanı temsil ederler. Muhtarlarımıza verilmeyen değer, dolayısıyla, halkımıza verilmemiş olur. Büyük Önder Atatürk'ün çağdaş Türkiye'sinde, ne yazık ki, yerel yönetim bazında -özellikle muhtarlık makamında- yaşanan sorunların giderilmesi için yapılan bunca önerilere, sırtların dönülmesiyle karşılaşmıştır. Bu sorunlara, yıllardır çözüm üretilememiş, halkımızın problemlerinin, her geçen gün daha da artmasına neden olunmuştur.

Türkiye'de, şu anda, 36 bini köy, 14 bini mahalle olmak üzere, sayıları toplam 50 bine ulaşan muhtarlarımız, büyük bir özveriyle görevlerini yapmaktadırlar; hem de, 8 milyon 592 bin TL'lik aylık maaşlarına karşın. Muhtarlarımızın almış olduğu maaşın, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanununun primlerini bile zor karşıladığı görülmektedir. Muhtarlarımız, büro, kırtasiye ve telefon masraflarını da kendi ceplerinden ödemektedirler. Köy muhtarları, köy halkının sorunları için ilçe veya il geldiği zaman, seyahat, konaklama gibi maddî külfetleri karşılayacak hiçbir harcırah ve ödenek almadıklarından, bunlar kendilerine maddî sıkıntı olarak yansımaktadır.

Muhtarlarımız, görevlerini, hâlâ ev ve dükkânların bir köşesinde, makamsız, demirbaşsız; bir karar defteri ve bir mühürle yapmaktadırlar. Özellikle, hızla büyüyen şehirlerimizdeki mahalle muhtarları, devlet ve halk arasındaki ilişkilerin düzenlenip, gelişmesinde çok daha faydalı olabilecek, halkın seçtiği kişilerdir. Muhtarlarımız, mahalle halkının temsilcileridir ve yapacakları hizmetlerin planlanmasında ve en iyi şekilde yürütülmesinde Hükümetçe destek olunması şarttır.

Muhtarlarımıza, merkezî idarenin görevlerinin yapılmasında yardımcılık fonksiyonu verilmiştir. Bu vesileyle, kendilerine, devletin memuru gibi cezaî mücyyide uygulandığı halde, ödenekleri, harcırahları ve sosyal hakları itibarıyla, memurlara sağlanan imkânlardan mahrum bırakılmışlardır.

Hükümetin teklif etmiş olduğu 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, köy muhtarları ve kasaba muhtarlarının ödeneklerini günün koşullarına göre yeniden düzenlemeyi, ödeneğin, işçi asgarî ücretinden az olmamasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Muhtarlarımızın, görevlerini, devlete yakışır yerlerde sürdürebilmeleri için, mutlaka, muhtarlık büroları devletçe sağlanmalıdır. Muhtarlık bürolarının giderlerinin de karşılanabilmesi dikkate alınarak, muhtarlar tarafından tahsil edilen harçların kendilerine bırakılması ya da harçların tahsili için kolaylıklar sağlayan, var olan yasaların iyileştirilmesi gayretleri de sürdürülmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mahalle muhtarlarımız, belediye meclislerinde, kendi mahallesini temsilen oturuma katılmalı, bölgesiyle ilgili kararlarda oy sahibi olmalı; kendilerine, bir nevi, belediye meclis üyeliği sıfatı verilmelidir. Görev alanı köy olan, il genel meclisinde, her ilçeden, kendi aralarında seçecekleri bir muhtarla temsil edilmelidir. Köyler için alınan kararlarda, il genel meclisinde muhtarın olmayışı büyük bir eksikliklerdir. Köy idarelerinin güçlendirilmesi ve yerel yönetim uygulamalarının çağdaş bir anlayışla yeniden düzenlenmesi sağlanmalı, muhtarların görev yapmalarına imkân veren, mevcut 442 sayılı Köy Kanunu yeterli hale getirilmelidir.

Tüm yurda dağılmış ve sayıları oldukça çok olan köylerimizin, herhangi bir ayırım yapılmaksızın, tek tip bir yasayla, sağlıklı olarak belirlenmesi olanaksızdır. Yörelere özel koşulları göz önüne alınarak düzenlemeler yapılmalıdır. Köylerimize, genel bütçe vergi gelirlerinden pay ayrılmalıdır. Doğal gelirlerin yarısı köy tüzelkişiliğine verilmeli; köy sınırları içerisinde kalan arazilerin Emlak Vergileri muhtarlıklara bırakılmak suretiyle desteklenip, muhtarların yatırım yapabilmesi sağlanmalıdır. Muhtarların yetki ve sorumluluğuna ilişkin yasa, günün koşullarına göre yeniden düzenlenmeli ve Türkiye Muhtarlar Birliğine ilişkin tasarının kanunlaşması en kısa zamanda mutlaka sağlanmalıdır; çünkü, en alt basamaklarda yaşanan problemler çözülmedikçe, bu problemler daha da büyüyerek devletin ve halkın karşısına çıkmaktadır.

Sonuç olarak, bu kurumun sorunlarının teşhisi ve tedavisi, ülkemizde demokrasi anlayışının ne kadar sağlıklı geliştiğinin de bir göstergesi olacaktır.

29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1 inci maddesinde "Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, 3 000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığının teklifi üzerine bu gösterge rakamını yüzde 100 oranına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir" denilmektedir.

Bu kanun tasarısını yeterli bulmuyorsak da, yıllardır ihmal edilmiş muhtarlarımızın aylık ödeneklerine ilişkin bu tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesinin büyük bir aşama olduğu inancındayız.

Bu nedenle, bu kanun tasarısına, Demokratik Sol Parti Grubu olarak olumlu oy vereceğimizi arz eder, Yüce Meclise saygılarımı sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gökçel.

Gruplar adına başka söz isteyen?..

OYA ARASLI (İçel) – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Yusuf Öztop konuşacak.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Sayın Yusuf Öztop; buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

CHP GRUBU ADINA YUSUF ÖZTOP (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve bu yöndeki kanun teklifleriyle ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun gö-

rüşlerini dile getirmek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben, diğer grup sözcüleri gibi uzun süreli konuşmayacağım. Çünkü, gerçekten, 50 bin muhtarı ilgilendiren bu kanun tasarısının, bu kanun tekliflerinin bir an önce çıkmasını bekleyen muhtarlar var; o muhtarların sabırlarını taşımamak için sözümü olabildiğince kısa keseceğim.

Değerli arkadaşlarım, bu kanun tasarısı ve ilgili tekliflerle, muhtarların ekonomik durumlarının, malî durumlarının düzeltilmek istendiğini biliyoruz. Bilindiği gibi, muhtarlar, ödeneklerini 2108 sayılı Yasaya göre almaktadırlar. Bizim idarî yapımızda, yönetim anlayışımızda muhtarların çok özel bir yeri var. Anayasanın yerel yönetimleri, mahallî idareleri sayan 127 nci maddesine bakarsanız, muhtarların bir yerel yönetici olduğunu gösteriyor; ama, muhtarların yerel yöneticilerin elinde bulunması gereken olanaklarının, maddî birikimlerinin, hatta, yetkilerinin de olmadığını görüyoruz. Öbür taraftan, muhtar, devletin ve merkezî idarenin en uçtaki temsilcisidir ve halkla sürekli karşı karşıyadır; halkın taleplerini gidermekle yükümlüdür. Yani, muhtar, bir anlamda, halka yakın; ama, ne yazık ki, devlete uzaktır. Devletle halk arasında, bir anlamda, muhtar, köprü oluşturmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, halkın devletten taleplerini, muhtar, devlete taşımaktadır. Bu konuda muhtarlar üzerlerine düşeni fazlasıyla yapıyorlar; ama, ne yazık ki, iktidara mensup siyasi partiler, muhtarları, istedikleri gibi kullanmak istiyorlar. O nedenle, muhtarlar, hizmet alabilmek için, daire müdürlerinden önce siyasi partilerin kapılarını çalmak zorunda kalıyorlar. Gerçekten, muhtarlar için en acı durumun da bu olduğunu tahmin ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, yine, muhtarlığın, bizim yaşamımızda özel bir anlamı var, özellikle demokratik yaşamımızda bir anlamı var. Bilindiği gibi, muhtarlar, seçimle geliyorlar; demokrasi kültürümüzün gelişmesinde önemli görevleri olduğunu düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, muhtarların pek çok görevleri var; yüzlerce yasayı açık baktığımız zaman, Ceza Yasasından, usul yasalarına, Nüfus ve Vatandaşlık Yasasından Medeni Kanuna, Kadastro Kanununa varıncaya kadar pek çok yasada görevleri var; ama, bu görevlerini yerine getirmek için yeterince yetkileri yok; sorumluluk dersiniz, çok; yetki dersiniz, yok. Özellikle, birtakım hizmetlerin, görevlerin yerine getirilmesi, ekonomik duruma bağlı, paraya bağlı; ama, paraları yok, imkânları yok...

Muhtarların araçları yoktur, görevlerini yapabilecek büroları yoktur, kırtasiye masraflarını karşılayacak imkânları yoktur; her şeyi sıkıntılıdır. Vatandaş, sıkıntısını, derdini, köprü sorununu, yol sorununu, elektrik sorununu, su sorununu muhtara intikal ettirir; muhtar da bunu ilgili birimlere götürmek için, ikide bir, özellikle köylerden yerleşim yerlerine gelir, gider; ama, tüm masraflarını cebinden karşılar.

Şimdi, iyiniyetle hazırlanmış bir kanun tasarısını görüşüyoruz. Değerli arkadaşlarım, bu yapmak istenen bu ödenek artışı, devde kulak bile değildir... Biz, bir taraftan, muhtarları, Ceza Kanunu anlamında memur sayıyoruz; öbür taraftan, memur olmasına rağmen, memura verdiğiniz olanakları muhtarlara sağlayamıyoruz. Böyle bir çelişkiyi yaşadığımızı düşünüyorum.

O nedenle, Plan ve Bütçe Komisyonunda konu görüşülürken, Plan ve Bütçe Komisyonu raporuna Cumhuriyet Halk Partisi üyesi Sayın Algan Hacaloğlu muhalefet şerhini koydu. Muhalefet şerhinde aynen şunları söylüyor: "Tasarı ile muhtarlara verilmekte olan ödenekte önerilen artış oranı son derece yetersizdir. Bağ-Kur ödemelerini dahi karşılamayan mevcut ödeneğin, muhtarlarımızın görevlerini etkin ve mağdur olmadan sürdürmelerini sağlayacak düzeye çıkarılması; söz konusu ödeneğin, asgarî ücretin üstünde bir düzeyde belirlenmesi gereklidir.

Muhtarların ödenekleri tartışılırken kesinlikle muhtarların yetki ve sorumlulukları da yeniden belirlenmelidir. Yerel demokrasi ve yerinden yönetim anlayışı çerçevesinde, muhtarlıklar, yerel yönetimlerin uç hizmet birimlerine dönüştürülmelidir."

Değerli arkadaşlarım, gerçekten, bugünkü mevcut yasalarla muhtarların durumlarını iyileştirmek, muhtarların görevlerini başarılı biçimde yapmalarını sağlamak mümkün değildir. Türkiye'nin, süratle bir yerel yönetim reformuna ihtiyacı vardır. Muhtarlar da, bu yerel yönetim reformunda üzerilerine düşen sorumluluğu alabilmelidirler.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, biz, kırsal kesimdeki tüm yerleşim yerlerinin belediye olması ve muhtarların, belediye başkanı sıfatıyla görev yapmasını düşünüyoruz. Bunu niçin düşünüyoruz; şu nedenle düşünüyoruz: Değerli arkadaşlarım, belediyenin bulunduğu yerleşim yerlerinde yaşayan vatandaşlarımız bütçeden pay almaktadırlar, bütçeden, İller Bankası aracılığıyla imkânlarla kavuşmaktadırlar; ama, köylerde yaşayan vatandaşlarımız, bütçe imkânlarından pay almamaktadır. O nedenle, belediyenin tüm olanaklarından, aynı zamanda, köylerde yaşayan vatandaşlarımızın da yararlanması gerektiğini düşünüyoruz.

Bunun ötesinde, kentlerdeki mahalle muhtarlarının konumunu da, kentlerdeki mahallelerin, mahallî, yerel belediyeler olarak değerlendirilip, onların da belediye başkanı statüsüne kavuşmasını düşünüyoruz. Bunun, belki, bu Anayasa ile yapılmasının güç olduğunu biliyorum; ama, zaman içinde bunu hepimiz paylaşacağız ve Anayasada gerekli değişikliği yaptıktan sonra, böyle bir düzenlemeyi getireceğimizi düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, biz, bu ödeneğin yeterli olmadığını biliyoruz. O nedenle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, muhtarların ödeneklerinin, asgarî ücret düzeyine çıkarılması için bir değişiklik önergesi veriyoruz. Bu değişiklik önergesini destekleyeceğinize ve bu konuya sahip çıkacağımıza inanıyorum.

Bu düşüncelerle, hepinize saygılar, sevgiler sunuyorum. (CHP ve DSP sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztop.

Efendim, Hükümet adına, Sayın İçişleri Bakanı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Bakan.

Süreniz 20 dakika.

İÇİŞLERİ BAKANI MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında, şahsım ve Hükümetim adına Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu tasarruğun Genel Kurulumuzda görüşülmesine imkân veren değerli siyasî parti gruplarımıza, Danışma Kurulu üyelerine ve Sayın Başkanlığa çok teşekkür ediyorum.

Benden önceki değerli konuşmacıların da ifade ettikleri gibi, bu tasarıyla, Türkiye'de 50 657 muhtarımızın ödeneklerinin artırılması söz konusudur. Bu tasarruğun -inşallah, yüksek onayınızla kanunlaşacaktır- kanunlaşmasıyla birlikte muhtarlarımız, net olarak 17 milyon 376 bin lira ödenek alma durumunda olacaklardır. Bu, 1997 yılı ödeneğine göre yüzde 100 artırılmış bir miktardır ve ayrıca bu tasarıyla, yine, Bakanlar Kuruluna, bu ödenek miktarını iki kat artırma yetkisini de tanımış olacağız.

Elbette, arkadaşlarımın da ifade ettiği gibi, bugünün şartlarında, özellikle muhtarlarımızın yapmış oldukları görev itibarıyla, bu parasal artırımın, onların, hizmet görme ortamına belli bir katkısı olacaktır; ama, onların, bu görevlerini yerine getirirken, ihtiyaçlarını tamamiyle karşılama konusunda daha ek taleplere ve yardımlara ihtiyacı olduğunu, Bakanlık olarak, Hükümet olarak biliyoruz.

Sayın milletvekilleri, bu tasarı, Hükümetimizin, göreve geldikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ettiği en öncelikli tasarılarından biridir.

Biz, yine, Hükümet olarak şuna inanıyor ve biliyoruz ki, sadece muhtar ödeneklerinin artırılması, bu konuda nihai çözüm değildir. Benden önceki arkadaşlarımız da ifade ettiler, Türkiye'de bir idarî reformun yapılması kaçınılmazdır. Türkiye, maalesef, bu konuda geç kalmıştır. Bu idarî reformun hayata geçirilmesinin mutluluğunu, inşallah, bu dönem Parlamentosu olarak hep birlikte yaşarız.

63-64 milyon nüfusuyla bu büyük ülkeyi, artık, bu merkezî yapıyla idare etmek mümkün değildir; dolayısıyla, Türkiye, bu idarî reformu gerçekleştirmek zorundadır ve inanıyorum ki, bu idarî reform, belki de, cumhuriyet tarihinde en büyük manada yapısal dönüşümün sağlanacağı büyük bir reform olacaktır. Bu konuda, benden önceki değerli İçişleri Bakanlarımız Sayın Ülkü Güney ve daha önceki bakanlarımız büyük gayret sarf etmişlerdir, büyük çalışma göstermişlerdir; kendilerine, huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakanlığı olarak, idari reform taslağını hazırladık; bütün siyasî partilerimize, kamuoyuna, diğer ilgili kuruluşların tartışmasına açtık ve şu anda en son şeklini verdik; önümüzdeki günlerde Bakanlar Kuruluna gönderip, en kısa zamanda Yüce Meclisin huzuruna getirmeyi amaçlıyoruz.

Buradaki konuşmalardan da anlaşıldığı gibi, inşallah, bütün siyasî parti gruplarımız, bu kanun tasarısında olduğu gibi, çıkarılacak idari reform kanun tasarısında da yardımcı olacaklar, desteklerini verecekler ve Türkiye, en kısa zamanda, gecikmiş olan bu yapısal dönüşümün sağlanmasını, gerçekleşmesini, bu Parlamentonun gayretleriyle, inşallah görecektir.

Bu idarî reformun birçok cepheleri var, onlara girip değerli vakitlerinizi almak istemiyorum; sadece, idarî reform taslağında, değerli muhtarlarımıza ilişkin öngördüğümüz yeniliklerden birkaçını, satırbaşlarıyla arz etmek istiyorum:

Öngörülen bu idarî reform taslağında, her ilçede, köye hizmet götürme birliklerinin kurulması zorunlu hale getirilmektedir. Bugün, birçok ilçemizde köye hizmet götürme birlikleri vardır ve çok başarılı örnekleri de vardır bunun; ama, bu taslakla, bunu mecburî hale getiriyoruz ve her köy, bu köye hizmet götürme birliklerine üye olmak durumundadır. Artı, il özel idare bütçelerinden, bu köye hizmet götürme birliklerine yüzde 10 veya yüzde 15 nispetinde bir payın ayrılmasını mecburî, şart koşuyoruz; yani, il özel idare bütçesinden, mutlaka ve mutlaka, yüzde 15 nispetinde bir ödenek, köye hizmet götürme birliklerine ayrılacaktır.

Yine, öngördüğümüz idarî reform taslağında, il meclisleri ve ilçe meclisleri de söz konusudur. Demokratik katılımın daha artması için, bugün mevcut olan, yürürlükte bulunan meclisin yapısal sistemini biraz daha değiştiriyoruz ve buraya, belediye başkanlarını, sivil toplum örgüt temsilcilerini, kamu kurumu niteliğindeki meslek teşekküllerinin temsilcilerini katıyoruz; bundan da öteye, muhtarlarımız, ilçe meclislerinin de üyesi olup, buradaki kararların oluşumunda söz sahibi olacaklardır.

Ayrıca, belediye meclislerine, belediye meclisi toplantılarına muhtarlarımızın katılmasını ve orada, kendileriyle ilgili, kendi yöreleriyle ilgili kararların alınmasında, görüşülmesinde söz sahibi olmalarını öngörüyoruz.

Yine, belediyelerle mahalle muhtarları arasındaki işbirliğinin daha yakın olması, mahalle bazındaki teşkilatlanmanın daha sağlam baza oturtulması için de, mahallî idareler reformunda öngördüğümüz değişiklikler söz konusudur.

Değerli arkadaşlarım, idarî reformun, elbette, değerli muhtarlarımızı ilgilendiren bölümleri dışında, daha değişik boyutları vardır ve inşallah, tasarı Yüce Meclise geldiği zaman, bunu, komisyonlarda ve Genel Kurulda enine boyuna tartışma imkânına kavuşacağız. İfade etmeye çalıştığım bu konunun aciliyeti vardır; Türkiye'nin, idarî reformu ertelemesi, zamana yayması mümkün değildir. Şu ana kadar da görüldüğü gibi, bu konuda bir konsensüs oluşmuştur. Belki, hazırladığımız taslağın değişik noktalarda tartışılması mümkündür. Bunda da hiçbir zaman ısrarlı değiliz, katı bir tutumumuz yoktur, her türlü görüşe, her türlü eleştiriye açığız, yeter ki, vatandaşımızın sıkıntısını giderecek; vatandaşımızı, kışta kıyamette, merkezî hükümete, Ankara'ya gelmeye mecbur bırakan bu sistemi bir an önce değiştirip, vatandaşın ihtiyaçlarının kendi yöresinde, kendi mahallinde görülmesine imkân verecek bu sistemi, idarî sistemimize kazandıralım. Bütün niyetimiz, bütün çalışmamız, bütün gayretimiz bundan ibarettir. İnşallah, bu tasarı geldiğinde, çok kısa bir süre içerisinde de Parlamentomuzdan geçeceğine yüreктen inanıyorum.

Evet, sözlerimi bitirmek istiyorum. Bu ödenek artışının, muhtarlarımıza, ailelerimize, toplumumuza hayırlı olmasını temenni ediyorum. Bu kanun tasarısının öncelikle görüşülmesine yardım eden, katkı sağlayan değerli siyasî parti gruplarımıza ve Başkanlık Divanına teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sahsi adına, Sayın Sıtkı Cengil; buyurun efendim. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Cengil, süreniz 10 dakika.

SITKI CENGİL (Adana) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sözlerimin başında hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Ben de, bazı arkadaşlarımızın yaptığı gibi, mümkün merteye kısa konuşmaya çalışacağım, zaten konuşma sürem de 10 dakika, çok fazla da bir katkı sağlamış olmam; ama, bir noktaya hemen değinmek istiyorum: Özellikle, Anavatan Partisi Grubu adına konuşan çok değerli arkadaşım, getirilen bu değişikliği öyle allandıra ballandıra anlattı ki, işin mahiyetini, içeriğini bilmeyenler, âdetta, muhtarlara çok büyük imkânlar sağlıyor, muhtarların bugüne kadar bulamadıklarını, bugüne kadar beklediklerini ve bugüne kadar çektikleri sıkıntıyı izale edecek bir kanun tasarısı veyahut da bir değişiklik zannederler. Hatta, öyle düşüneyorum ki, değerli arkadaşımız, belki "bir reform" diyecekti; ama, daha önceki reformlarını gölgelemek için, daha önce yaptıkları reformları gölgede bırakmamak için bunu söylemedi.

Değerli arkadaşlar, bakın; doğru dürtüst tespit yapmamız lazım. Getirilen nedir; getirilen, Sayın Bakanımın ifadesiyle, yedi sekiz milyon liralık bir artış. Bize gelen tasarıda da 4 milyon lira hesaplamışlar; zannediyorum, katsayının değişmesiyle beraber yedi sekiz milyon lira. Yine, Sayın Bakan "1997'ye göre yüzde 100'e varan bir artış sağlıyor" diye ifade ettiler.

Zaten, bu gösteriyor ki, siz, muhtara hiçbir şey vermemişsiniz. Niye; bugün, 1997'ye göre enflasyon yüzde 100'ün üzerine çıkmış. Siz, bakmayın enflasyonun yüzde 101-102 ilan edildiğine; siz, gidin, bir de o köydeki muhtara sorun: Bir sene önce, köyünden kasabaya giderken, şehre giderken dolmuşa kaç lira ödüyordu, bugün kaç lira ödüyor? Kasabanın kahvesinde çay içerken, lokantasında yemek yerken bir sene önce kaç lira ödüyordu, bugün kaç lira ödüyor? Veyahut da, dönuşte, imkânı varsa evine bir kilo zeytin getirmek için, bakkala kaç lira ödüyordu, bugün kaç lira ödüyor? Bunun hesabını bir yapın, göreceksiniz ki, dargelirli kesimi ilgilendiren enflasyon, sizin açıkladığımız gibi, öyle yüzde 102 filan da değil; asgarî yüzde 130'lardadır. Evet, bunun aksini iddia eden arkadaşım varsa, özellikle İktidar partisi mensuplarına önerim var: Seçim bölgelerine gidebiliyorlarsa, gittikleri zaman, şöyle, mahalle muhtarına uğrasınlar, beraber bunun hesabını çıkarsınlar, he-

sabını yapsınlar; hesabı, kendilerine açık ve net bir şekilde vereceklerdir. Onun için, birbirimizi kandırmaya falan gerek yok. Getirilen bu tasarı, sadra şıfa bir tasarı, bir değişiklik değildir. Bakanız, Ağrı Milletvekilimiz Siddık Altay'ın, Bingöl Milletvekilimiz Hüsamettin Korkuta'nın, DSP'den ve CHP'den arkadaşlarımızın verdikleri önerge var; asgarî ücret seviyesine çıkaralım... Gelin, buna destek verelim; belki, bir nebze soluk aldırırız.

Sonra, burada, ikinci bir yanlış yapıyor. Nedir o yanlış: İşte, Bakanlar Kurulu bunu iki katına kadar çıkarmaya yetkilidir... Bakanlar Kurulunun insafına terk edilmiş. Ec, bugüne kadar da hep gördük; Bakanlar Kurulunun inisiyatifine terk edilen hususlarda yapılan şudur: Eğer seçim varsa, eğer seçim olacaksa, Bakanlar Kurulu, o muhatap insanları hatırlıyor ve o yetkisini kullanıyor; eğer seçim yoksa, maalesef, o yetkiyi kullanmak, o sayın Bakanlar Kurulunun hiç de aklına gelmiyor. Madem, bu, hakkıysa bu insanların, niye Bakanlar Kurulunun ihtiyarına bırakalım bunu, niye onların insafına bırakalım?.. Gelin, açıkça kanunda belirtelim.

Değerli arkadaşlar, bakın, muhtar, kelimenin tam ifadesiyle, hiçbir siyasî düşünceye, siyasî partiye dayanmadan kendi şahsî meziyetiyle seçilen insandır ve buldukları beldede, buldukları yörede de, tabiri caizse, İçişleri Bakanımızın o bölgedeki görevini deruhte ederler. Evet, köyde kız kaçar, muhtara gelirler; kız kaçırılır, muhtara gelinir; tarla kavgası çıkmış iki kişinin arası bozulmuştur, arayı bulmak için muhtara gelinir. Muhtar, Bayındırlık Bakanının da görevini görür; Köy Hizmetlerinden sorumlu Devlet Bakanının da görevini görür; belediye başkanının da görevini görür... Köyün deresi kokuyordur, muhtarın yakasını toplar köylü; köyün yolu yapılmamıştır, muhtarı yakalar köylü; hatta ve hatta, Sayın Cumhurbaşkanının görevini yapar bulunduğu mahalde.. Bu, Sayın Cumhurbaşkanımıza da herhalde şey gelmez; çünkü, Sayın Cumhurbaşkanımız da, muhtarlarla yaptığı bir toplantıda, bizzat kendisi deklare etti "ben, başmuhtarım" dedi; yani, Sayın Cumhurbaşkanı başmuhtar olduğuna göre, muhtarların görevinin ne kadar büyük olduğu, muhtarların hangi sıkıntılarla karşı karşıya kaldığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

Muhtarlar, dediğimiz bütün bu görevleri yaparlar; ama, İçişleri Bakanının bir bütçesi vardır, Bayındırlık Bakanının bir bütçesi vardır, Köy Hizmetlerinden Sorumlu Devlet Bakanının bir bütçesi vardır; arabası vardır, sekreteri vardır, mahiyetinde memurları vardır; ama, köy muhtarının, ne bütçesi vardır ne arabası vardır ne de doğru dürtüst oturacak bir yeri vardır. Bütün bunları yükleyeceksiniz; ama, bununla beraber, buna mütenasip veyahut da buna yakın bir imkân vermeyeceksiniz!..

Değerli arkadaşlar, ne yapmamız lazım; hepimizin, elbirliğiyle, bunu gidermesi lazım. Türkiye'nin şartları da, her gün, gittikçe ağırlaşıyor. Bugün, belki, azıcık bir artırmada bulunuyorsunuz; ama... Biraz önce, ekonomiden sorumlu çok değerli Devlet Bakanımız konuşular -konuşurken, hakikaten, şimdiye kadar, Sayın Bakanı bu kadar sıkıntılı görmemişim- kendisinden enflasyonun sebebi, enflasyonun hesabı sorulurken, habire sağa, sola laf atmaya, habire bununla vakit doldurmayla çalıştılar. Görüyoruz ki, Sayın Devlet Bakanlarımızın, bütün haşmetine rağmen, enflasyon, âdetta dalga geçercesine; âdetta, alay edercesine, fakir fukarayı eziyor, fakir fukarayı cenderesine alıyor. Tabii, bunun için de, işte -bunların içinde muhtarlarımız da var, köylümüz var, köylerimiz var- bunları göz önünde bulundurarak, adilane bir düzeltme, düzenleme yapmamız lazım.

Benim âcizane tavsiyem şudur: Gelin, en azından, bu insanların ücretlerini asgarî ücret seviyesine çıkaralım ve bundan sonra da, hükümetler, gerekli gördükleri zaman, çıkıp da "şu oranda artırıyoruz" demesinler; yani, buna net bir kıstas getirelim, böylece devam etsin gitsin. Her hâlikârda kanunun, muhtarlarımızın lehine çıkmasını diliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Cengil.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, şahsım adına söz istemişim.

BAŞKAN – Efendim, sizden önce söz isteyenler var.

Sayın İsmail Özgün; buyurun. (RP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhtar ödeneklerinin artırılmasıyla ilgili kanun tasarısı hakkında kişisel olarak söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının gerekçesi ve metni okunduğu zaman açıklıkla görülmektedir ki, Hükümet, bu tasarıyla, köy muhtarları ile şehir, kasaba ve mahalle muhtarlarına, halen 2000 olan gösterge rakamını 3000'e çıkararak, 3000 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek ödemeyi amaçlamaktadır. Kanunun ilk yürürlüğe girdiği tarihte, belki, bu 2000 gösterge rakamı, satın alma gücünde bir şey ifade ediyordu; ama bugün geldiğimiz noktada, gerçekten, zaman içerisinde paranın satın alma gücündeki kayıplar nedeniyle, bu gösterge rakamı fevkalade düşük kalmıştır. O bakımdan, iyi niyetli bir tasarıyla karşı karşıyayız.

Tabii, bu noktada, değişik gruplardan milletvekili arkadaşlarımızın verdiği ve benim de imzamızın bulunduğu bir tasarı var; bunlar, hep beraber mütalaa edildiği zaman, hakikaten, muhtarlarımızın ödeneğini artırıcı nitelikte olan bu kanun tasarısını bir an evvel buradan çıkarmamız lazım. Tabii, elbette, gönül arzu ediyor ki, bu artışın, tasarıda ifade edildiği şekliyle değil de, en azından, asgarî ücret düzeyinde gerçekleştirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bu konuda da değişiklik önergesi verdik; inşallah, desteklerinizle, Meclisimizden, bu artışın, asgarî ücret düzeyinde gerçekleşmesi çıkmış olur.

Seçimle iş başına gelen köy ve mahalle muhtarlarımıza şu anda verdiğimiz ödenekler, hakikaten, hayat pahalılığı karşısında fevkalade sıkıntı doğurmaktadır; özellikle, köy muhtarlarımızın, köylerimizin yatırımlarını takip etmek, ihtiyaçlarını karşılamak üzere, ilçelere ve illere gelip gittiklerindeki harcamalara, kendi Bağ-Kur primlerini ödemeye ve diğer büro, kırtasiye, telefon masraflarının karşılanmasına dahi yetecek durumda değildir. Hatta, muhtarlarımızı zaman zaman ziyaret ettiğimizde görüyoruz ki -ben, seçim bölgem olan Balıkesir'de zaman zaman ziyaret ediyorum- bazı muhtarlarımız, kendi bürolarında bilgisayar, faks gibi cihazları kullanmaya gayret ediyorlar ve bunları da, kendi imkânlarıyla temin etmenin gayreti içerisinde.

Elbette, hükümet olarak, devlet olarak, muhtarlarımıza gereken desteği vermek, onları çağdaş teknolojiden istifade eden ve kendi mahallesine, kendi beldesine, kendi köyüne daha çok hizmet eden, daha güzel hizmet eden duruma getirmek, o imkânları onlara tanımak bizlerin görevidir.

Burada, değişik partilerden sözcü arkadaşlarımız, özellikle köy muhtarlarımızın bir tüzelkişilik haline gelmesi ve bir bütçeye sahip olmaları konusunda ifadelerde bulundular. Ben de, bunlara, elbette katılıyorum. Bir yerel yönetimler tasarısının düzenlemesinin, buradan, bir an evvel çıkması ve hakikaten, muhtarlarımızın tüzelkişilik haline gelmesi ve kendi köylerinin yatırımlarını yapabilecek, ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir ciddi bütçeye de sahip olmaları gerekir.

Esasında, bizim, Refah Partisi milletvekilleri olarak, 19 uncu dönemde, bu konuda verilmiş bir kanun teklifimiz vardı. Bu kanun teklifimizi bu dönemde de yeniledik. Bu kanun teklifimizde de açıkça ifade edildiği gibi, devlet bütçesinden, muhtarlarımıza, belli bir oranda tahmin ediyorum, biz, yüzde 6 olarak belirlemiştik- ödeneğin, bütçe olarak, köylerimize tahsis edilmesi gerekir. Köy muhtarlarımız, bugün, kendi ihtiyaçlarını, kendi yatırımlarını karşılamak için, illere, hatta ta Ankara'ya, Meclise kadar gelerek, bu sorunlarını bizlere intikal ettirme gayreti içerisinde oluyorlar. O

bakımdan, böyle bir kanunî düzenlemeye gidildiği takdirde, elbette, meseleler, yerinde çözümlenmiş, çözülmüş olacaktır.

Ben, iktidar gruplarına buradan sesleniyorum: Gruplar adına konuşan arkadaşlarımız, gerçekten, bu konuda samimiyseler, bizim verdiğimiz kanun teklifi, Meclis komisyonlarında beklemektedir. Onları komisyondan geçirip Genel Kurula indirirseniz, burada, hep beraber destekleyerek çıkarmış oluruz diye düşünüyorum ve bu vesileyle, fazla da zaman almamak için, sözlerimi bitiriyorum; Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özgün.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerinde gruplar ve şahıslar adına yapılan konuşmalar bitmiştir.

Tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASININ BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 1. — Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, 3 000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığının teklifi üzerine bu gösterge rakamını yüzde yüz oranına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu ödenek damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine konular ve yılı içinde sözkonusu bütçeden il özel idare bütçelerine aktarılır.

Muhtar ödeneği, her ayın onbeşinci günü il özel idareleri tarafından ilgililere peşin olarak ödenir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde, Refah Partisi Grubu adına Adıyaman Milletvekili Sayın Ahmet Çelik söz istemiştir. (RP sıralarından alkışlar)

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakikadır.

RP GRUBU ADINA AHMET ÇELİK (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasında değişiklik yapılmasına dair teklifin 1 inci maddesi üzerinde Refah Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bu yasa teklifi, Refah Partisi Ağrı Milletvekili Sayın Sıddık Altay, Bingöl Milletvekili Sayın Hüsamettin Korkutata ve arkadaşları tarafından verilmiştir; kendilerine, burada, teşekkür ediyorum.

A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) – Diğerlerini de say.

AHMET ÇELİK (Devamla) – Evet; diğer değerli milletvekili arkadaşlar da vermişlerdir; onlara da teşekkür ediyorum, sağ olsunlar.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – İsimlerini say...

BAŞKAN – Gerek yok efendim.

AHMET ÇELİK (Devamla) – Muhtarlar, demokratik sistem içerisinde seçimle işbaşına gelen ve önemli görevleri bulunan kamu görevlileridir. En son istatistikî bilgilere göre, muhtarlarımızın toplam sayısı 50 657'dir.

Refah Partisi olarak, bizler, muhtarlarımıza, görev ve sorumluluklarıyla orantılı, günümüz şartlarına uygun, en az asgarî ücret düzeyinde aylık ücret verilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Muhtarlar, halk tarafından seçilmiş olmalarına rağmen, belediye başkanları ve milletvekilleri gibi ödenek alamamaktadırlar. 1997 malî yılı bütçesinin 42 nci maddesine istinaden, İçişleri Bakanlığı tarafından tespit edilen en düşük belediye başkanı ödeneği şu anda 100 milyon liradır; yani, nüfusu 2 000 rakamını bulan ve kasaba olan beldelerdeki belediye başkanları 100 milyon lira ödenek almaktadır. Buna karşılık, nüfusu 2 000 rakamının altında bulunan köy ve mahalle muhtarları aylık 8-9 milyon lira almaktadırlar.

Ayrıca, belediye başkanlarının temsil ve ağırlama giderleri bulunmakta, belde sınırları dışına çıktıkları zaman da kendilerine harcırah ödenmektedir. Tabii ki, bunlar ödenecektir, belki daha fazlası ödenmesi gerekir; ama, üzülerek belirtmek istiyorum, halen, muhtarlarımızın bu imkânları yoktur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yeni kanun tasarısıyla, muhtarların aylık ödenekleri yüzde 50 artarak, 13 360 560 lira olacaktır. 1 Ocak 1998 tarihinden itibaren, bu miktar, yaklaşık 17 milyon 300 bin lira olacaktır. Özellikle köy muhtarlarımız, mesailerinin yarısını, kamu görevini ifa etmek üzere, buldukları köyün dışında, bağlı oldukları il ve ilçelerde geçirmek zorundadırlar. Bu miktarla, muhtarlarımızın, kamu görevi ifa ederken harcadıkları ağırlama ve temsil giderleriyle yol ve yemek masraflarını karşılamaları mümkün değildir.

Ayrıca, muhtarlarımızın tamamına yakını Bağ-Kur mensubudur. 1997 yılının ikinci yarısında, Bağ-Kur primleri yüzde 100 oranında artırılmıştır. Prim miktarı ortalama 8-10 milyon liradır. Muhtarlarımızın mevcut ödenekleri, Bağ-Kur primlerine yetmemektedir. 1998 yılında, Bağ-Kur primlerinin en az yüzde 50 artırılacağını düşünersek, kanun tasarısıyla belirlenen tutar, ancak, muhtarların Bağ-Kur primini karşılamaktadır.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; muhtarlara, devlet hizmetlerinin yapılması yasalarla görev olarak verilmiş olup, muhtarlar da, diğer kamu görevlileri gibi cezaî yaptırımlarla karşılaşmaktadırlar; buna karşılık, diğer, seçilmiş veya atanmış kamu görevlileri gibi, harcırahları ve sosyal hakları bulunmamaktadır. Diğer kamu görevlilerine verilen birçok hakka sahip olmadıklarından, muhtarlarımız mağdur durumdadırlar ve kendilerinden beklenen kamu hizmetini yerine getirirken zorlanmaktadırlar.

Yasa tasarısıyla, Bakanlar Kuruluna, belirlenen 3000 rakamını yüzde 100 oranına kadar artırma yetkisi verilmiştir. Bu yetki, muhtarları, iktidarın oyunağı haline getirmek için kurulmuş bir tuzaktır. Yüce Meclisin, bu durumu düzeltereğine inanıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasalarla kendilerine verilen kamu görevlerini yerine getirebilmeleri için, muhtarlarımıza, en az asgarî ücret kadar aylık ödenek verilmesi veyahut yasa tasarısında öngörülen 3000 rakamının 4500 olarak değiştirilmesi ve Bağ - Kur primlerinin yüzde 50'sinin devlet tarafından karşılanması hususlarını Yüce Meclisin dikkatine sunmak isterim.

Asgarî ücret üzerinden muhtarlara gerekli ödeneğin yapılması için, Partimiz tarafından verilmiş bir önerge vardır. Bu önergenin, Yüce Meclis tarafından destekleneceğine inanıyorum.

Ayrıca, tarafımızdan verilen bir yasa teklifiyle, devlet bütçesinden, köy bütçelerine, mahalle muhtarlıkları bütçelerine, her yıl, belli miktarda para aktarılması öngörülmüştür. Bu yasa teklifinin

de, kısa zamanda, 55 inci Hükümet tarafından Meclise getirilerek yasalaştırılması gerekir kanaatindeyiz.

Aynı zamanda, Mahallî İdareler Yasası, çok kısa bir zaman içerisinde Yüce Meclise gelecektir ve Mahallî İdareler Yasası gereği, muhtarlık müessesesinin, onuruna yakışır bir şekilde, en uygun yere oturtulması gerekir kanaatindeyiz. Sayın Bakanım bu konuda bazı bilgiler verdiler, kendilerine teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ayrıca, köy hizmetleri yönünden, tüm muhtarlarımız sıkıntılar içindedir. Köy Hizmetleri, biliyorsunuz, Türkiye genelinde, iktidar partisinin güdümünde olan bir idare şeklidir. Bazı muhtarlar, kendi köyüne üç beş kilometrelik yol yapabilmek için kredi, dozer isterler, bunu almaları mümkün olmaz; ancak, o muhtar, iktidara yakınsa veyahut da -hatta koalisyonlarda dahi- hangi partinin bakanlığına bağlıysa, kendi köyünün yolunu yapabiliyor, diğer muhtarlar bundan mahrum kalıyorlar. Muhakkak, Mahallî İdareler Yasasında, Köy Hizmetlerine yeni bir statü getirilmeli ve köy muhtarları, Köy Hizmetlerinin yapmış olduğu tasarrufun dışına çıkarılarak, Köy Hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanabilecek şekilde getirilmelidir.

Değerli arkadaşlar, burada sözlerime son verirken, yasanın, tüm muhtarlarımıza hayırlı uğurlu olmasını diler, hepimizi saygıyla selamlarım. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

DYP Grubu adına Sayın Saffet Arıkan Bedük; buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika Sayın Bedük.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhtar ödeneklerinin artırılması hususunda getirilmiş olan kanun tasarısının 1 inci maddesi üzerinde Doğru Yol Partisinin görüşlerini arz etmek üzere huzurlarımızdayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında konuşmayacaktık ve gerçekten de, konuşmadan, bir an evvel, bu kanun tasarısının çıkması gerektiğine inanıyorum; ancak, şunu özellikle belirtmek istiyorum: Birlikte çalışmaktan onur duyduğum bütün muhtarların ne kadar büyük sıkıntı içerisinde çalıştıklarını, maddî sıkıntı içerisinde olduklarını biliyorum. Bu sebeple, beraber çalıştığım ve çalışmadığım bütün muhtarlara, özellikle, milletimizin, vatandaşlarımızın hizmetini gerçekleştirmelerinden dolayı onlara şükran borcumu ifade ediyorum. (DYP sıralarından "Doğru Yol Partisi" sesleri) Doğru Yol Partisi adına bütün bunları söylüyorum pek tabii ki.

Değerli arkadaşlar, bütün bunlara ilaveten, şunu özellikle belirtmek istiyorum: Muhtar, devlet teşkilatımızın en ücra köşesinde devleti temsil eden yegâne ve özellikle büyük bir fedakârlık ile vefa örneği göstermek suretiyle görev yapan bir kamu hizmetlisidir. Bu sebeple, bizim, bunların daha iyi hizmet verebilmeleri için, bir taraftan bürolarını, bir taraftan da maddî imkânlarını en üst seviyeye çıkarmayı kendimize görev bilmemiz lazım; gerçekten, yerine getirilmesi gereken hizmettir. Ancak, getirilmiş olan bu değişiklik ve yenilik yeterli değildir. Yeterli değildir; çünkü, hepimiz bunu kabul ettik ki, önergeler verdik; yeni önergeler verdik. Doğru Yol Partisi Grubu olarak, muhtarlarımızın, ödeneklerinin artırılması halinde, devletin, kamuoyu hizmetlerini, vatandaşın beklendiği üst seviyede gerçekleştirmeye yönelik, daha süratli, daha verimli hizmet yapacaklarını inancını taşıyoruz; bu sebeptedir ki, önerge verdik. Önergemizde diyoruz ki, gelin, muhtarlarımıza asgarî ücret üzerinden ödenek verelim, ödeme yapalım... Bunun için de, hemen hemen bütün partiler önerge vermiş; biz de bunlara katılıyoruz. Biz de, Doğru Yol Partisi Grubu olarak, özellikle muhtarlarımıza asgarî ücret üzerinden ödeme yapılması gerektiğine inandığımız için önerge verdik ve diğer

siyasal partilerin de verdiklerini gördüm. O halde, gelin, bu önergelerin hepsine "evet" diyelim ve böylece, ödeneklerini artıralım; gerçekten, yaşam tarzlarını en üst seviyeye çıkaralım.

Köye gittiğimiz zaman hiç kimseyi bulamıyoruz; ama, muhtarını buluyoruz. Mahalleye gittiğimiz zaman hiç kimseyi bulamıyoruz; ama, mahalle muhtarını buluyoruz. Gerek mahalle muhtarları gerekse köy muhtarları, kamu hizmetlerini kendi köyelerine götürebilmek için bir taraftan şehre geliyor, ilçeye geliyor, ile geliyor ve arkasından da, bu hizmetleri takip ediyor; hepsini bedavadan yapıyor; sıkıntı içerisinde.

Eğer, onlara asgarî ücret üzerinden ödeme yaparsak, daha iyi hizmet verebilecekleri inancıyla, Doğru Yol Partisi olarak vermiş olduğumuz önergeler çerçevesinde, bu maddenin kabulü istikametinde oy vereceğimizi belirtiyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bedük.

Gruplar adına konuşmalar bitmiştir.

Şahsı adına Sayın Ersönmez Yarbay...

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Efendim, Grubum adına 1 inci madde üzerinde konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – İyi ama, böyle, taksit taksit konuşmayın, önceden bildirin canım...

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Niye taksit taksit yapacağım Allahaşkına Sayın Başkan!..

BAŞKAN – Efendim "bitmiştir" dedim; artık, şahısları adına yapılacak konuşmalara geçtik.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Efendim, bitmemiştir; ben, daha önce elimi kaldırmıştım...

BAŞKAN – Hayır efendim.

Buyurun Sayın Yarbay.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, o kürsüyü istediğiniz gibi kullanamazsınız!..

BAŞKAN – Siz buyurun Sayın Yarbay.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Lütfen efendim!..

BAŞKAN – Efendi, "bitmiştir" dedim.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Hayır efendim, o kürsüyü istediğiniz şekilde kullanamazsınız...

BAŞKAN – Ben, istediğim gibi değil... Lütfen, oturur musunuz yerinize; söz vermedim size.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen oturur musunuz yerinize; ben söz vermedim size diyorum...

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen oturur musunuz yerinize...

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Bana öyle hitap edemezsiniz...

BAŞKAN – Hayır "geçti" dedim. Lütfen oturur musunuz.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Efendim, o kürsüyü...

BAŞKAN – Hayır, gruplar adına yapılan konuşmalar bitmiştir, şahıslar adına yapılacak konuşmalara geçtim.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Hayır... Ben, elimi kaldırdım ve sizden, Grubum adına söz istedim.

BAŞKAN – Efendim, bakin, İçtüzükte nasıl söz istenileceği belli. Sabahtan beri tasarıyı müzakere ediyoruz; söz istemiyorsunuz, ondan sonra "ben, grubum adına söz istiyorum" diyorsunuz. Hayır efendim, söz vermiyorum size.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, o kürsüyü suiistimal edemezsiniz!

BAŞKAN – Buyurun, siz konuşmanıza devam edin Sayın Yılbaş.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Suiistimal ediyorsunuz kürsüyü.

BAŞKAN – Ben suiistimal etmiyorum... Siz, zamanında söz isteyin.

Buyurun Sayın Yarbay..

ERSÖNMEZ YARBAY (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan...

A. HAMDİ ÜÇPINARLAR (Çanakkale) – Sizi, adaletli tutum ve davranışa davet ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, siz, zamanında söz istediniz de biz vermedik mi!..

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Genel Kurul tümüyle buna şahit oldu Sayın Başkan!

BAŞKAN – Buyurun siz devam edin efendim.

ERSÖNMEZ YARBAY (Devamla) – Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde şahsî görüşlerimi arz etmek üzere kürsüye çıkmış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

36 bin köy muhtarı, 14 birden fazla mahalle muhtarını ilgilendiren bu kanun tasarısı konusunda, doğrusu, muhtarların neden ilgisiz olduklarını düşünüyorum. Türkiye'de birçok muhtar derneği var; ancak, bunların, bugün, muhtarları.. ödeneklerinin artırılmasıyla ilgili kanun görüşülürken, dinleyici localarında olmamaları, kulislerde olmamaları dikkatimi çekiyor. Türkiye'de demokrasinin verleşmesi için, her şeyden önce, sivil toplum örgütlerinin güçlendirilmesi gerekir. Bu arada, muhtarların da, derneklerinin, bir oda haline dönüştürülüp, tek çatı altında toplanılması için bir yasal düzenlemeye acilen ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Muhtarlarımızın, bu kanun tasarısı görüşülürken Mecliste olmayışlarını da şuna bağlıyorum: Getirilen ödenek artışı, önemli bir artış değildir. Şu anda getirilecek olan artışla birlikte, muhtarlarımızın eline 17 milyon 400 bin lira bir para geçecektir; 6 ncı basamaktaki bir muhtarımız, Bağ-Kur'a 9 milyon 870 bin lira ödeyecektir; 12 nci basamakta olan bir muhtarımız, Bağ-Kur'a 13 558 272 lira prim ödeyecektir. Bağ-Kur primleri çıkarıldıktan sonra, muhtarın elinde kalan para 5-6 milyon liradır. Tabii, bugün, bu paranın da alım gücünün ne olduğunu hep birlikte düşünmek durumundayız. Dolayısıyla, muhtarlarımızın bu konuya ilgisizliğinin sebebi, 3-5 milyon liralık, 6 milyon liralık bir cüzi artışın sağlanmış olmasıdır; köklü bir artışın getirilmemiş olmasıdır. Bu artış az görülmüştür ki, yine, kanun tasarısında, Bakanlar Kuruluna da yüzde 100'lük bir artış getirme yetkisi tanınmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, Hükümetin 1998 yılı bütçesi görüşülürken, 1998 yılında enflasyonun yüzde 50 olacağı varsayılmıştı. Şimdi, burada, yüzde 100'lük bir artış öngörülüyor; ya Hükümet yüzde 50'lik hedefine inanmıyor ya da gerçekten, ilan edilen enflasyon oranı da yüzde 101'dir; bu da, gerçeği ifade etmektedir. O sebeple, Hükümet, enflasyon konusundaki mücadelesinde samimi olmalıdır; yüzde 50'lik bir artış öngörüyorsa, bir enflasyon hedefliyorsa, artışları da yüzde 50 olarak düzenlemelidir. Bütün kanunlarda, özellikle ödeneklerle ilgili, maaşlarla ilgili, ticaret artışlarıyla ilgili kanunlarda, biz, enflasyonu yüzde 50'lik hedef aldığımız halde, yüzde 100'lük artışları öngörürsek, kendimiz enflasyonu teşvik etmiş oluruz ve kendi koymuş olduğumuz hedefleri kendimiz inkâr etmiş oluruz, inanmamış oluruz. O sebeple, bu konu da dikkatimizi çekiyor. Tabii, Ba-

kanlar Kuruluna bu yetkinin verilmesinin diğeri bir sebebi var; o sebep de, siyasî avantaj sağlama sebebidir; eğer bir seçim kararı alınırsa, bunu bir siyasî avantaj olarak İktidar Partilerinin kullanma amacı vardır.

Muhtar ödeneklerinin yanında, muhtarların durumuna göz atmak gerekiyor. Mahalle muhtarları... Bugün, mahallelerin mutlaka bir standarda kavuşturulması gerekmektedir. 200 nüfuslu, 300 nüfuslu mahalleler olduğu gibi, 100 bin nüfuslu birçok mahalle de -Ankara'da olduğu gibi- vardır. Dolayısıyla, 100 bin nüfuslu bir mahalle ile 200-300 nüfuslu bir mahalle aynı kategoride değerlendirilemez. O sebeple, yeni düzenlenecek Mahalli İdareler Reformu Yasasında, mutlaka, mahallenin bir standarda kavuşturulması ve belirli nüfus ölçüğünde olan yerlerin mahalle olması gerekmektedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yarbay, süreniz bitti efendim. Tamam... Tamam artık, bu saatten sonra söz vermeyelim size.

ERSÖNMEZ YARBAY (Devamla) – Bu kanunun hayırlı olmasını diliyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tamam... Teşekkür ederim.

Şahısları adına, Sayın Ahmet Cemil Tunç var mı efendim? Yok.

Sayın Mustafa Köylü?.. Yok.

Sayın Tahsin Boray Baycık, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

TAHSİN BORAY BAYCIK (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yasa Tasarısı veren tüm arkadaşlarımı kutluyorum. Refah Partisinden arkadaşım, diğer arkadaşlarımızın isimlerini saymadı; ben, onların adını sayıyorum: Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner ve İzmir Milletvekili Hakan Tartan'a da, teşekkürü, buradan, bir borç biliyoruz.

Şu anda muhtarların aldığı maaş -ki, Türkiye'de şu anda 50 657 muhtarımız var- 11 milyon 640 bin lira. Yapılan değişiklikle 17 milyon 460 bin lira alacaklar.

Ülkemizin en uç noktasında devletimizi özveriyle temsil eden köy ve mahalle muhtarlarımızın hizmet üretirken uğradıkları maddi kayıplarını biraz hafifletmek için verdiğim kanun teklifi hakkında söz alırken, bu gösterge rakamının, günümüzün ekonomik koşulları altında çok yetersiz kalacağını özellikle belirtmek istiyorum. Ancak, bu teklif görüşülürken, muhtarlarımızın genel sorunlarını dile getirmek ve onların sesini bu Yüce Mecliste duyurmanın görev olduğu bilinci içinde, tespit ettiğim isteklerini şöyle sıralıyorum:

24 saat görev yapan ve her türlü ağırlama giderlerini bile ceplerinden karşılamak zorunda kalan muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri ekonomik olarak ne kadar mağdur olmazlar ise, üretecekleri hizmetler de o oranda artacaktır. İhtiyar heyeti üyelerinin de muhtar maaşının en az dörtte biri oranında bir maaşa bağlanması ve küçük giderlerinin, böylelikle, bir ölçüde telafi edilmesine mutlaka gidilmelidir.

Üç kez muhtarlığa seçilenlere, aradaki farkı ödemeleri koşuluyla, emekli olma hakkı verilmiştir.

Her köyde bir muhtarlık binası yapılması için devlet-millet işbirliğine gidilmeli, ihtiyar heyeti üyelerinin de gerektiğinde nöbet çizelgesi yaparak, bu binaların açık tutulması sağlanmalıdır.

Kitle iletişim araçlarının geliştiği günümüzde, ülkemizde bir ASELSAN vardır. Bu kurumun ürettiği telsizler, özel bir kanala bağlı olarak, bütün muhtarlara, bedelleri taksitle maaşlarından kesilmek üzere, dağıtılmalıdır.

MUHAMMET POLAT (Aydın) – Ne kadar maaş veriyorsunuz?!

TAHSİN BORAY BAYCIK (Devamla) – Dinle kardeşim biraz!..

Böylelikle, iç güvenliğimiz konusunda haberleşmede büyük ilerleme kaydedileceği gibi, devletin bütün emirleri de, anında, muhtarlara hızlı biçimde ulaştırılmış olacaktır. İnanıyorum ki, bu başarıldığı takdirde, güvenlik güçlerimizin de işi çok kolaylaşacak ve caydırıcı gücü artacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baycık.

Madde üzerinde gruplar ve şahısları adına yapılan konuşmalar bitmiştir. Maddeyle ilgili beş önerge vardır; gelişi sırasına göre okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki yazılı şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

Ahmet Çelik
Adıyaman
Muhammet Polat
Aydın
Kâzım Arslan
Yozgat

İsmail Özgün
Balıkesir
M. Ziyattin Tokar
Ağrı
Şinasi Yavuz
Erzurum

Hüseyin Arı
Konya

Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, o yıl yürürlükte olan, 16 yaşından büyük işçilerin asgarî ücret miktarında aylık ödenek verilir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

29.8.1997 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 1.- 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1.- "Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, asgarî ücret tespit komisyonu tarafından belirlenen asgarî ücret seviyesinde ücret ödenir. Bu miktarı, Bakanlar Kurulu, yüzde yüze kadar artırmaya yetkilidir.

Bu ödenek, Damga Vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi değildir. Bu ödeneğin karşılığı, her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesinden il özel idarelerine aktarılacak ödenekten karşılanır."

Mahmut Yılbaş
Demokrat Türkiye Partisi
Grup Başkanı
Van

Metin Işık
Demokrat Türkiye Partisi
Grup Başkanvekili
İstanbul

Muzaffer Arıkan
Demokrat Türkiye Partisi
Grup Başkanvekili
Mardin
Müjdat Koç
Ordu
İ.Turhan Arınç
İzmir

Mustafa Zeydan
Hakkâri
H.Ayselî Göksoy
Manisa
Necdet Menzîr
İstanbul

Mehmet Korkmaz
Kütahya

BAŞKAN – Öteki önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 389 sıra sayılı yasa tasarısının 1 inci maddesinin "Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, asgarî ücret düzeyinde aylık ödenek, her ayın onbeşinde bordro karşılığında verilir. Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesinden il özel idarelerine aktarılarak, ödenekten karşılanır" şeklinde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

Muhammet Polat
Aydın
Musa Uzunkaya
Samsun
Tevhit Karakaya
Erzincan

Mustafa Köylü
Isparta
Naci Terzi
Erzincan
İsmail Özgün
Balıkesir

BAŞKAN – Öteki önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

389 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

"MADDE 1.- 29.8.1977 tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1.- Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, asgarî ücret tespit komisyonu tarafından belirlenen asgarî ücret düzeyinde ücret ödenir. Bakanlar Kurulu, bu miktarı yüzde 100'e kadar artırmaya yetkilidir.

Bu ödenek, Damga Vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine konulur ve yılı içinde söz konusu bütçeden il özel idare bütçelerine aktarılır.

Muhtar ödeneği, her ayın onbeşinci günü il özel idareleri tarafından ilgililere peşin olarak ödenir."

Oya Araslı
İçel

Yusuf Öztöp
Antalya

Aydın Güven Gürkan

İzmir

Ercan Karakaş

İstanbul

Ayhan Fırat

Malatya

Nezir Büyükcengiz

Konya

Yılmaz Ateş

Ankara

Metin Arifağaoğlu

Artvin

BAŞKAN – Öteki önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 389 sıra sayılı Muhtar Ödeneklerinin Artırılması Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin birinci fıkrasında, ücret belirlenmesinde 3000 gösterge rakamının memur maaş katsayısıyla çarpımı sonucunda bulunacak miktar yerine, her yıl belirlenen asgarî ücret üzerinden ödenebilmesinin değerlendirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tayyar Altukulaç

İstanbul

Tahsin İrmak

Sivas

Haluk Yıldız

Kastamonu

M. Sabri Güner

Kars

Saffet Arıkan Bedük

Ankara

Hacı Filiz

Kırıkkale

Yusuf Bacanlı

Yozgat

Mehmet Gözlükaya

Denizli

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu yasa tasarısının müzakeresinin ve oylamasının sonucuna kadar çalışma süresinin uzatılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, bu önergeyi aykırılık sırasına göre işleme koyacağım. Aslında, bütün önergeelerde temel nokta, muhtar ödeneklerinin asgarî ücret seviyesine çıkarılmasıdır; temel nokta bu; ama, bazı önergeelerde, bunun iki misli artırılması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki veriliyor. Eğer, bu konuyu öngören kısmı önerge sahipleri önergelerinden çıkarmak isterlerse, hepsini birleştirerek bir tek önerge olarak oylayalım. ("Doğru, doğru" sesleri)

Var mı efendim böyle bir itiraz; yoksa, bunu bu şekilde yapalım... Zaten, asgarî ücret olunca, Bakanlar Kurulu, her sene asgarî ücret seviyesini artırıyor. Hepsini birleştirelim mi arkadaşlar? ("Evet, evet" sesleri)

Eğer, Genel Kurulda bu konuda bir itiraz yoksa arkadaşlar... ("Yok, yok" sesleri) Önerge sahiplerinin de grupların da itirazı yoksa, hepsini birleştirelim. Yani, asgarî ücretle mi verilsin, yoksa bu göstergeyle mi verilsin; değil mi arkadaşlar?.. ("Evet" sesleri)

Biraz farklı olmakla beraber, bütün önergeilerin mahiyeti aynı.

Sayın Oya Araslı ve arkadaşlarının önergesini işleme alıyoruz; diğer önergeeleri de bununla beraber, birleştirerek işleme koyuyoruz.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

389 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Madde 1.- 29.8.1977 tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1.- Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, asgarî ücret tespit komisyonu tarafından belirlenen asgarî ücret düzeyinde ücret ödenir. Bakanlar Kurulu, bu miktarı yüzde yüze kadar artırmaya yetkilidir.

Bu ödenek, Damga Vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine konulur ve yılı içinde söz konusu bütçeden il özel idare bütçelerine aktarılır.

Muhtar ödeneği, her ayın onbeşinci günü il özel idareleri tarafından ilgililere peşin olarak ödenir.

Oya Arası (İçel) ve arkadaşları

BAŞKAN – Sayın Saffet Arıkan Bedük ve arkadaşlarının aynı mahiyette önergesi var.

Sayın Bedük, siz de bu metinle mutabık mısınız efendim?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Aynen katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Aynı mahiyette, Sayın Muhammet Polat ve arkadaşlarının önergesi var.

Katılıyor musunuz?

MUHAMMET POLAT (Aydın) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyette, Sayın Ahmet Çelik ve arkadaşlarının önergesi var.

Katılıyor musunuz?

AHMET ÇELİK (Adıyaman) – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Aynı mahiyette, Sayın Mahmut Yılbaş ve arkadaşlarının önergesi var.

Siz de katılıyor musunuz?

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI BİLTEKİN ÖZDEMİR (Samsun) – Sayın Başkan, bu önerge, muhtar ödenekleri sistemimizde hiç yeri olmayan yeni bir mekanizmayı öngörmektedir. Bu mekanizmayla, bundan böyle, muhtar ödeneklerinin, asgarî ücret tespit komisyonunun belirleyeceği bir mekanizmaya kavuşturulması öngörülmektedir.

Diğer taraftan, muhtar ödeneklerinin, bu konuyla ilgili yasal düzenlemelere paralel olarak bir göstergıyla belirlenmesi ve göstergeye uygulanacak katsayının, diğer benzer ödemelerde olduğu gibi, katsayıların artırılması sırasında ve miktarında belirlenmesi, zorunlu bir sistem bütünlüğü açısından özellik taşımaktadır.

Diğer taraftan, Hükümetle yapılan çalışma ve görüşmelerde, muhtarlarımız için öngörülen miktarın bütçeyle öngörülen çerçevede değerlendirilmesi ve normal artışlara ilaveten, muhtar ödeneklerinin bir yarısı kadar daha yükseltilmesi, Komisyonumuzca da enine boyuna değerlendirilmiş ve Hükümetimizle mutabık kalınmıştır. Bu itibarla, Komisyon olarak önergeye katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkanım, İçişleri Bakanlığının ilgili tertibine bu iş için konulan ödenek miktarı 10 trilyon lira civarındadır; bu artış da ona göre hesaplanmıştır.

Gönül arzu eder ki, muhtarlarımıza, asgarî ücretin üstünde bir ilave yapalım; ama, Bakanlığının şu andaki bütçe imkânları budur. Kaldı ki, Bakanlar Kuruluna, bunu iki kat artırma yetkisi de tanımıştır. Bu nedenle katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Komisyon ve Hükümet önergeye katılmamaktadırlar.

Sayın Araslı, konuşacak mısınız, gerekçeyi mi okutalım?

OYA ARASLI (İçel) – Gerekçeyi okutun efendim.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe: Yasalarımız, muhtarlara çok önemli görevler vermiştir. Bu görevleri yerine getiren muhtarlarımıza büro sağlanmadığı, kırtasiye, iletişim ve masraflarının karşılanmadığı, yolluk verilmediği, bir gerçektir. Muhtarlarımıza ödenen aylık ödenek de, yerine getirdikleri görevle orantılı olmaktan uzaktır. Bu nedenlerle, muhtarlık, artık, bu göreve seçilenler için bir yük haline dönmeye başlamıştır.

Muhtarlarımızın daha iyi hizmet verebilmeleri için, aylık ödeneklerinin asgarî ücret düzeyine çıkarılması zorunludur.

Hızla yükselen enflasyon karşısında bu ödeneğin yetersiz hale gelmesini önlemek, Bakanlar Kuruluna, bu ödeneğin, gereken durumlarda belli ölçüde artırma yetkisinin verilmesiyle mümkündür.

Bu hususların gerçekleşmesini sağlamak amacıyla bu önerenin verilmesi gereği duyulmuştur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Efendim, yalnız, biliyorsunuz, bir tarım kesimi için tespit edilen asgari ücret var, bir de sanayi kesimi için tespit edilen asgari ücret var. Burada hangi rakamı esas aldığımızı da belirtelim...

AHMET ÇELİK (Adıyaman) – 16 yaşından büyük sanayi kesiminde çalışanlara tespit edilen ücret efendim.

BAŞKAN – Sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyükler için tespit edilen asgarî ücreti alıyoruz.

Önergeye Komisyon ve Hükümet katılmadı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum efendim:

MADDE 2. — Bu Kanun 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Refah Partisi Grubu adına Sayın Kemal Albayrak, DTP Grubu adına Sayın Mahmut Yılmaz söz istemişlerdir.

Refah Partisi Grubu adına, Sayın Kemal Albayrak; buyurun efendim. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Albayrak, süreniz 10 dakika efendim.

RP GRUBU ADINA KEMAL ALBAYRAK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 2 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlarım.

Biraz önce, çok enteresandır, değerli arkadaşlar muhtarlarımızın sorunlarını anlattılar... Gerçekten, yerel yönetimlerde büyük etkinliği olan bu muhtar kardeşlerimizin, bu, sosyal güvenlikle ilgili, maaşlarıyla ilgili artırımlarını oylarken, geçmişte, memur maaşlarına yapılan zamdaki artışların durumuna düşen siyasî partileri özellikle tenkit etmek istedim. Bugün, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlar bununla ilgili önerge veriyor, altı arkadaş var, el kaldırıyor... Yani, mahalle muhtarlarımızın, bu muhtarların...

BAŞKAN – Efendim, siz, maddeyle ilgili konuşun; burada, her grupta da eksiklikler var.

KEMAL ALBAYRAK (Devamla) – Tamam Sayın Başkan.

Altı kişi... DSP de kendi verdiği teklife sahip çıkmıyor. Yani, buradan şunu anlamak mümkündür: Yapılan icraat farklı, teklifler farklı. Tabii, kamuoyu bunları gayet iyi değerlendiriyor. Aynı zamanda, şu anda, televizyonda, muhtarlarımız da, bu olayı, yeterince izliyorlardır.

Değerli arkadaşlar, biliyoruz ki, idare sistemimiz, merkezî idare ve yerinden yönetim ilkesi olmak üzere iki şekilde düşünülebilir. Mahallî idareler; özel idareler, belediyeler, muhtarları kapsıyor; merkezden yönetim de, bakanlıklar ve kuruluşlar.

Anayasada, mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek nitelikli ihtiyaçlarını karşılayan kamu tüzelkişileri olarak tanımlanmıştır.

Günlükte öyle sıkıntılar var ki... Yani, şu anda ortaya konan, sadece, mahalle muhtarlarının ücretlerinin 8 milyondan 17 küsur milyona çıkarılması, bu teşkilatının meselelerini çözme değildir; pek çok sıkıntı vardır. Asıl önemli olan, bu işi kökten çözmek. Sayın İçişleri Bakanımız da burada. Diğer siyasî partilerin de devamlı üzerinde durduğu bu yerel idarelerdeki reform, inşallah gelir. Öyle zannediyorum ki, mahallî idarelerle ilgili bu görüşlerde, her siyasî partinin konsensüs sağlayacağı maddeler vardır. Onlar da ileride getirilirse, bu Meclisten onun bir an evvel çıkmasında büyük fayda var.

Bizden önceki konuşmacı arkadaşlarımız bu konulara çok yerde değindiler; tabii, katıldığımız noktalar çok; ancak, şunu söyleyeyim ki, Türkiye'de kamu harcamalarının yüzde 85'ine oran hizmetler, her nedense, merkezî idareden oluyor; geriye kalan yüzde 15'ine yakını ise mahallî idarelerden. Buradan şunu anlamak mümkün: Yurdumuzun en ücra köşesindeki bir muhtarlıkta olan bir problem merkeze geliyor. Merkezde kime geliyor; işte, hepimizin başında, milletvekili arkadaşlarımızın ne derece sıkıntılar yaşadığı meydandadır. Yani, iş de çözülüyor; ufak bir yol mevzuu, bir içmesuyu mevzuu ta merkeze kadar geliyor. Bundan şunu anlamak mümkündür: Yerel yönetimler merkezî idareye güvenmiyor, merkezî idare de mahallî idarelere güvenmiyor... Bunu ortadan kaldırmak lazım.

BAŞKAN – Sayın Albayrak, aslında, maddeye bağlı konuşarsanız iyi olur. Bakın, tümü üzerinde bunlar konuşuldu; rica ediyorum... İhtizüğü okursanız, maddeye bağlı konuşmak zorundasınız. Yani, Başkanlık Divanını bu kadar zor duruma düşürmeyin; rica ediyorum...

KEMAL ALBAYRAK (Devamla) – Anlaşıldı Sayın Başkanım.

Tabii, bahsedilen bu konu şu anda kabul edildi; yani, verilecek ücret kabul edildi; bu da, 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere onaylandı; hayırlı uğurlu olsun muhtarlarımıza.

Ancak, bunu söylerken, şu konulara da girmeden geçemeyeceğim. Gerçekten, birtakım sıkıntılar var, sorunlar çok. Mahallî hizmetlerin daha iyi yapılabilmesi için, kamu harcamalarındaki payların mahalline kaydırılması lazım. Ben, sadece kendi bölgemden söylüyorum; bugün, 16 trilyon lira vergi veren Kırıkkale İline sadece buradan ayrılan pay 1 trilyon lira. Bütün illerde böyle. Bunu, gerçek hüviyetine kavuşturmak lazım ki, muhtarlar da, oradaki yöneticiler de rahat etsin.

Yurt dışında gördüğüm bazı hadiseleri anlatayım: Mahallî idarelerde yaptığımız incelemelerde, bizim, Türkiye'deki gibi, şu veya bu siyasi parti iktidar olursa, mahallî idarelerde zulüm yapıyor. Hangisi gelirse gelsin, normal bir ölçü ve sistem yerleştirilmiş; her şey buna göre oluyor. Bugün, günümüzde, yine bakıyoruz, bugünkü basından da okuduğumuz meydandadır; Ankara Belediyesinin tüm ödeneklerinin ipotek altına alınması, kesilmesi... Bunlar, iyi bir şey değil, bunlarla ilgili çözüm getirelim hep beraber; hangi merkezî idare olursa olsun.

AHMET NEİDİM (Sakarya) – Siz niye getirmediniz?!

KEMAL ALBAYRAK (Devamla) – Biz getirecektik de, bizim dönemimizde o fırsat verilmedi ki.

BAŞKAN – Sayın Albayrak, lütfen, maddeye bağlı konuşursanız...

KEMAL ALBAYRAK (Devamla) – Bizim dönemimizde "Türkiye'nin her tarafını irtica kapladı, laiklik elden gitti" denilerek fırsat verilmedi ki.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Ne ilgisi var bununla!

KEMAL ALBAYRAK (Devamla) – Öyle oldu; Ali Rıza Bey, siz bilirsiniz.

Mahallî hizmetler farklı merkezî idareler tarafından planlanıyor; bu da israfa yol açıyor; bunlar kaldırılmalıdır. Merkezî idarenin, mahallî idareler üzerindeki gereksiz vesayet uygulamalarının bir an evvel kaldırılması lazımdır.

Değerli arkadaşlar, 1580 sayılı Belediye Kanunu, mahallî idarelerle ilgili kanunlar, 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeler Kanunu, yine, 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun güntün şartlarına göre düzenlenmesinde büyük fayda vardır. 1924'lerde çıkarılan, bugün için geçerliliğini tamamen kaybetmiş 442 sayılı Köy Kanunu ve 4541 sayılı Mahalle Muhtarlıkları Yasasının, bugünkü şartlara cevap verecek şekilde düzenlenmesine gidilmelidir. Yoksa, sadece, bugün olduğu gibi, muhtarların maaşlarının belli oranda artırılması -o da, ezi bir miktarda- kâfi değildir. Hatta, bizi ziyarete gelen muhtarlarımızın bir ifadesini söyleyeyim: "Bugün artırılan, teklif edilen rakamlar bizlerin derdine çare olmaz; çünkü, enflasyon almış başını gidiyor. Zaten memurlar, diğer kesimler, hepsi perişan. 13 milyon liradan, 17 milyon liradan ziyade, bizim rahat çalışabilmemizi sağlayacak imkânlar getirin" diyorlar.

Tabii, bu vesileyle, herkesin gerçek kimliği de burada görülmüş oldu. Biz de, muhtarlarımızın bu maaş artışlarını kabul ediyoruz. Keşke daha da iyi olsaydı, arkadaşlarımızın teklif ettiği asgarî ücret seviyesinde olsaydı, çok daha iyi olacaktı.

Bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Albayrak.

Aslında, kürsüye çok çıkmadığınız için sözünüzü kesmedim; bundan sonra konu dışına çıkmanın sözünü keseceğim.

Demokrat Türkiye Partisi adına, Sayın Mahmut Yılmaz; buyurun efendim.

Süreniz 10 dakikadır efendim.

DPT GRUBU ADINA MAHMUT YILBAŞ (Van) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

İnşallah, hem adımın eksiksiz ifade edileceği günleri yaşayacağız ve hem de, burada, zaman zaman, acaba bir siyasî partinin grup toplantısında mıyız veyahut da Genel Kurul toplantısında mıyız gibi tereddütlerden de kurtulacağız.

Değerli milletvekilleri, gerçekten, bu konuşmayı yapmak zorunda kalmayı hiç istemezdim; ama, büyük bir talihsizlik yaşadık. Hem Plan ve Bütçe Komisyonunun hem de Hükümetin, görüşülmekte olan tasarrımın 1 inci maddesinde getirilmiş olan değişiklik önergelerine karşı çıkmalarını ve buna katılmamalarını anlamakta zorluk çekiyorum...

BAŞKAN – Sayın Yılbaş, maddeye bağlı konuşun. Devamlı madde dışına çıkıyorsunuz. Bakın, size birinci ihtarı yaptım; madde dışına çıkarsanız sözünüzü keserim.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Kesin Sayın Başkan!

BAŞKAN – Peki; buyurun.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Ben konuşmaya devam edeceğim! Siz zaten benim sözümü kesmeye alışkınsınız!

BAŞKAN – Lütfen, maddeye bağlı konuşun.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, söz vermemeye ve söz kesmeye zaten alışkınsınız; bir şey fark etmez. Sözümü keserseniz, ben de kürsüden inerim.

BAŞKAN – Sayın Yılbaş, sizi konuya davet ediyorum.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Değerli milletvekillерim, sayın arkadaşlarım; her şeyden evvel bir sistem değişikliği söz konusu olacaktı. Bu değişikliklerle, her yıl veya iki yılda bir, muhtar maaşlarının artırılması konusunda Yüce Meclise kanun tasarıları gelmemiş olacaktı.

İki; bir sistemin ana unsuru olan, mahallî idarelerin temel direklerinden biri olan bir mekanizmaya, Yüce Meclisimizin, daha fazla ve daha bilinçli olarak yaklaşımını göstermiş olacaktı.

Bir talihsizlik yaşandı; inşallah, en kısa zamanda, Yüce Meclisimiz, bu değişikliği tekrar gündeme getirerek, yanlışlığı düzeltir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olunuz efendim. (DTP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yılbaş, ben, bir defa, siz söz istediğiniz zaman, veriyorum. Her gün de, Grubunuzda sanki başka milletvekili yokmuş gibi, buraya çıkıp, dakikalarca, 20 dakika da konuşuyorsunuz; bir.

Hep sözünüzü de kesmiyorum; iki.

Ondan sonra, iktidar partisi milletvekilisiniz; eğer, bu muhtar ödeneklerini beğenmiyorsanız, iktidardan çekilin; deyin ki... Bunu, önkoşul olarak ileri sürün... (DTP sıralarından gürültüler)

Yani, böyle, bizi konuşturmayın ki...

Madde üzerinde, şahsı adına, Sayın Ömer Özyılmaz...

DEVLET BAKANİ MEHMET BATALLI (Gaziantep) – Grup adına konuşuyor; dikkat etmelisiniz!

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkanım, siz, eğer, bu kadar konuşmaya meraklıysanız, lütfen, gelin kürsüye, partiniz veya şahsınız adına görüşünüzü beyan edin.

BAŞKAN – Efendim, lütfen... Ben, size, söz hakkı vermedim. Lütfen, oturun musunuz!.. Oturur musunuz yeriniz!..

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, siz riyaşet makamısınız, riyaşet makamı!..

BAŞKAN – Efendim, tamam... Ben, görevimi tarafsız olarak yapıyorum.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Siz sözcü değİlsiniz.

BAŞKAN – Lütfen oturur musunuz!..

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Eğer, görüştünüz varsa...

BAŞKAN – Sayın Mahmut Yılbaş, oturur musunuz yerinize!

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Efendim, lütfen... Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ben, Başkanım...

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Size "Sayın Başkanım" diyorum...

BAŞKAN – Lütfen oturur musunuz yerinize!..

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Bakın, bu kanunun çıkınaması için devamlı engelliyorsunuz. Ben, eğer isteseydim, bu kanun çıkmazdı.

Bakın, sabahtan beri iktidar gruplarını ikaz ediyorum; diyorum ki, lütfen, bu kanunun çıkmasını istiyorsanız, konuşmayın.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Siz bana isimle hitap ederseniz, bana da size isminizle hitap etme hakkını tanırırsınız.

BAŞKAN – Şahsı adına, Sayın Ömer Özyılmaz; buyurun efendim. (RP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANİ MEHMET BATALLI (Gaziantep) – O kanunu çıkarmamaya senin gücün yetmez! Köpek!.. O kanunu çıkarmamaya gücün yetmez senin!

BAŞKAN – Bir bakan olmanın ağırbaşlılığı içerisinde hareket et; yoksa, haddini bildiririm! (DTP ve ANAP sıralarından gürültüler)

DEVLET BAKANİ MEHMET BATALLI (Gaziantep) – Sözlerine dikkat et! Sözlerine dikkat etmelisin! Her şeyde fikir yürütemezsin! Başkansan, Başkanlık haddini bilmelisin!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özyılmaz; siz devam edin.

ÖMER ÖZYILMAZ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şu anda, ülkemizin her tarafında teşkilatı bulunan muhtarlık makamının birinci derecedeki yöneticileriyle ilgili bir kanun teklifi ve tasarısını görüşüyoruz; bu vesileyle söz almış bulunuyorum ve Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, aslında, demokrasimizin önemli bir kurumu olan muhtarlık kurumunun, az önce dediğim gibi, başkanıyla ilgili, özellikle, onların özlük haklarıyla ve maaşlarıyla ilgili bir kanun tasarısı görüşülüyor. Burada, bizim, aslında, yıllardır istediğimiz bir husus görüşüldüğü için, şahsen ve partim adına sevinçliyim.

Bakınız, ta 1995 seçimlerinden önce, bizim Sakarya Milletvekilimiz Muhterem Cevat Ayhan Bey ve arkadaşlarının vermiş olduğu, köylere genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesine dair kanun teklifi...

BAŞKAN – Sayın Özyılmaz, bu, maddede yok; rica ediyorum... Bu, propagandaya girer. Rica ediyorum, madde üzerinde konuşun.

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Geliyorum Sayın Başkan.

Bunu, biz, daha önce vermiştik. Ayrıca, şu anda görüşülen bu tasarıyla ilgili olarak da, benim de imzamin bulunduğu, iki grup arkadaşımızın verdiği kanun teklifi var; ama, burada, Hükümet

temsilcileri, konuşmalarında, işte, yıllardan beri görüşülmemiş, ihmal edilmiş bir konuya el atuklarını söylüyorlar; ama, özellikle, Anavatan Partisi için de söylüyorum, Demokratik Sol Parti için de söylüyorum...

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Allah rızası için kes artık...

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Bu getirdiğiniz tasarıyla, aslında, ülkede yüzde 100'ün üzerine çıkardığımız enflasyonla muhtarlara vermek istediğiniz şeyi mukayese ederseniz, pek bir şey vermediğinizi görürsünüz...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Neden çıkarmadınız bu kanunu?..

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, bunu, siz de biliyorsunuz; ama, bizim teklifimizi, eğer kabul etseydiniz...

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) – Niye zamanında vermediniz?

NABİ POYRAZ (Ordu) – Siz niye vermediniz?

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Ama, eğer bizim teklifimizi kabul etseydiniz değerli arkadaşlarım, o zaman, muhtarlara, bugün, şu anda 1 inci maddeyle kabul ederek vermiş olduğunuzun çok üstünde daha büyük bir meblağ vermiş olurduk...

HÜSNÜ SIVALIOĞLU (Balıkesir) – Samimî olun samimî!..

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Ne alakası var!

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – ...O da, asgarî ücretin esas alınmasıydı. Bizim teklifimiz buydu. Bunu kabul etmeyerek, aslında, muhtarlara herhangi bir şey verdiğinizi düşünmeyin; aksine, rantiyecilere, birtakım çevrelere trilyonları...

BAŞKAN – Sayın Özyılmaz, bakın, maddeye bağlı konuşun. Rica ediyorum... Madde, yürürlük maddesi... Rica ediyorum...

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Ben de onu konuşuyorum.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Abuk sabuk konuşma; doğru dürüst konuş...

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Rantiyecilere, faiz yoluyla ve çeşitli yollarla trilyonları, katrilyonları aktarıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Özyılmaz, bakın, devam ederseniz, keserim sözünüzü. Rica ediyorum efendim; maddeye bağlı konuşun. Efendim, madde, yürürlük maddesi. Diyor ki...

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Sayın Başkan, maddeyle ilgili...

BAŞKAN – Ama, efendim, bakın, şimdiye kadar hep müsamahalı davrandık diye bu Meclis çalışmıyor.

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Saygı sunuyorum müsamahanızdan dolayı; ama, maddeyle ilgili Sayın Başkan. (ANAP sıralarından gürültüler)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) Maddeyle ilgili konuş.

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Hiç rahatsız olmayın.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Abuk sabuk konuşma!

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Birkısım medyaya, milletten kopuk olan birkısım medyaya trilyonları aktarırken, muhtarlara sadece 4-5 milyon lira para veriyorsunuz; bir de, bir şey verdiğiniz zannediyorsunuz.

BAŞKAN – Peki efendim, teşekkür ederim.

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) – Muhtarlar duyuyor!

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Siz neden vermediniz?

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Aslında, muhtarlar da, halkımız da, sizin bu davranışınızdan dolayı sizi cezalandıracaktır; onu bilirsiniz. Ondan sonra, bir şey verdiğinizizi zannetmeyin değerli arkadaşlarım.

Muhtarlara, en az, asgarî ücret maaş olarak ödenmelidir. O zaman, muhtar, tabîî olarak, herhangi bir hükümete bağımlı olmaktan kurtulacaktır. İbrahim Bey, onu sen de biliyorsun...

Muhtarlar, böylece...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim, süreniz bitti. Sayın Özyılmaz, tamam, lütfen iner misiniz.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, zaten, alakasız, ilgisiz konuşuyor.

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Süreniz bitti efendim. Rica ediyorum... Tamam efendim, iner misiniz oradan. Sayın Özyılmaz, rica ediyorum...

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Saygı sunacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır efendim. Rica ediyorum... Gerek yok efendim. Zaten saygı sundunuz, rica ediyorum... Bakınız, rica ediyorum efendim .

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) – Bu kanunun, gerek muhtarlara gerekse ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bu manzara, hiç de iyi bir manzara değil. Burada, eğer, hukuka uygun bir çalışma yapacaksak yapalım; eğer, hukuku tanımıyorsak, o zaman, burası, Meclis olmaktan çıkar. Her kürsüye çıkan, burada, kendisini seçim meydanında gibi hissederse olmaz ki... İçtüzük var; İçtüzüğe göre, maddeye bağlı konuşacaksınız. (ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Mustafa Köylü; buyurun. (RP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır; rica ediyorum efendim, siz de...

MUSTAFA KÖYLÜ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 3 üncü maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepimize saygılar sunuyorum.

Bu kanun tasarısı, birçok gruba mensup arkadaşlarımız tarafından değişik tekliflerle, bu Meclise, önümüze müzakereye getirilmiştir. Aslında, bir taraftan iktidar kanadı, diğer taraftan muhalefet kanadı, bu kanun tasarısının Meclisten geçmesi hususunda mutabıktır. Sadece burada ayrışılan nokta, muhtar aylıklarının, tasarıda belirtilen ve Plan ve Bütçe Komisyonundan gelen şekliyle mi olsun, yoksa, asgarî ücrete mi endekslenin noktasıdır.

Hiç şüphe yok ki, haklar, sorumluluklara göre verilirse adaletle hareket edilmiş olur. Gerçekten, siyasetle uğraşan bizler, belki muhtarlarla en fazla muhatap olan insanlarız; köyün bütün meseleleri hakkında onlardan sorarız; yapıp yapılamayan işler hakkında veyahut da herhangi bir kişi hakkında onlardan bilgi isteriz; keza, devlet organları, köylerde yürütmekte oldukları hizmetler noktasında, muhtarlardan fedakârlık beklerler. Halbuki, baktığımızda, muhtarlara yüklenmiş olan bu sorumluluğa rağmen, ödenmekte olan ücretin az olduğu hususunda Meclisteki bütün arkadaşlarımız mutabıktırlar. Gönül isterdi ki, biraz önce çıkan şekilden çok daha güzel bir ücretlendirme politikası tespit edilebilseydi.

ALİ RIZA BÖDÜR (İzmir) – Konuya gell!..

MUSTAFA KÖYLÜ (Devamla) – Ancak, inanıyorum ki, kısa bir müddet sonra, şu an çıkarcığımız kanunun yeterli olmadığını bütün arkadaşlarımız görecektir ve inşallah, bir dahaki sefere, belki de olması gereken şekline bu kanunu taşıyacağız.

Bir taraftan, biz, Cumhurbaşkanlığı makamının, nasıl tarafsız bir makam olmasını istiyorsak, o makamın siyasete girmemesini istiyorsak, devlet organlarının, devlet temsilcilerinin en uç noktada bulunan muhtarlığının da siyasetten arındırılmış vaziyette olmasını arzu ediyoruz.

Ücret politikalarının belirlenmesinin siyasî iktidarların inisiyatifine terk edilmesi, muhtarlıkların, muhtarların siyasetten arındırılmasının yoluna konulabilecek en büyük engeldir. Bu yüzden, muhtarların ücretlerini belirleme mekanizmasını, mutlaka, siyasî iktidarların inisiyatifinin dışına almamız lazım.

Arkadaşlar, bugün şu parti iktidardadır yarın bir başka parti iktidardadır. Yalnız, bu mesele, Türkiye'de etkin yönetim anlayışı içerisinde mütalaa edilmeli, hiçbir arkadaşımız meseleye politik bakmamalıdır.

Değerli arkadaşlar, ben sözü fazla uzatmak istemiyorum; çünkü, meselenin ana noktası olandır ve geçti. Temennî ediyorum, inşallah, kısa zamanda, daha güzel bir ücret politikası belirlemek üzere, yapılan bu kanunun bütün Türkiyemize hayırlar getirmesini diliyorum; hepimize saygılar sunuyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Köylü.

Madde üzerindeki konuşmalar bitti.

Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yine bunda da söz isteyen arkadaşlarımız var.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Ayıp!.. Ayıp!..

BAŞKAN – Efendim, bir dakika... Ayıbı yok bu işin de... Yalnız, rica ediyorum, kürtüye her çıkan milletvekili maddeyle ilgili konuşsun.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Onunla ilgili ne konuşacak?!

BAŞKAN – Rica ediyorum... Bakın, madde dışına çıkmasın.

Batınan Milletvekili Musa Okçu, Refah Partisi Grubu adına; buyurun.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Konuşmuyor; vazgeçti...

MUŞA OKÇU (Batman) – Vazgeçtim. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Vazgeçtiniz. Peki; teşekkür ederiz.

Sayın Mustafa Köylü?..

MUSTAFA KÖYLÜ (Isparta) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Vazgeçtiniz.

Sayın Musa Uzunkaya?..

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Vazgeçtiniz. Peki; teşekkür ederim.

Efendim, madde üzerinde söz isteyen yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, bu yasa tasarısı açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın, kupaların sıralar arasında dolaştırılması suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Açık oylama, kupalar sıralar arasında dolaştırılmak suretiyle yapılacaktır.

Kupalar dolaştırılsın.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok.

Oylama işlemi bitmiştir.

Kupalar kaldırılsın.

(Oyların ayırımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M.Siddik Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın aynı mahiyetteki Kanun Tekliflerinin yapılan açık oylamasına 257 sayın milletvekili katılmış ve 254 kabul, 3 mükerrer oy çıkmıştır. Bu suretle, tasarı yasalaşmıştır.

Bütün muhtar kardeşlerimize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Cüzi miktarda da olsa, devletimizin, maaşlarına yaptığı bu katkıdan dolayı muhtarlarımızın ülkemize ve kendi yörelerine daha sağlıklı hizmetler yapmalarını diliyorum.

Aslında, İçtüzüğe bağlı kalarak Meclisi yönetmemiz birtakım arkadaşlarımızı rahatsız ediyor; bu, tabii, beni de rahatsız ediyor; ancak, İçtüzük ne diyorsa ona göre yönetiyoruz. Herkesin konuya bağlı olarak konuşması lazım. Şurada üç maddelik bir kanunu dört saat içinde çıkaramıyoruz. Niye; çünkü, lüzumsuz konuşmalar oluyor da onun için.

Sayın milletvekilleri, bugünkü çalışma süremiz fazlasıyla dolmuştur. Denetim konularını sırasıyla görüşmek için, 10 Şubat 1998 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.19

VIII. – SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. – Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in;

– Bilecik'teki tarihî camilere Vakıflar Genel Müdürlüğüince yardım yapılıp yapılmadığına,

– Bilecik-Gölpazarı İlçesindeki Taşhan ve Vezirhan Kervansarayına,

İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Metin Gürdere'nin yazılı cevabı (7/4047, 4048)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Devlet Bakanı Sayın Metin Gürdere tarafından yazılı olarak yanıtlanması için İçtüzüğü'nün 96 ncı maddesince gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

19.12.1997

Bahattin Şeker

Bilecik

Sorular : Bilindiği gibi Bilecik İlimiz Türk -İslam kültürünün ilk oluştuğu yerlerden biridir. Ayrıca İpek Yolunun geçiş yollarındandır. Bu sebeplerle pekçok tarihî eser mevcuttur. Hükümetimizin işbaşına geldiği günden itibaren Bilecik İli genelinde ne kadar yatırım yapılmış ve mevcut yapılmakta olan ayrıca tadilatı süren tarihî camilere ne kadar yardım yapılmıştır? Bakanlığınıza bağlı olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 Yılında bu ilde ne kadar yatırım planlamıştır? Bu yatırımlar için ne kadar ödenek ayrılacaktır? Daha önce programa alınan ve yapımı süren Bozuyük Öğrenci Yurdunun 1998'de bitirilmesi söz konusu mudur? 1998 yılı için ayrılan ödenek miktarı nedir?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Devlet Bakanı Sayın Metin Gürdere tarafından yazılı olarak yanıtlanması için İçtüzüğü'nün 96 ncı maddesince gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

19.12.1997

Bahattin Şeker

Bilecik

Sorular : Bilindiği gibi Bilecik İlimiz Osmanlı İmparatorluğunun ve Anadolu Selçuklu Devletinin kuruluşuna ve kurtuluşuna beşiklik etmiş, zengin bir tarihsel kültüre sahiptir. Ayrıca tarihî İpek Yolunun konaklama noktalarını barındırır. Bu döneme ait önemli eserlerden sayılan Gölpazarı İlçesi Taşhan ve Vezirhan Kervansarayları ilimiz sınırları içerisinde bulunmaktadır. Mevcut eserlerin restorasyonu ile ilgili bir çalışma yapılmakta mıdır? Bu eserler için herhangi bir ödenek ayrılmış mıdır? Ayrılmış ise ne kadardır? 1998 yılı içerisinde bu eserlerin restorasyonu bitirilecek midir? Bitirilmeyecekse ne zaman sonuçlandırılacaktır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

4.2.1998

Sayı : B.02.0.010/04353

Konu : Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 29.12.1997 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10345 sayılı yazısı.

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 26.1.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10816 sayılı yazısı.

Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in tarafıma tevcih ettiği 7/4047 ve 7/4048 esas nolu yazılı soru önergeleri cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Metin Gürdere
Devlet Bakanı

Bilecik Milletvekili Sayın Bahattin Şeker'in 7/4047-7/4048 Esas Nolu

Yazılı Soru Önergeleri Cevabıdır

1. Bilecik İli Gölpazarı İlçesinde bulunan Taşhan ve Vezirhan Kervansarayları 1998 yılı içerisinde Restore-Et-İşlet-Devlet Modeli çerçevesinde değerlendirmeye alınmıştır.

2. Vakıflar Genel Müdürlüğünce 1997 yılı içerisinde Bilecik'teki camilere yapılan yardımlar aşağıda belirtilmiştir.

1. Bozüyük Fatih Camii	45 milyon
2. Bozüyük Türbe Camii	45 milyon
3. İnhisar Karaağaç Mah. Camii	45 milyon
4. Bozüyük Yüreğil Köyü	50 milyon
5. Gölpazarı Boyat Köyü	50 milyon
6. İnhisar Hamam Köyü	50 milyon
7. İnhisar Çayköy	50 milyon
8. Yenipazar Yukarıboğaz Köyü	50 milyon

Yapımı süren Bozüyük Öğrenci Yurdu için 1998 yılında DPT'nin belirlediği 10 milyar TL. ödenek ayrılmıştır.

1998 yılında Bilecik İlinde toplam 4 adet eski eser olmak üzere 56 milyar 500 milyon TL. yatırım planlanmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

2. – *Bolu Milletvekili Feti Görür'ün, bütçe görüşmeleri sonrası verilen balonun masraflarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'in yazılı cevabı (7/4174)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın, aracılığınız ile Sayın Maliye Bakanı Zekeriya Temizel tarafından yazılı cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Feti Görür
Bolu

10 gün süren, yorucu bütçe görüşmeleri, ardından 25 Aralık 1997 akşamı TBMM Şeref Salonunda milletvekillerine bir balo verdiniz.

Sorularım :

1. Bu balonun yiyecek ve içecek masrafları toplamı ne kadardır? Bu masrafı TBMM mi, yoksa Maliye Bakanlığı mı karşıladı?.

2. Enflasyonun % 100'lere ulaştığı bir zamanda memurlara ilk 6 aylık % 30 zam verebilirken, verilen bu balo masraflarının lüks ve israf olduğunu düşünmüyor musunuz?

3. Vermiş olduğunuz balo ile ilgili olumlu veya olumsuz tepkiler aldınız mı?

4. Basında, eski meclis salonu yapım masrafları hakkında hergün sayfalarca yolsuzluk, lüks ve israf söylentilerinin ayyuka çıktığı bir zamanda bu tür balolar, masraflar TBMM'nin itibarını zedelemiyor mu?

T.C.

Maliye Bakanlığı

5.2.1998

Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.BMK.011/600/1416

Konu : Yazılı Soru Önergisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 15.1.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10635 sayılı yazımız.

Bolu Milletvekili Sayın Feti Görür'ün 7/4174 esas nolu yazılı soru önergesinde yer alan sorulara ait cevaplar aşağıda sunulmuştur.

Bütçe kanun tasarılarının TBMM'de uzun ve yorucu bir görüşme süreci sonucunda kabul edilmesini müteakip, Bakanlığımız tarafından geniş katılımlı bir kokteyl verilmesi gelenek haline gelmiştir. Benzeri kokteyller önceki yıllarda da düzenlenmiştir.

1998 Malî Yılı Bütçe Kanun Tasarılarının TBMM'de görüşülüp, 25.12.1997 tarihinde kabul edilmesi nedeniyle de bir kokteyl verilmiştir. Ancak önceki yıllarda olduğu gibi kokteyl için özel otellerin salonları kiralanmamış, daha tasarruflu olması için TBMM şeref salonu tercih edilmiştir. Söz konusu kokteylin toplam maliyeti 956 milyon liradır.

Bilgilerine arz ederim.

Zekeriya Temizel
Maliye Bakanı

3. – *Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, İstanbul Boğazındaki deniz trafiğine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Burhan Kara'nın yazılı cevabı (7/4230)* 12.12.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın yazılı olarak cevaplandırılmak üzere ilgili Devlet Bakanına yöneltilmesini saygılarımla arz ederim.

Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa

Sorular :

Denizcilik Bakanlığının kurulmasının gündemde olduğu şu günlerde İstanbul Boğazı ile ilgili olarak :

1. İstanbul Boğazından günde ve yılda kaç gemi geçmektedir?
2. İstanbul Boğazında kazaları önlemeye yönelik idarî ve teknik tedbirler yeterli midir?
3. Boğazlar Tüzüğü'nün kazaları önlemedeki rolü nedir?
4. Boğazlar Tüzüğü'nün Montrö'ye aykırı olduğu yolundaki bazı yabancı devletlerin iddialarına ne diyorsunuz?
5. Boğazlardan geçişi düzenleyen uluslararası ve ulusal düzenlemeler yeterli midir? Düzenlemeleri yetersiz buluyorsanız ne gibi çalışmalar içindediniz?
6. Boğazlardaki trafiği ne ölçüde denetleyebiliyoruz?
7. Deniz kazaları ve çarpışmalarına karşı deniz itfaiyesinin gücü nedir?
8. Denizde meydana gelen veya gelecek deniz kirliliğine karşı alınan tedbirler yeterli midir?
9. Boğazlardan geçen gemilerin haksız fiilleri sonucu meydana gelen hasarları teminat altına alan sistemler yeterli midir?
10. 1990 yılından bu yana İstanbul Boğazında meydana gelen kazalarda maddî ve manevî kayıplar ne kadardır? Maddî kayıplar tazmin ettirilmiştir mi?

T.C.

Başbakanlık

4.2.1998

Devlet Bakanlığı

(Denizcilikten Sorumlu)

Sayı : B.02.0.16/800-090/00090

Konu : Türk Boğazlarından Gemi Geçişlerine İlişkin Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterliğiniz Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 20.1.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4230-10589/26712 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile talep edilen, Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul Yalçınbayır tarafından verilen 7/4230-10589/26712 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Burhan Kara
Devlet Bakanı

EK-1/1

7/4230-10589/26712 Sayılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

Soru 1. İstanbul Boğazından günde ve yılda kaç gemi geçmektedir?

Cevap – 1997 yılında İstanbul Boğazından günlük ortalama olarak 142 gemi, yıllık olarak ise toplam 50 942 gemi geçmiştir. İstanbul Boğazına ait istatistiki bilgiler Ek-1 de sunulmuştur.

Soru 2. İstanbul Boğazında kazaları önlemeye yönelik idarî ve teknik tedbirler yeterli midir?

Cevap – İstanbul ve Çanakkale Boğazları ile Marmara Denizinden oluşan su yolunun gereken her türlü güvenlik önlemlerini alarak, deniz trafiğine açık tutulması ülkemiz için olduğu kadar diğer ülkeler içinde önemli bir husustur. Bölgenin deniz trafiğine açık tutulmasını temin etmek, Türkiye'den beklenen uluslararası bir yükümlülüktür.

Türkiye, bu bölgedeki deniz trafiğini; insan hayatı, çevre, mal varlıkları ve buradan istifade eden gemiler açısından güvenli kılabilmek için gerekli önlemleri almak, rejimleri belirlemek ve düzenlemeler yapmak hakkına sahiptir. Bu çerçevede, 1.7.1994 tarihinde "Boğazlar ve Marmara Bölgesi Deniz Trafik Düzeni Hakkındaki Tüzük" yürürlüğe girmiştir.

"Boğazlar ve Marmara Bölgesi Deniz Trafik Düzeni Hakkındaki Tüzük"ün; gemilerin girişlerini ve belirli noktalara gelme zamanının rapor edilmesini, gemilerin şerit içinde seyretmesini ve şeritlere uyamayan gemilerin emniyetle geçişini sağlayıcı 3 temel unsuru bulunmaktadır. Tüzük, IMO (International Maritime Organization - Uluslararası Denizcilik Örgütü) sözleşmelerinden SOLAS (International Convention For the Safety Of Life at Sea - Denizde Can Güvenliği Uluslararası Sözleşmesi) ve COLREG (Convention on the International Regulation For Preventing Collisions at Sea - Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü) kuralları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1994 yılında İstanbul Boğazında meydana gelen tanker-kazası neticesinde İstanbul Valiliği tarafından 200 metreden büyük tankerlerin gündüz geçişi yapması için bir emir de yayınlanmıştır.

Tüzüğün tam anlamıyla uygulanabilmesi, Boğazlar ve Marmara Denizinde deniz kazalarının önlenmesi, güvenli, düzenli ve hızlı bir trafik akımının sağlanabilmesi ve her türlü önleme karşın oluşabilecek deniz kazalarından hemen etkin bir müdahalenin yapılabilmesi için bilgisayarlı kara radar ağına dayanan bir "Gemi Trafik Yönetimi Hizmetleri" (Vessel Traffic Management Services) kurulması şarttır. Bilgisayarlı kara radarına dayanan bir gemi trafik yönetim hizmetleri kurulmadan, Tüzüğün tam anlamıyla uygulama olanağı yoktur.

Gemi Trafik Yönetimi Hizmetleri Sistemi 1991 ve 1994 yıllarında Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürlüğüne ihaleye çıkarılmış, ancak sonuçlandırılmamıştır. Müsteşarlığımızca sürdürülen çalışmalar kapsamında, daha önceki ihalelerden bugüne kadar geçen süredeki teknolojik yenilikler ve sistem tasarımlarındaki gelişmeler dikkate alınarak proje yeniden değerlendirilmiştir. Buna bağlı olarak başlatılan Teknik Şartname hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir. Teknik Şartnamenin tamamlanmasını müteakip, 1998 yılı Mayıs ayı içinde ihale sürecinin tamamlanması planlanmaktadır.

Soru 3. Boğazlar Tüzüğü'nün kazaları önlemedeki rolü nedir?

Cevap – 1997-1998 yılları arasında İstanbul Boğazında meydana gelen çatışma olayları Ek-1'de sunulmaktadır.

İstanbul Boğazında 1993 yılına kadar, yılda 43 ile 25 arasında değişen çatışma olayının meydana gelmesine karşın, 1994 yılı için bu rakam 12'ye kadar düşmüştür. Aynı yılın ilk altı ayında 10 adet çatışma olayı olmasına karşın, 1.7.1994 tarihinde "Boğazlar ve Marmara Bölgesi Deniz Trafik Düzeni Hakkındaki Tüzük"ün yürürlüğe girmesiyle toplam 2 çatışma olayı meydana gelmiştir. Burada Tüzükün uygulanmaya başladığı yıl içerisinde dahi kaza oranlarında yaklaşık % 73'lük bir azalma sağladığını göstermektedir. Müteakip yıllarda ise yüksek oranda azalan bir trend görülmektedir.

Tüzükün ilgili maddeleri gereğince 200 m.'den büyük tankerlerin gündüz geçişi, 250-300 m.'lik tankerlerin geçişleri esnasında Boğaz trafiğinin tek yönlü kapatılması, 300 m.'den büyük tankerlerin geçişleri esnasında trafiğin çift yönlü kapatılması gibi uygulamalar sayesinde çatışmalar azalmış, 1979 yılın da meydana gelen Independenta-Evriali ve 1994 yılında meydana gelen Nassia-Shipbroker gibi tanker kazaları önlenmiştir.

Soru 4. Boğazlar Tüzüğü'nün Montreux'e aykırı olduğu yolundaki bazı yabancı devletlerin iddialarına ne diyorsunuz?

Cevap – Montreux Boğazlar Rejimi Konvansiyonu, Türk Boğazlar Bölgesinde gerekli güvenlik önlemlerini almak için, Konvansiyonun 2 nci Maddesinde belirtilen kılavuzluk ve romörkaj hizmetlerinin ihtiyarı olması dışında, Türkiye'ye her türlü yetkiyi vermektedir.

Bu yetkiye istinaden; "Boğazlar ve Marmara Bölgesi Deniz Trafik Düzeni Hakkındaki Tüzük" bölgedeki can, mal, çevre ve seyir güvenliğini sağlamak üzere, deniz trafiğini düzenlemek amacıyla tesis edilmiş ve uygulanmaktadır. Montreux'e uygun olması bakımından Türk Boğazlarında kılavuzluk ve romörkaj hizmetleri Tüzükte, tavsiye niteliği taşımaktadır.

Aynı konvansiyonun 25 inci Maddesinde, Milletler Cemiyeti Sözleşmelerinden doğan hakların ve yükümlülüklerin üye devlet tarafından haleldar edilemeyeceği ve Sözleşmeden doğan hakların ne Türkiye ne de diğer ülkeler tarafından Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine muhalefet edeceğine kullanılamayacağı belirtilmektedir. Bu maddeye göre, IMO'nun denizde can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla yürüttüğü konvansiyon ve kurallara, gemi sıfatını taşıyan bütün deniz araçları gibi Türk Boğazlarında seyreden gemiler de uymakla yükümlüdür.

Montreux konvansiyonunun da; Türk Boğazlar Bölgesindeki bir limana uğramadan geçen gemiler için transit geçiş ön görülmemekte olup, Türkiye'nin uygulamasında uğrak yapmadan geçen anlamında "serbest geçen gemi" ifade edilmiştir.

Öte yandan, Montreux 1936 yılında yürürlüğe girdiği zaman gemilerin ortalama boyları 100 metre, ortalama hızları 6 - 7 mil/saat kadar idi. Ancak, günümüze kadar olan teknolojik ve ticarî gelişimler sonucu bugün Türk Boğazlarından hergün boyları 150 metreyi aşan ve hızları 10 mil/saat olan birçok gemi geçmektedir. Bu gerçeklerden hareketle, Türkiye'nin Türk Boğazları Bölgesinde düzenleme yapması kaçınılmaz bir gerçektir.

Soru 5. Boğazlardan geçişi düzenleyen uluslararası ve ulusal düzenlemeler yeterli midir?

Cevap – Boğazlardan geçişi düzenleyen tüm kurallar (Denizde Çatışmayı Önleme Uluslararası Kuralları Tüzüğü, Denizde Can Güvenliği Uluslararası Sözleşmesi, “Boğazlar ve Marmara Bölgesi Deniz Trafik Düzeni Hakkındaki Tüzük” - Montreux konvansiyonun) yeterlidir.

Türkiye, uluslararası hukuka ve denizcilik tekniğine uygun olarak; ihtiyaçlar ve ihtiyaçları karşılayacak önlemleri içeren Tüzüğü hazırlamış ve anılan Tüzük 1.7.1994 tarihinde yürürlüğe girmiş ve halen uygulanmaktadır.

Üçbuçuk yıldır uygulanan ve kazaların büyük ölçüde azalmasını sağlayan Tüzüğün, geçen süre içinde,

- Düzenlemedeki aksaklıklar,
- Uygulamadaki sıkıntılar,
- Uluslararası kamuoyunun talepleri,
- IMO'daki eleştirilerden dolayı yeniden ele alınması gerekmiş ve Eylül 1996'dan itibaren çalışmalarına başlanmıştır.

Yeni Tüzük, siyasi ve askerî mülahazalarla değerlendirilmesi için Genelkurmay Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığına gönderilmiştir. İlgili kurum temsilcilerinin tam bir mutabakatıyla Tüzük 7.1.1998 “Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü” olarak yeniden hazırlanmış ve Bakanlar Kuruluna sevkedilmek üzere Başbakanlığa gönderilmiştir.

Soru 6. Boğazlardaki trafiği ne ölçüde denetleyebiliyorsunuz?

Cevap – Türk Boğazlarında “Reporting System” denilen TÜBRAP (Türk Boğazları Rapor Sistemi) uygulanmaktadır. Bu sisteme göre Türk Boğazlarından geçiş yapacak gemiler taşıdıkları yük ve teknik özelliklerine göre Boğaz girişlerinden 24, 48 ve 72 saat önce rapor vermektedirler. Elde edilen bilgilere göre geçişler, Trafik Kontrol Merkezi tarafından düzenlenmektedir. Ek-2’de İstanbul ve Çanakkale Trafik Kontrol Merkez ve İstasyonları gösterilmektedir.

Ayrıca, liman sınırları içerisinde denetim yapmak ve Boğaz içerisinde seyreden küçük teknelerin deniz trafiğini engellememesi için trafiği düzenlemek amacıyla 7 adedi İstanbul Bölge Müdürlüğümüzde, 1 adedi Çanakkale Bölge Müdürlüğümüzde olmak üzere toplam 8 adet Liman Kontrol Motoru, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarında görev yapmaktadır.

Soru 7. Deniz kazaları ve çarpışmalarına karşı deniz itfaiyesinin gücü nedir?

Cevap – Türkiye Denizcilik İşletmeleri (TDİ) A.Ş. Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmesinin, Anonim Şirket statüsüne kavuşturulması ve Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığına bağlanmasına ilişkin 12.5.1997 tarih ve 97/9466 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 17.6.1997 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Şirket Ana Statüsünün onayı tamamlanmış ve kuruluş faaliyetine geçmiştir.

Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından yangın söndürme kabiliyetli söndüren tipi römorkörlerin tedariki çalışmaları devam etmektedir.

İstanbul ve Çanakkale Boğazlarında, TDİ Genel Müdürlüğü (7 adet), TCDD Genel Müdürlüğü ve Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma Genel Müdürlüğüne ait toplam 12 adet söndüren römorkörler kullanılmaktadır.

Soru 8. Denizde meydana gelen veya gelecek deniz kirliliğine karşı alınan tedbirler yeterli midir?

Cevap – Müsteşarlığımız tarafından, “Deniz Kirliliğinin Önlenmesi ve Acil Durumlarda Müdahale Esaslarına Dair Kanun Tasarısı” hazırlanmıştır.

Bu tasarıyla gemilerin SOLAS-International Convention For the Safety Of Life at Sea-Denizde Can Güvenliği Uluslararası Sözleşmesi) MARPOL (International Convention For the Prevention of Pollution From Ship - Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi) ve STCW (International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers - Gemi Adamlarının Eğitimi, Sertifikalandırılması ve Vardiya Tutma Esasları Uluslararası Sözleşmesi) konvansiyonlarına uygun olarak Türk Boğazlarına girmesi, Acil Müdahale Merkezlerinin kurulması, oluşan zararın tazmini ve gemilerin acil eylem planı taşınması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, IMO başlısı ve deniz kirliliğinin önlenmesi ve tazminine yönelik Uluslararası Sözleşmelere taraf olunması çalışmalarımız devam etmektedir.

Öte yandan, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Deniz Temiz Derneğine ait olmak üzere, 3 adet deniz süpürgesi İstanbul'da hizmet vermesine rağmen, yetersiz olduğu düşünülmektedir. Çanakkaile Boğazında ise bunların hiçbiri yoktur.

Soru 9. Boğazlardan geçen gemilerin haksız fiilleri sonucu meydana gelen hasarları teminat altına alan sistemler yeterli midir?

Cevap - Boğazlarda meydana gelen haksız fiiller sonucu doğan hasarlar konusunda Türk Mahkemeleri karar vermektedir. Hasarların tazmini için Tekne Sigortası ve P&I Kulüp Sigortası gibi sistemler bulunmaktadır.

Ayrıca, tasarı halinde olan Deniz Kirliliğinin Önlenmesi ve Acil Durumlara Müdahale Kanun tasarısı yürürlüğe girdiğinde, sigortasız gemilerin Türk Boğazlarına girmeleri engellenecektir. Bu yasayla, oluşacak zararların tazmini ile Türk Boğazlarına girecek gemilerin teknik yönden yeterli düzeyde olmaları amaçlanmaktadır.

Anılan Kanun Tasarısı ve üzerinde çalışılan uluslararası konvansiyonlarla meydana gelebilecek hasarların teminat altına alınması sağlanacaktır.

Soru 10. 1990 yılından bu yana İstanbul Boğazında meydana gelen kazalarda maddî ve manevî kayıplar ne kadardır? Maddî kayıplar tazmin ettirilmiş midir?

Cevap - 1995-1997 yıllarına ait kaza çizelgesi Ek-1'de sunulmaktadır. Kazaların yol açtığı maddî ve manevî kayıplar konusunda kesin bilgi mevcut değildir. Bu konuda davaların takibi ile Maliye Bakanlığı görevlidir. Can kayıpları hakkındaki bilgiyi içeren tablo aşağıda örnek olarak sunulmuştur.

Ancak, 1990 yılından sonra İstanbul Boğazında meydana gelen çatışma olaylarından en büyük tehlike arz eden 13.3.1994 tarihli NASSIA-SHIPBROKER isimli gemilerden kaynaklanan deniz kazasıdır. Söz konusu kaza ile ilgili olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 330 milyon TL idarî ceza uygulanmıştır.

Türk Boğazlar Bölgesindeki Çatışmalardaki Can Kaybı

1960	P. Zarovic-W. Harmony	Türk ve yabancı ölenler oldu
1972	T. Emeksiz-Sönmezler	Birçok Türk yolcu öldü
1979	Independentza-Evriali	41 Yabancı öldü
1985	Meltem-Xacah	Türk gemi adamları öldü
1991	Denizati-Leonis	5 Türk öldü
1991	Rabunion 18-M. Lily	3 Yabancı öldü
1994	Nassia-Shipbroker	28 Yabancı öldü

EK - 1

1997 YILINA AIT İSTATİSTİKİ
BİLGİLERDEN ÖZETLER

* İstanbul Boğazından 62 ülkenin bayrağını taşıyan toplam 50942 gemi geçmiştir. Bunların %39'nu Türk bayraklı gemiler oluşturmuştur.

* 1995 yılında geçen toplam 46954, 1996 yılında 49952, 1997 yılında 50942 gemi geçmiştir. Son üç yıl karşılaştırılınca Boğazdan geçen gemi sayısının sürekli arttığı görülmüştür.

* Geçen gemilerin doğurduğu tehlike değerlendirilirken, İstanbul Limanında küçük teknelerin günde binden fazla sefer yaptığı gözönünde tutulmalıdır.

* İstanbul Boğazından geçen tankerlerin %48'nin boyu 150 metreden büyük tankerler oluşturmaktadır.

* İstanbul Boğazının kaza ihtimalini azaltmak üzere Boğazlar Tüzüğüne göre kapatılmasına 15 ülkenin bayrağını taşıyan 374 gemi neden olmuştur. Bunların sadece 3'ü Türk bayraklıdır.

* Boğazlar Tüzüğü'nün uygulanmaya başlanmasından sonraki dönemde Türk Boğazlarındaki çatışma olayları yıllık 2'ye kadar düşmüştür.

İSTANBUL BOĞAZINDA ÇATIŞMA (COLLISION) OLAYLARI

1990	43
1991	49
1992	39
1993	25
1994 (İlk Altı Ay)	10*
1994 (İkinci Altı Ay)	2
1995	4
1996	2
1997	2

* 01.07.1994 tarihinden, Boğazlar ve Marmara Bölgesi Deniz Trafik Düzeni Hakkındaki Tüzük yürürlüğe girmeden önce meydana gelen çatışma olayları.

İSTANBUL BOĞAZINDAN YILLARA GÖRE GEÇİŞ İSTATİSTİĞİ

YIL	GEÇİŞ YAPAN GEMİ SAYI
1938 YILI	4.500
1985 YILI	24.100
1996 YILI	49.952
1997 YILI	50.942

İSTANBUL BOĞAZINA AİT SAYISAL DEĞERLENDİRMELER

İSTANBUL BOĞAZINDAN GEÇİŞLER	1996 YILI	1997 YILI
GEÇEN TOPLAM GEMİ SAYISI	49.952	50.942
BOYU 150 M.DEN BÜYÜK GEMİ SAYISI	7.236	6.487
BİR GÜNDE GEÇEN ORTALAMA GEMİ SAYISI	139	142
BİR GÜNDE GEÇEN 150 M. DEN BÜYÜK GEMİ SAYISI (ORTALAMA)	19	18
YABANCI GEMİLERİN KILAVUZ ALMA ORANI	61	61
TÜRK GEMİLERİN KILAVUZ ALMA ORANI	19	4
GEÇEN TOPLAM TANKER SAYISI	4.248	4.303
GÜNLÜK GEÇEN ORTALAMA TANKER SAYISI	12	12
TAŞINAN TOPLAM PETROL MİKTARI	60.242.436	63.017.194

İSTANBUL BOĞAZINA AİT KAZA OLAYLARI

İSTANBUL BOĞAZI İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELER	1996 YILI	1997 YILI
ÇATIŞMA OLAYI	2	2
KARAYA OTURMA	5	3
ARIZA NEDENİYLE İZİNLİ DEMİRLEME	16	10
İZİNSİZ DEMİRLEME	3	2
KURAL İHLAL EDEREK TEHLİKELİ SEYİR	86	65

İSTANBUL BOĞAZI 1997 YILI GEMİ GEÇİŞ İSTATİSTİK ÖZETİ

AYLAR	TOPLAM GEMİ SAYISI	TOPLAM GRT	KILAVUZ ALAN	SP-1 VEREN	UĞRAKSIZ GEMİ SAYISI	UĞRAKLI GEMİ SAYISI	150 M'den		500 GRT'den		TANKER SAYISI	YEDEKLI GEÇİŞ SAYISI
							Küçük	Büyük	Küçük	Büyük		
OCAK	3.551	*	1.500	968	1.855	1.696	2.995	556	324	3.227	337	7
ŞUBAT	3.391	*	1.364	901	1.819	1.572	2.908	483	289	3.102	329	5
MART	4.207	25.792.248	1.646	1.146	2.080	2.127	3.628	579	451	3.756	357	12
NİSAN	3.779	22.891.520	1.512	1.112	1.989	1.790	3.271	508	358	3.421	351	16
MAYIS	4.813	24.220.189	1.744	1.308	2.104	2.709	4.251	562	604	4.209	381	21
HAZİRAN	4.690	24.815.665	1.665	1.331	2.104	2.586	4.146	544	508	4.182	365	15
TEMMUZ	4.738	21.362.943	1.740	1.338	2.072	2.666	4.196	542	516	4.222	363	8
AĞUSTOS	4.411	23.175.795	1.694	1.393	2.079	2.332	3.881	530	376	4.035	408	13
EYLÜL	4.272	22.989.917	1.675	1.286	2.032	2.240	3.743	529	364	3.908	362	13
EKİM	4.178	22.810.101	1.738	1.402	2.002	2.176	3.616	562	377	3.801	386	9
KASIM	4.724	24.880.112	1.802	1.659	2.158	2.566	4.163	561	509	4.215	343	5
ARALIK	4.188	22.213.152	1.672	1.659	1.987	2.201	3.657	531	417	3.771	321	14

G.TOPLAM	50.942	235.151.642	19.752	15.503	24.281	26.661	44.455	6.487	5.093	45.849	4.303	138
----------	--------	-------------	--------	--------	--------	--------	--------	-------	-------	--------	-------	-----

AYLIK ORT.	4.245	23.515.164	1.646	1.292	2.023	2.222	3.705	541	424	3.821	359	12
GÜNLÜK ORT.	142	783.839	55	44	67	74	124	18	14	128	12	-

NOT: (*) Mart Ayına Kadar 'GRT' İstatistikleri Tutulmadığı için Ocak ve Şubat Ayları Tabloda Yer Almamıştır.

ÇANAKKALE BOĞAZI 1997 YILI GEMİ GEÇİŞ İSTATİSTİK ÖZETİ

AYLAR	TOPLAM GEMİ SAYISI	TOPLAM GRT	KILAVUZ ALAN	SP-1 VEREN	UĞRAKSIZ GEMİ SAYISI	UĞRAKLI GEMİ SAYISI	150 M'den		500 GRT'den		TANKER SAYISI	YEDEKLİ GEÇİŞ SAYISI
							Küçük	Büyük	Küçük	Büyük		
OCAK	2.766	24.727.553	802	927	1.890	876	2.064	702	80	2.686	446	7
ŞUBAT	2.665	22.461.229	747	928	1.863	802	2.056	609	66	2.599	458	5
MART	3.009	27.117.111	858	1.045	2.035	974	2.303	706	105	2.904	545	12
NİSAN	2.929	26.357.221	868	1.019	2.019	910	2.259	670	86	2.843	461	16
MAYIS	3.247	26.770.750	984	1.096	2.156	1.091	2.531	716	114	3.133	519	21
HAZİRAN	3.190	26.771.356	975	1.116	2.148	1.042	2.488	702	98	3.092	522	15
TEMMUZ	3.183	26.812.921	955	1.246	2.105	1.078	2.462	721	110	3.073	546	8
AĞUSTOS	3.186	24.935.349	979	1.207	2.094	1.092	2.468	718	99	3.087	548	13
EYLÜL	3.031	26.784.291	960	1.146	1.987	1.044	2.306	725	104	2.927	492	13
EKİM	3.129	28.002.231	1033	1.333	2.051	1.078	2.335	794	88	3.041	505	10
KASIM	3.208	27.523.779	923	1.255	2.208	1.000	2.463	745	85	3.123	517	5
ARALIK	3.000	25.780.241	963	1.252	2.012	988	2.297	703	82	2.918	484	18

G.TOPLAM	36.543	314.044.032	11.047	13.570	24.568	11.975	28.032	8.511	1.117	35.426	6.043	143
----------	--------	-------------	--------	--------	--------	--------	--------	-------	-------	--------	-------	-----

AYLIK ORT.	3.045	26.170.336	921	1.131	2.047	998	2.336	709	93	2.952	504	12
GÜNLÜK ORT.	102	872.345	31	38	68	33	78	24	3	99	17	-

İSTANBUL BOĞAZI 1996 YILI GEMİ GEÇİŞ İSTATİSTİK ÖZETİ

AYLAR	GEÇİŞ YAPAN ÜLKE SAYISI	GEÇİŞ YAPAN GEMİ SAYISI	KILAVUZ ALAN	SP-1 VEREN	150 M'den BÜYÜK GEMİ	500 GRT ÜZERİ	UĞRAKSIZ GEÇEN	TANKER SAYISI	YEDEKLİ GEÇİŞ SAYISI
OCAK	57	3.591	1.419	964	526	3.181	1.818	336	-
ŞUBAT	63	3.158	1.420	1.003	503	2.887	1.786	324	-
MART	60	3.914	1.541	1.051	623	3.585	1.070	380	-
NİSAN	61	4.094	1.657	1.006	570	3.787	2.105	300	20
MAYIS	61	4.721	1.838	1.034	689	4.193	2.274	377	14
HAZİRAN	59	4.160	1.782	980	606	3.690	1.972	347	21
TEMMUZ	58	4.315	1.692	998	643	3.772	1.921	382	11
AĞUSTOS	51	4.695	1.772	1.151	607	4.084	1.858	355	8
EYLÜL	50	4.364	1.700	1.077	614	3.844	1.934	357	10
EKİM	61	4.527	1.951	1.285	693	4.094	2.052	368	6
KASIM	61	4.448	1.845	1.154	591	3.930	2.017	402	11
ARALIK	61	3.965	1.700	1.074	571	3.589	1.948	320	14
TOPLAM	-	49.952	20.317	12.777	7.236	44.636	23.755	4.248	125
AYLIK ORT.	59	4.162	1.693	1.065	603	3.720	1.979	354	10
GÜNLÜK ORT.	-	137	56	36	20	122	65	12	-

T.B.M.M.

B : 51

5 . 2 . 1998

ÇANAĞKALE BOĞAZI 1996 YILI GEMİ GEÇİŞ İSTATİSTİK ÖZETİ

AYLAR	GEÇİŞ YAPAN ÜLKE SAYISI	GEÇİŞ YAPAN GEMİ SAYISI	KILAVUZ ALAN	SP-1 VEREN	150 M'den BÜYÜK GEMİ	500 GRT ÜZERİ	UĞRAKSIZ GEÇEN	TANKER SAYISI	YEDEKLİ GEÇİŞ SAYISI
OCAK	64	2780	760	1150	625	2655	1849	429	-
SUBAT	67	2546	712	957	600	2455	1695	422	-
MART	67	3102	887	1246	745	2973	2003	529	-
NİSAN	65	3194	841	1193	684	3064	2140	495	17
MAYIS	68	3273	931	1270	743	3127	2256	459	16
HAZİRAN	68	3063	888	1193	755	2921	2001	418	22
TEMMUZ	69	3156	887	1065	708	3032	2140	489	17
AĞUSTOS	66	3034	903	1059	676	2942	1994	503	12
EYLÜL	64	3011	852	1076	672	2893	1963	457	12
EKİM	66	3138	994	1179	754	3037	2058	490	6
KASIM	66	3036	840	1113	691	2912	2049	514	14
ARALIK	68	2865	812	1049	651	2778	1924	450	11
TOPLAM	-	36198	10.307	13550	8304	34789	24072	5655	127
AYLIK ORT.	67	3016	858	1129	692	2899	2006	471	11
GÜNLÜK ORT.	-	99	28	37	22	95	66	15	-

İSTANBUL BOĞAZI 1995 YILI GEMİ GEÇİŞ ÖZETİ

AYLAR	GEÇİŞ YAPAN ÜLKE SAYISI	GEÇİŞ YAPAN GEMİ SAYISI	KILAVUZ ALAN	S P I VEREN	150 MT.DEN BÜYÜK GEMİ	500 GRT ÜZERİ	TRANSİT GEÇEN
-------	-------------------------------	-------------------------------	-----------------	----------------	--------------------------------	---------------------	------------------

OCAK	58	2.988	1.155	676	425	2.491	1.557
ŞUBAT	52	3.375	1.269	827	468	2.802	1.767
MART	56	3.208	1.266	684	488	2.838	1.864
NİSAN	57	3.999	1.343	780	535	3.329	2.036
MAYIS	61	4.111	1.520	736	583	3.590	2.251
HAZİRAN	61	4.198	1.516	873	582	3.321	2.262
TEMMUZ	56	4.429	1.794	770	674	3.854	2.328
AĞUSTOS	57	4.708	1.720	747	590	4.081	2.232
EYLÜL	63	4.386	1.626	890	543	3.847	1.980
EKİM	57	4.206	1.560	954	608	3.876	2.140
KASIM	59	3.584	1.416	846	497	3.216	1.809
ARALIK	61	3.762	1.587	788	498	3.479	2.099

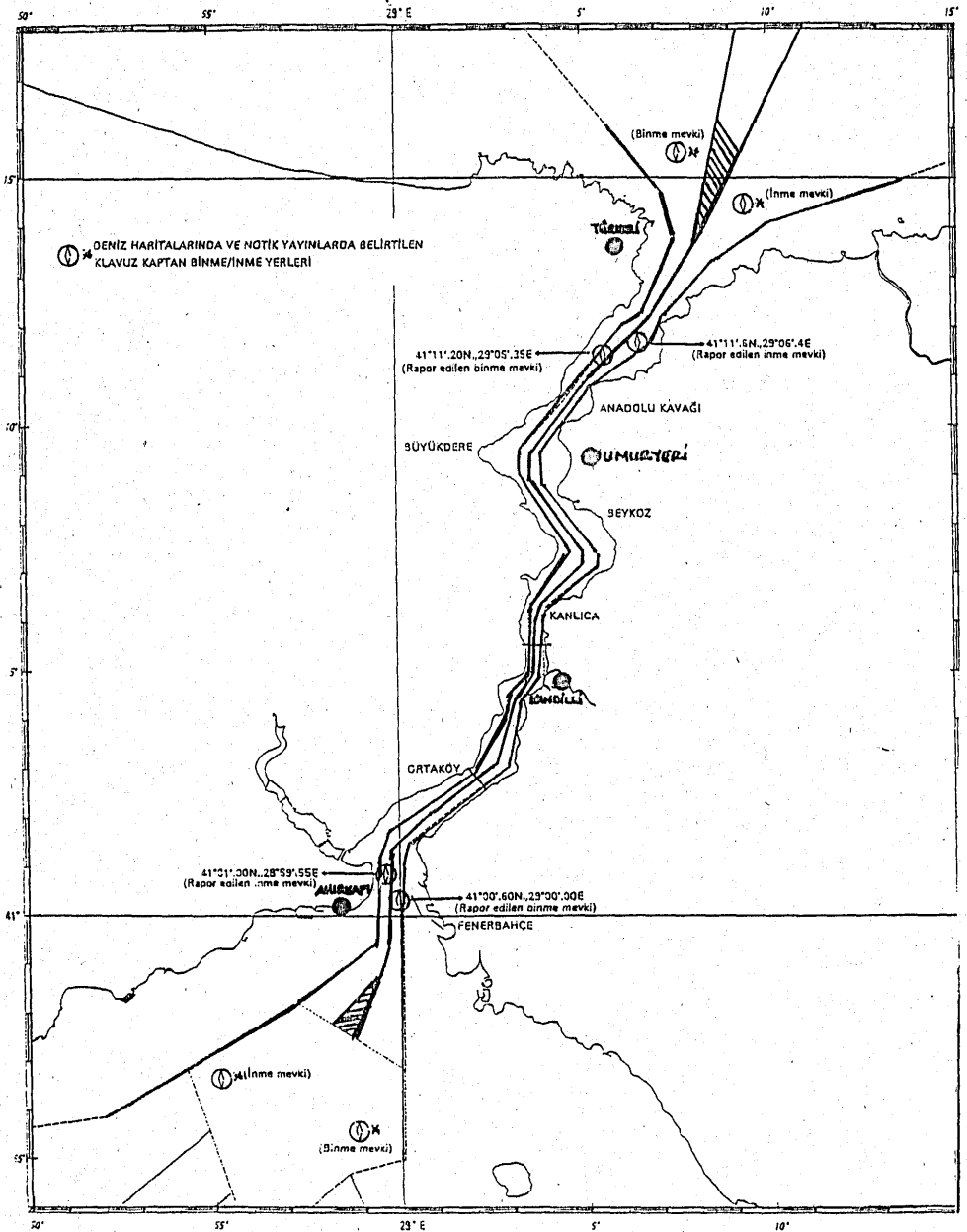
T O P L A M	46.954	17.772	9.571	6.491	40.724	24.325
-------------	--------	--------	-------	-------	--------	--------

AYLIK ORTALAMA	3.912	1.481	797	541	3.394	2.027
GÜNLÜK ORTALAMA	128	49	26	18	111	67

ÇANAKKALE BOĞAZI 1995 YILI GEMİ GEÇİŞ ÖZETİ

AYLAR	GEÇİŞ YAPAN ÜLKE SAYISI	GEÇİŞ YAPAN GEMİ SAYISI	KILAVUZ ALAN	SP1 VEREN	150 MT.DEN BÜYÜK GEMİ	500 GRT ÜZERİ	TRANSİT GEÇEN
OCAK	52	2.746	583	970	567	2.446	1.674
ŞUBAT	50	2.625	524	981	500	2.345	1.735
MART	62	2.187	612	962	560	2.358	1.697
NİSAN	55	2.807	542	729	724	2.392	1.944
MAYIS	54	2.855	564	632	719	2.333	2.021
HAZİRAN	65	3.138	620	672	774	2.476	2.032
TEMMUZ	61	3.280	748	1.226	896	2.685	2.054
AĞUSTOS	62	3.315	824	1.224	761	2.818	2.024
EYLÜL	62	3.214	815	1.293	665	2.992	1.970
EKİM	56	3.252	822	1.258	728	3.064	2.124
KASIM	63	3.003	791	1.193	635	2.845	1.970
ARALIK	67	3.037	847	1.242	635	2.908	2.004
T O P L A M		35.459	8.292	12.382	8.164	31.662	23.249
AYLIK ORTALAMA		2.954	691	1.032	680	2.638	1.937
GÜNLÜK ORTALAMA		97	23	34	22	87	64

İSTANBUL BOĞAZI TRAFİK KONTROL İSTASYONLARI AHIRKAPI (MERKEZ), TÜRKELİ, KANDİLLİ, UMURYERİ

Sıra Sayısı : 364

Esas No : 1/350

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna

Dair Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

Kanunlaşmıştır.

Üye Sayısı	: 550
Kullanılan Oylar	: 234
Kabul edenler	: 231
Reddedenler	: -
Çekimsenler	: -
Mükerrer Oylar	: 2
Geçersiz Oylar	: 1
Oya Katılmayanlar	: 316
Açık Üyelikler	: 2

(Kabul Edenler)

ADANA

Uğur Aksöz
İbrahim Yavuz Bildik
M. Ali Bilici
Sıtkı Cengil
Veli Andaç Durak
Tuncay Karaytuğ
Mustafa Kütpe

ADİYAMAN

Mahmut Bozkurt
Ahmet Çelik

AFYON

Sait Açıba
Osman Hazer
H. İbrahim Özsoy
Nuri Yabuz

AĞRI

M. Siddık Altay

AKSARAY

Sadı Somuncuoğlu

AMASYA

Aslan Ali Hatipoğlu
Ahmet İyimaya

ANKARA

İlhan Aktüzüm
Nejat Arseven
Cemil Çiçek

Ömer Faruk Ekinci

Şaban Karataş
İrfan Köksalan
M. Seyfi Oktay
Mehmet Sağdıç
Önder Sav
Yücel Seçkiner
Rıza Ulucak
Hikmet Uluğbay
Ersönmez Yarbay

ANTALYA

İbrahim Gürdal
Sami Küçükbaşkan
Yusuf Öztop
Metin Şahin

AYDIN

Muhammet Polat
Yüksel Yalova

BALIKESİR

Safa Giray
Tamer Kanber
Mustafa Güven Karahan
İsmail Özgün
Hüsnü Sivalıoğlu

BARTIN

Zeki Çakan
Cafer Tufan Yazıcıoğlu

BATMAN

Faris Özdemir

BAYBURT

Ülkü Güney
Suat Pamukçu

BİTLİS

Edip Safder Gaydalı
Kâmrân İnan

BOLU

Feti Görür
Mustafa Yünlüoğlu

BÜRDÜR

Mustafa Çiloğlu
Yusuf Ekinci
Kâzım Üstüner

BURSA

Ali Rahmi Beyreli
Cavit Çağlar
Mehmet Altan Karapaşaoğlu
İlhan Kesici

Hayati Korkmaz

Cemal Külahlı

Ferudun Pehlivan

Ertuğrul Yalçınbayır

İbrahim Yazıcı

ÇANAKKALE

Hikmet Aydın
Mustafa Cumhur Erstümer

ÇANKIRI

Mete Bülgün
İsmail Coşar

ÇORUM

Zülfikar Gazi

DENİZLİ

Mehmet Gözlükaya

Hasan Korkmazcan

Haluk Müftüler

DİYARBAKIR

Salih Sümer

EDİRNE

Evren Bulut

Mustafa İlmen

Erdal Kesebir

ELAZIĞ

Ömer Naimi Barım

ERZİNCAN

Naci Terzi

ERZURUM

Zeki Ertugay

Necati Güllülü

İsmail Köse

Ömer Özyılmaz

ESKİŞEHİR

Necati Albay

Demir Berberoğlu

İbrahim Yaşar Dedelek

Hanifi Demirkol

Mahmut Erdir

GAZİANTEP

Nurettin Aktaş

Kahraman Emmioğlu

Ali İlksoy

Mehmet Bedri İncetahtacı

Ünal Yaşar

Mustafa Yılmaz

GİRESUN

Turhan A İçelik

GÜMÜŞHANE

Mahmut Oltan Sungurlu

HAKKÂRİ

Mustafa Zeydan

HATAY

Ali Günay

Nihat Matkap

Levent Mıstıkoğlu

Ali Uyar

Hüseyin Yayla

İSPARTA

A. Aykon Doğan

Mustafa Köylü

Erkan Mumcu

Halil Yıldız

İÇEL

Oya Araslı

Fevzi Arıcı

Turhan Güven

Mustafa İstemihan Talay

Ayfer Yılmaz

Rüştü Kâzım Yücelen

İSTANBUL

Ziya Aktaş

Azmi Ateş

Mehmet Aydın

Ali Coşkun

Nami Çağan

Bülent Ecevit

Hasan Tekin Enerem

Mehmet Fuat Fırat

Yılmaz Karakoyunlu

M. Cavit Kavak

Ahmet Güryüz Ketenci

Osman Kılıç

Emin Kul

Necdet Menzir

Yusuf Namoğlu

H. Hüsamettin Özkan

Ahmet Tan

Bülent Hasan Tanla

Zekeriya Temizel

İZMİR

Turhan Arınç

Ali Rıza Bodur

Işın Çelebi

İ. Kaya Erdem

Şükür Sina Gürel

Aydın Güven Gürkan

Atilla Mutman

Metin Öney

Ahmet Piriştina

Rüşdü Saracoğlu

İşıl Saygın

Suha Tanık

Zerrin Yeniceli

KAHRAMANMARAŞ

Ali Doğan

Mehmet Sağlam

KARABÜK

Erol Karan

KARAMAN

Fikret Ünlü

KARS

Sabri Güner

Zeki Karabayır

KASTAMONU

Haluk Yıldız

KAYSERİ

Osman Çilsal

Salih Kapusuz

İbrahim Yılmaz

KIRIKKALE

Hacı Filiz

Mikail Korkmaz

Recep Mızrak

KIRKLARELİ

A. Sezal Özbek

Cemal Özbilen

KİRŞEHİR

Cafer Güneş

KİLİS

Mustafa Kemal Ateş

KOCAELİ

Bülent Atasayan

Halil Çalık

KONYA

Abdullah Turan Bilge

Veysel Candan

Necati Çetinkaya

Ali Günaydın

Mehmet Keçeciler

Mehmet Ali Yavuz

KÜTAHYA

Mustafa Kalemlı

Emin Karaa

Mehmet Korkmaz

Metin Perli

MALATYA

Oğuzhan Asiltürk

Yaşar Canbay

Metin Emiroğlu

MANİSA

Abdullah Akarsu
Tevfik Diker
Ayseli Göksoy
Hasan Gülay
Ekrem Pakdemirli
Cihan Yazar

MARDİN

Ömer Ertaş

MUĞLA

Lale Aytaman
Fikret Uzunhasan

MUŞ

Erkan Kemaloğlu

NEVŞEHİR

Abdülkadir Baş
Mehmet Elkatmış

NİĞDE

Ergun Özkan

ORDU

Hüseyin Olgun Akın
İhsan Çabuk
Müjdat Koç
Nabi Poyraz
Şükrü Yürür

RİZE

Avni Kabaoğlu

Ahmet Kabil

SAKARYA

Teoman Akgür
Nezir Aydın
Nevzat Ercan

Ersin Taranoğlu

SAMSUN

Cemal Alişan
İrfan Demiralp

Ahmet Demircan

Ayhan Gürel

Yalçın Gürtan

Latif Öztekin

Musa Uzunkaya

SİNOP

Metin Bostancıoğlu

SIVAS

Musa Demirci

Tahsin İrmak

Mahmut Işık

ŞANLIURFA

Seyit Eyyüpoğlu

Eyyüp Cenap Gülpınar

M. Fevzi Şihanlıoğlu

TEKİRDAĞ

Fevzi Aytekin

Bayram Fırat Dayanıklı

(Mükerrer Oylar)

İSTANBUL

M. Cavit Kavak (Kabul)

(Geçersiz Oy)

GAZİANTEP

Mehmet Batallı (Kabul)

(Oya Katılmayanlar)

ADANA

Cevdet Akçalı
İmren Aykut (B.)
Yakup Budak
Mehmet Büyütkılımaz
İ. Cevher Cevheri
Erol Çevikçe
M. Halit Dağlı
Orhan Kavuncu
Arif Sezer
İbrahim Ertan Yülek

ADİYAMAN

Mahmut Nedim Bilgiç
Ahmet Doğan
Celal Topkan
AFYON
İsmet Attila
Yaman Törüner
Kubilay Uygun
AĞRI
Cemil Erhan
Yaşar Eryılmaz

TOKAT

Abdullah Arslan
Metin Gürdere
Şahin Ulusoy

TRABZON

İbrahim Çebi
İsmail İlhan Sungur
Hikmet Sami Türk

UŞAK

Hasan Karakaya
Mehmet Yaşar Ünal

VAN

Maliki Ejder Arvas
Şerif Bedirhanoglu
Şaban Şevli
Mahmut Yılbaş

YALOVA

Cevdet Aydın
Yaşar Okuyan

YOZGAT

Lütfullah Kayalar
ZONGULDAK
Veysel Atasoy
Tahsin Boray Baycık
Hasan Gemici

TOKAT

Şahin Ulusoy (Kabul)

Saffet Arıkan Bedük
 Ahmet Bilge
 Hasan Hüseyin Ceylan
 Gökhan Çapoğlu
 Ali Dincer
 Mehmet Ekici
 Eşref Erdem
 Ünal Erkan
 Mehmet Gölhan
 Agah Oktay Güner
 Halis Uluç Gürkan (Bşk. V.)
 Ahmet Tekdal
 İlker Tuncay
 Aydın Tümen
ANTALYA
 Deniz Baykal
 Osman Berberoğlu
 Arif Ahmet Denizolgun
 Hayri Doğan
 Emre Gönensay
 Bekir Kumbul
ARDAHAN
 İsmet Atalay
 Saffet Kaya
ARTVİN
 Metin Arıfağaoğlu
 Hasan Ekinci
 Süleyman Hatinoğlu
AYDIN
 Cengiz Altınkaya
 M. Fatih Atay
 Ali Rıza Gönül
 Nahit Menteşe
 Sema Pişkinsiç
 İsmet Sezgin (B.)
BALIKESİR
 Abdülbaki Ataç
 Ahmet Bilgiç
 İ. Önder Kırılı (İ. A.)
 İlyas Yılmazyıldız
BARTIN
 Köksal Toptan
BATMAN
 Alaattin Sever Aydın
 Ataullah Hamidi
 Musa Okçu

BİLECİK
 Şerif Çim
 Bahattin Şeker
BİNGÖL
 Kâzım Ataoğlu
 Hüsamettin Korkutata
 Mahmut Sönmez
BİTLİS
 Zeki Ergezen
 Abdulhaluk Mutlu
BOLU
 Avni Akyol
 Necmi Hoşver
 Abbas İnceyan
 Mustafa Karşlıoğlu
BURSA
 Yüksel Aksu
 Ali Osman Sönmez
 Yahya Şimşek
 Turhan Tayan
ÇANAKKALE
 Ahmet Küçük
 Nevfel Şahin
 A. Hamdi Üçpınarlar
ÇANKIRI
 Ahmet Uyanık
ÇORUM
 Bekir Aksoy
 Mehmet Aykaç
 Hasan Çağlayan
 Yasin Hatiboğlu (Bşk. V.)
 Ali Haydar Şahin
DENİZLİ
 M. Kemal Aykurt
 Hilmi Develi
 Adnan Keskin
 Ramazan Yenidede
DİYARBAKIR
 Abdülkadir Aksu
 Muzaffer Arslan
 Ferit Bora
 M. Salim Ensarioğlu
 Sacit Günbey
 Seyyit Haşim Haşimi
 Ömer Vehbi Hatipoğlu
 Yakup Hatipoğlu

Sebgetullah Seydaoğlu
EDİRNE
 Ümran Akkan
ELAZIĞ
 Mehmet Ağar
 Hasan Belhan
 Cihan Paçacı
 Ahmet Cemil Tunç
ERZİNCAN
 Tevhit Karakaya
 Mustafa Kul
 Mustafa Yıldız
ERZURUM
 Lütfü Esengün
 Abdülilah Fırat
 Aslan Polat
 Şinasi Yavuz
ESKİŞEHİR
 Mustafa Balacılar
GAZİANTEP
 Hikmet Çetin (Başkan.)
 Mustafa R. Taşar (B.)
GİRESUN
 Burhan Kara (B.)
 Yavuz Köymen
 Ergun Özdemir
 Rasim Zaimoğlu
GÜMÜŞHANE
 Lütfi Doğan
HAKKÂRİ
 Naim Geylani
HATAY
 Abdulkadir Akgöl
 Fuat Çay
 Süleyman Metin Kalkan
 Atilla Sav
 Mehmet Sılay
İĞDIR
 Adil Aşırım
 Şamil Ayırım
İSPARTA
 Ömer Bilgin
İÇEL
 Mehmet Emin Aydınbaş
 Saffet Benli
 Halil Cin

Ali Er
Abdülbaki Gökçel
D. Fikri Sağlar
İSTANBUL
Bülent Akarcalı
Meral Akşener
Yıldırım Aktuna
Sedat Aloğlu
Tayyar Altıkulaç
Ahat Andican (B.)
Refik Aras
Mustafa Baş
Mukadder Başeğmez
Tansu Çiller
Gürcan Dağdaş
H. Hüsnü Doğan
Halit Dumankaya
Süleyman Arif Emre
Ekrem Erdem
Algan Hacaloğlu
Metin Işık
İsmail Kahraman
Cefi Jozef Kamhi
Hüseyin Kansu
Ercan Karakaş
Hayri Kozakçıoğlu
Mehmet Tahir Köse
Göksal Küçükali
Aydın Menderes
Mehmet Moğultay
Ali Oğuz
Mehmet Altan Öymen
Korkut Özal
Ali Talip Özdemir
Yusuf Pamuk
Mehmet Cevdet Selvi
Mehmet Sevigen
Mehmet Ali Şahin
Güneş Taner (B.)
Erdoğan Toprak
Ali Topuz
Şadan Tuzcu
Osman Yumakoğulları
Bahattin Yücel
Bahri Zengin
Namık Kemal Zeybek

İZMİR

Veli Aksoy
Hasan Denizkurdu
Sabri Ergül
Gencay Gürtin
Birgen Keleş
Mehmet Köstepen
Rıfat Serdaroğlu (B.)
Ufuk Söylemez
Hakan Tartan (İ. A.)
Sabri Tekir
İsmail Yılmaz
KAHRAMANMARAŞ
Esat Büttün
Hasan Dikici
Avni Doğan
Ahmet Dökülmez
Mustafa Kamalak
Ali Şahin
KARABÜK
Şinasi Altınır
Hayrettin Dilekcan
KARAMAN
Abdullah Özbey
Zeki Ünal
KARS
Y. Selahattin Beyribey
Çetin Bilgir
KASTAMONU
Fethi Acar
Murat Başesgioğlu (B.)
Hadi Dilekçi
Nurhan Tekinel
KAYSERİ
Memduh Büyükkılıç
İsmail Cem (B.)
Ayvaz Gökdemir
Abdullah Gül
Nurettin Kaldırımçı
Recep Kırış
KIRIKKALE
Kemal Albayrak
KIRKLARELİ
İrfan Gürpınar
Necdet Tekin
KIRŞEHİR
Ömer Demir

KİLİS

Doğan Güreş
KOCAELİ
Necati Çelik
İsmail Kalkandelen
Şevket Kazan
Onur Kumbaracıbaşı
Osman Pepe
Hayrettin Uzun
Bekir Yurdagül
KONYA
Ahmet Alkan
Hüseyin Arı
Nezir Büyükcengiz
Remzi Çetin
Necmettin Erbakan
Abdullah Gencer
Teoman Rıza Günceri
Hasan Hüseyin Öz
Mustafa Ünal
Lütfi Yalman
KÜTAHYA
Ahmet Derin
İsmail Karakuyu
MALATYA
Miraç Akdoğan
Ayhan Fırat
Fikret Karabekmez
M. Recai Kutan
MANİSA
Rıza Akçalı
Bülent Arınç
Sümer Oral
Yahya Uslu
Erdoğan Yetenç
MARDİN
Fehim Adak
Muzaffer Arıkan
Süleyman Çelebi
Mahmut Duyan (İ. A.)
Hüseyin Yıldız
MUĞLA
İrfettin Akar
Zeki Çakıroğlu
Mustafa Dedeoğlu
Enis Yalın Erez (B.)

T.B.M.M.

MUŞ

Necmettin Dede
Nedim İlci
Sabahattin Yıldız

NEVŞEHİR

Esat Kırathoğlu

NİĞDE

Doğan Baran
Akın Gönen
Mehmet Salih Katircioğlu

ORDU

Mustafa Bahri Kibar
Mustafa Hasan Öz
Refaiddin Şahin (B.)

RİZE

Ahmet Mesut Yılmaz (Başbakan)
Şevki Yılmaz

SAKARYA

Cevat Ayhan
Ertuğrul Eryılmaz
Ahmet Neidim

SAMSUN

Murat Karayağçın
Nafiz Kurt
Biltekin Özdemir
Adem Yıldız

SİİRT

Ahmet Nurettin Aydın

B : 51

Mehmet Emin Aydın
Nizamettin Sevgili

SİNOP

Kadir Bozkurt
Yaşar Topçu (B.)

SIVAS

Temel Karamollaoğlu
Abdullatif Şener
Nevzat Yanmaz
Muhsin Yazıcıoğlu

ŞANLIURFA

Sedat Edip Bucak
Necmettin Cevheri
İbrahim Halil Çelik

Zülfükar İzol

Ahmet Karavar
Abdulkadir Öncel

ŞIRNAK

Bayar Ökten
Mehmet Tatar
Mehmet Salih Yıldırım (B.)

TEKİRDAĞ

Nihan İlgün
Hasan Peker
Enis Sülün

TOKAT

Hanefi Çelik

5 . 2 . 1998

O : 1

Ali Şevki Erek
Ahmet Feyzi İnceöz
Bekir Sobacı

TRABZON

Eyüp Aşık (B.)
Yusuf Bahadır

Ali Kemal Başaran

Kemalettin Göktaş (İ. A.)

Şeref Malkoç

TUNCELİ

Kamer Genç (Bşk. V.)
Orhan Veli Yıldırım

UŞAK

Yıldırım Aktürk

VAN

Mustafa Bayram
Fethullah Erbaş

YOZGAT

İlyas Arslan
Kazım Arslan
Yusuf Bacanlı

Abdullah Örnek

İsmail Durak Ünlü

ZONGULDAK

Necmettin Aydın

Ömer Barutçu

Osman Mümtaz Soysal

(Açık Üyelikler)

BURSA

1

KIRŞEHİR

1

Sıra Sayısı : 389

Esas No : 1/664

**Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :**

Kanunlaşmıştır.

Üye Sayısı	: 550
Kullanılan Oylar	: 257
Kabul edenler	: 254
Reddedenler	: -
Çekimsizler	: -
Mükerrer Oylar	: 3
Geçersiz Oylar	: -
Oya Katılmayanlar	: 294
Açık Üyelikler	: 2

(Kabul Edenler)

ADANA

Uğur Aksöz
İmren Aykut
M. Ali Bilici
Yakup Budak
Mehmet Büyükyılmaz
Sıtkı Cengil
Tuncay Karaytuğ
Mustafa Küpeli
İbrahim Ertan Yülek

ADIYAMAN

Mahmut Bozkurt

Ahmet Çelik

AFYON

İsmet Attila
Osman Hazer
H. İbrahim Özsoy
Yaman Törtüner

Kubilay Uygun

Nuri Yabuz

AĞRI

M. Sıddık Altay

Cemil Erhan

AKSARAY

Sadi Somuncuoğlu

AMASYA

Aslan Ali Hatipoğlu

Ahmet İyimaya

ANKARA

İlhan Aküzüm
Saffet Arıkan Bedük
Gökhan Çapoğlu
Ömer Faruk Ekinci
Halis Uluç Gürkan
İrfan Köksalan
Mehmet Sağdıç
Yücel Seçkiner
İlker Tuncay
Aydın Tümen
Rıza Ulucak
Hikmet Uluğbay

ANTALYA

İbrahim Gürdal
Yusuf Öztıp
Metin Şahin

ARTVİN

Metin Arıfağaoğlu
Süleyman Hatinoğlu

AYDIN

Nahit Mentеше
Muhammet Polat

BALIKESİR

Safa Giray
Tamer Kanber
Mustafa Güven Karahan
Hüsnü Sıvalıoğlu

BARTIN

Zeki Çakan
Cafer Tufan Yazıcıoğlu

BATMAN

Ataullah Hamidi

Musa Okçu

BAYBURT

Ülkü Güney

Suat Pamukçu

BİLECİK

Şerif Çim

BİTLİS

Edip Safder Gaydalı

Kâmrân İnan

BOLU

Abbas İnceayan

Mustafa Karslıoğlu

BURDUR

Mustafa Çiloğlu

Kâzım Üstüner

BURSA

Ali Rahmi Beyreli

Cavit Çağlar

İlhan Kesici

Hayati Korkmaz

Cemal Külahlı

Turhan Tayan

Ertuğrul Yalçınbayır
İbrahim Yazıcı
ÇANAKKALE
Hikmet Aydın
Mustafa Cumhuriyet Ersümer
A. Hamdi Üçpınarlar
ÇANKIRI
Mete Bülgün
Ahmet Uyanık
DENİZLİ
Hilmi Develi
Mehmet Gözlükaya
Hasan Korkmazcan
Haluk Müftüler
DİYARBAKIR
Sebgetullah Seydaoğlu
EDİRNE
Evren Bulut
Mustafa İlimen
Erdal Kesebir
ELAZIĞ
Ömer Naimi Barım
Hasan Belhan
ERZİNCAN
Naci Terzi
ERZURUM
Zeki Ertugay
Necati Güllülü
İsmail Köse
Ömer Özyılmaz
Aslan Polat
Şinasi Yavuz
ESKİŞEHİR
Necati Albay
Mustafa Balçılar
Demir Berberoğlu
İbrahim Yaşar Dedelek
Mahmut Erdir
GAZİANTEP
Mehmet Batallı
Kahraman Emmioğlu
Ali İliksoy
Mehmet Bedri İncetahtacı
Ünal Yaşar
GİRESUN
Burhan Kara

Yavuz Köymen
Rasim Zaimoğlu
GÜMÜŞHANE
Mahmut Oltan Sungurlu
HAKKÂRİ
Mustafa Zeydan
HATAY
Ali Günay
Levent Mıstukoğlu
Ali Uyar
Hüseyin Yayla
İSPARTA
A. Aykon Doğan
Mustafa Köylü
Erkan Mumcu
İÇEL
Oya Araslı
Fevzi Arıcı
Saffet Benli
Halil Cin
Abdulkaki Gökçel
Turhan Güven
Rüşti Kâzım Yücelen
İSTANBUL
Ziya Aktaş
Tayyar Altıkulaç
Ahat Andıcan
Refik Aras
Azmi Ateş
Mehmet Aydın
Nami Çağan
Bülent Ecevit
Hasan Tekin Enerem
Algan Hacaloğlu
Metin Işık
İsmail Kahraman
Yılmaz Karakoyunlu
M. Cavit Kavak
Osman Kılıç
Emin Kul
Necmet Menzir
Yusuf Namoğlu
H. Hüsamettin Özkan
Yusuf Pamuk
Ahmet Tan
Zekeriya Temizel
Erdoğan Toprak

İZMİR

Turhan Arınç
Ali Rıza Bodur
Işın Çelebi
İ. Kaya Erdem
Atilla Mutman
Metin Öney
Rüşdü Saracoglu
Suha Tanık
Zerrin Yenicali
KAHRAMANMARAŞ
Esat Büttün
Hasan Dikici
Ali Doğan
Mehmet Sağlam
KARABÜK
Erol Karan
KARAMAN
Zeki Ünal
Fikret Ünlü
KARS
Sabri Güner
KASTAMONU
Fethi Acar
Murat Başesgioğlu
Hadi Dilekçi
Haluk Yıldız
KAYSERİ
Nurettin Kaldırımçı
Salih Kapusuz
İbrahim Yılmaz
KIRIKKALE
Kemal Albayrak
Hacı Filiz
Recep Mızrak
KIRKLARELİ
Cemal Özbilen
Necdet Tekin
KİLİS
Mustafa Kemal Ateş
KOCAELİ
Bülent Atasayan
Halil Çalık
Hayrettin Uzun
KONYA
Abdullah Turan Bilge
Veysel Candan
Remzi Çetin

Necati Çetinkaya
Ali Günaydın
Teoman Rıza Güneri
Mustafa Ünalđı
Mehmet Ali Yavuz

KÜTAHYA

Mustafa Kalemlı
Emin Karaa
Mehmet Korkmaz
Metin Perli

MALATYA

Mıraç Akdoğın
Oğuzhan Asiltürk
Yaşar Canbay
Metin Emiroğlı
Ayhan Fırat
Fikret Karabekmez

MANİSA

Tevfik Diker
Hasan Gülay
Sümer Oral

MARDİN

Muzaffer Arıkan
Mahmut Duyan
Ömer Ertaş

MUĞLA

Lale Aytaman
Fikret Uzunhasan
MUŞ

Erkan Kemaloğlı
Sabahattin Yıldız

NEVŞEHİR

Abdülkadir Baş
Mehmet Elkatmış

Esat Kirathoğlı
ORDU
Hüseyin Olgun Akın

İhsan Çabuk

Müjdat Koç

Nabi Poyraz

Şükrü Yürtür

RİZE

Avni Kabaoğlı
Ahmet Kabil

SAKARYA

Teoman Akgür
Nevzat Ercan
Ahmet Neidim
Ersin Taranoğlı

SAMSUN

Cemal Alişın
Ayhan Gürel
Yalçın Gürtan
Biltekin Özdemir
Latif Öztekin
Musa Uzunkaya

ŞİİRT

Ahmet Nurettin Aydın
Nizamettin Sevgili

SİNOP

Metin Bostancıoğlı
Kadir Bozkurt
Yaşar Topçu

SIVAS

Tahsin İrmak
Mahmut Işık

ŞANLIURFA

Seyit Eyyüpoğlı

(Mükerrer Oylar)

İÇEL

Turhan Güven (Kabul)

(Oya Katılmayanlar)

Arif Sezer

ADİYAMAN

Mahmut Nedim Bilgiç
Ahmet Çelik
Celal Topkan

AFYON

Sait Açıba

AĞRI

Yaşar Eryılmaz

Eyyüp Cenap Gülpınar
Zülfükar İzol

TEKİRDAĞ

Fevzi Aytekin
Bayram Fırat Dayanıklı
Enis Sülün

TOKAT

Ali Şevki Erekin
Metin Gürdere
Bekir Sobacı
Şahin Ulusoy

TRABZON

Eyüp Aşık
İbrahim Çebi
İsmail İlhan Sungur

UŞAK

Yıldırım Aktürk
Hasan Karakaya
Mehmet Yaşar Ünal

VAN

Maliki Ejder Arvas
Şerif Bedirhanoğlı
Mahmut Yılbaş

YALOVA

Cevdet Aydın
Yaşar Okuyan

YOZGAT

Yusuf Bacanlı
Lütfullah Kayalar

ZONGULDAK

Veysel Atasoy
Tahsin Boray Baycık
Hasan Gemici

KOCAELİ

Halil Çalık (Kabul)

Celal Esin

M. Ziyattin Tokar

AKSARAY

Mehmet Altınsoy
Nevzat Köse
Murtaza Özkanlı

AMASYA

Cemalettin Lafçı
Haydar Oymak

BURSA

Ali Rahmi Beyreli (Kabul)

ADANA

Cevdet Akçalı
İbrahim Yavuz Bildik
İ. Cevher Cevheri
Erol Çevikçe
M. Halit Dağlı
Veli Andaç Durak
Orhan Kavuncu

ANKARA

Nejat Arseven
Yılmaz Ateş
Ahmet Bilge
Hasan Hüseyin Ceylan
Cemil Çiçek
Ali Dinçer
Mehmet Ekici
Eşref Erdem
Ünal Erkan
Mehmet Gölhan
Agah Oktay Güner
Şaban Karataş
M. Seyfi Oktay
Önder Sav
Ahmet Tekdal
Ersönmez Yarbay

ANTALYA

Deniz Baykal
Osman Berberoğlu
Arif Ahmet Denizolgun
Hayri Doğan
Enre Gönsensay
Bekir Kumbul
Sami Küçükbaşkan

ARDAHAN

İsmet Atalay
Saffet Kaya

ARTVİN

Hasan Ekinci

AYDIN

Cengiz Altınkaya
M. Fatih Atay
Ali Rıza Gönül
Sema Pişkinsüt
İsmet Sezgin (B.)
Yüksel Yalova

BALIKESİR

Abdülbaki Ataç
Ahmet Bilgiç
İ. Önder Kırılı (İ. A.)
İsmail Özgün
İlyas Yılmazyıldız

BARTIN

Köksal Toptan

BATMAN

Alaattin Sever Aydın

Faris Özdemir

BİLECİK

Bahattin Şeker

BİNGÖL

Kâzım Ataoğlu
Hüsamettin Korkutata
Mahmut Sönmez

BİTLİS

Zeki Ergezen
Abdulhaluk Mutlu

BOLU

Avni Akyol
Feti Görür
Necmi Hoşver
Mustafa Yünlüoğlu

BURDUR

Yusuf Ekinci

BURSA

Yüksel Aksu
Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Feridun Pehlivan
Ali Osman Sönmez
Yahya Şimşek

ÇANAKKALE

Ahmet Küçük

ÇANKIRI

İsmail Coşar

ÇORUM

Bekir Aksoy
Mehmet Aykaç
Hasan Çağlayan
Zülfikar Gazi

Yasin Hatiboğlu (Bşk. V.)

Ali Haydar Şahin

DENİZLİ

M. Kemal Aykurt
Adnan Keskin
Ramazan Yenidede

DİYARBAKIR

Abdülkadir Aksu
Muzaffer Arslan
Ferit Bora
M. Salim Ensarioğlu

Sacit Günbey

Seyyit Haşim Haşimi

Ömer Vehbi Hatipoğlu

Yakup Hatipoğlu

Salih Sümer

EDİRNE

Ümrân Akkan

ELAZIĞ

Mehmet Açar
Cihan Paçacı
Ahmet Cemil Tunç

ERZİNCAN

Tevhit Karakaya

Mustafa Kul

Mustafa Yıldız

ERZURUM

Lütfü Esengün
Abdulillah Fırat

ESKİŞEHİR

Hanifi Demirkol

GAZİANTEP

Nurettin Aktaş
Hikmet Çetin (Başkan)
Mustafa R. Taşar (B.)
Mustafa Yılmaz (B.)

GİRESUN

Turhan Alçelik
Ergun Özdemir

GÜMÜŞHANE

Lütfi Doğan

HAKKÂRİ

Naim Geylani

HATAY

Abdulkadir Akgöl

Fuat Çay

Süleyman Metin Kalkan

Nihat Matkap

Atilla Sav

Mehmet Sılay

İĞDIR

Adil Aşırım

Şamil Ayrım

İSPARTA

Ömer Bilgin

Halil Yıldız

İÇEL

Mehmet Emin Aydınbaş

Ali Er

D. Fikri Sağlar

Mustafa İstemihan Talay (B.)

Ayfer Yılmaz

İSTANBUL

Bülent Akarcalı
 Meral Akşener
 Yıldırım Aktuna
 Sedat Aloğlu
 Mustafa Baş
 Mukadder Başeğmez
 Ali Coşkun
 Tansu Çiller
 Gürcan Dağdaş
 H. Hüsnü Doğan
 Halit Dumankaya
 Süleyman Arif Emre
 Ekrem Erdem
 Mehmet Fuat Fırat
 Cefi Jozef Kamhi
 Hüseyin Kansu
 Ercan Karakaş
 Ahmet Güryüz Ketenci
 Hayri Kozakçıoğlu
 Mehmet Tahir Köse
 Gökşal Küçükali
 Aydın Menderes
 Mehmet Moğultay
 Ali Oğuz
 Mehmet Altan Öymen
 Korkut Özal
 Ali Talip Özdemir
 Mehmet Cevdet Selvi
 Mehmet Sevigen
 Mehmet Ali Şahin
 Güneş Taner (B.)
 Bülent Hasan Tanla
 Ali Topuz
 Şadan Tuzcu
 Osman Yumakoğulları
 Bahattin Yücel
 Bahri Zengin
 Namık Kemal Zeybek

İZMİR

Veli Aksoy
 Hasan Denizkurdu
 Sabri Ergül
 Şükrü Sina Gürel (B.)
 Aydın Güven Gürkan
 Şekibe Gencay Gürün
 Birgen Keleş

Mehmet Köstepen
 Ahmet Piriştina
 Işlay Saygın (B.)
 Rıfat Serdaroğlu (B.)
 Ufuk Söylemez
 Hakan Tartan (İ. A.)

Sabri Tekir

İsmail Yılmaz

KAHRAMANMARAŞ

Avni Doğan
 Ahmet Dökülmez
 Mustafa Kamalak
 Ali Şahin

KARABÜK

Şinasi Altınır
 Hayrettin Dilekcan

KARAMAN

Abdullah Özbey

KARS

Y. Selahattin Beyribey
 Çetin Bilgir

Zeki Karabayır

KASTAMONU

Nurhan Tekinel

KAYSERİ

Memduh Büyükkılıç

İsmail Cem (B.)

Osman Çilsal

Ayvaz Gökdemir

Abdullah Gül

Recep Kırış

KIRIKKALE

Mikail Korkmaz

KIRKLARELİ

İrfan Gürpınar

A. Sezal Özbek

KIRŞEHİR

Ömer Demir

Cafer Güneş

KİLİS

Doğan Güreş

KOCAELİ

Necati Çelik

İsmail Kalkandelen

Şevket Kazan

Onur Kumbaracıbaşı

Osman Pepe

Bekir Yurdagül

KONYA

Ahmet Alkan
 Hüseyin Arı
 Nezir Büyükcengiz
 Necmettin Erbakan
 Abdullah Gencer
 Mehmet Keçeciler
 Hasan Hüseyin Öz
 Lütfi Yalman

KÜTAHYA

Ahmet Derin
 İsmail Karakuyu

MALATYA

M. Recai Kutan

MANİSA

Abdullah Akarsu

Rıza Akçalı

Bülent Arınç

Ayseli Göksoy

Ekrem Pakdemirli

Yahya Uslu

Cihan Yazar

Erdoğan Yetenç

MARDİN

Fehim Adak

Süleyman Çelebi

Hüseyin Yıldız

MUĞLA

İrfettin Akar

Zeki Çakıroğlu

Mustafa Dedeoğlu

Enis Yalım Erez (B.)

MUŞ

Necmettin Dede

Nedim İlci

NEVŞEHİR

Esat Kıratlıoğlu

NİĞDE

Doğan Baran

Akın Gönen

Mehmet Salih Katurcıoğlu

Ergun Özkan

ORDU

Mustafa Bahri Kibar

Mustafa Hasan Öz

Refaidin Şahin (B.)

T.B.M.M.

B : 51

5 . 2 . 1998

O : 1

RİZE

Ahmet Mesut Yılmaz (Başbakan)
Şevki Yılmaz

SAKARYA

Nezir Aydın
Cevat Ayhan
Ertuğrul Eryılmaz

SAMSUN

İrfan Demiralp
Ahmet Demircan
Murat Karayalçın
Nafiz Kurt
Adem Yıldız

SİİRT

Mehmet Emin Aydın

SIVAS

Musa Demirci
Temel Karamollağlu
Abdullatif Şener
Nevzat Yanmaz
Muhsin Yazıcıoğlu

ŞANLIURFA

Sedat Edip Bucak
Necmettin Cevheri
İbrahim Halil Çelik
Ahmet Karavar
Abdülkadir Öncel
M. Fevzi Şihanlıoğlu

ŞIRNAK

Bayar Ökten
Mehmet Tatar
Mehmet Salih Yıldırım (B.)

TEKİRDAĞ

Nihan İlgün
Hasan Peker

TOKAT

Abdullah Arslan
Hanefi Çelik
Ahmet Feyzi İnceöz

TRABZON

Yusuf Bahadır
Ali Kemal Başaran

Kemalettin Göktaş (İ. A.)

Şeref Malkoç
Hikmet Sami Türk (B.)

TUNCELİ

Kamer Genç (Bşk. V.)
Orhan Veli Yıldırım

VAN

Mustafa Bayram
Fethullah Erbaş
Şaban Şevli

YOZGAT

İlyas Arslan
Kazım Arslan
Abdullah Örnek
İsmail Durak Ünlü

ZONGULDAK

Necmettin Aydın
Ömer Barutçu
Osman Mümtaz Soysal

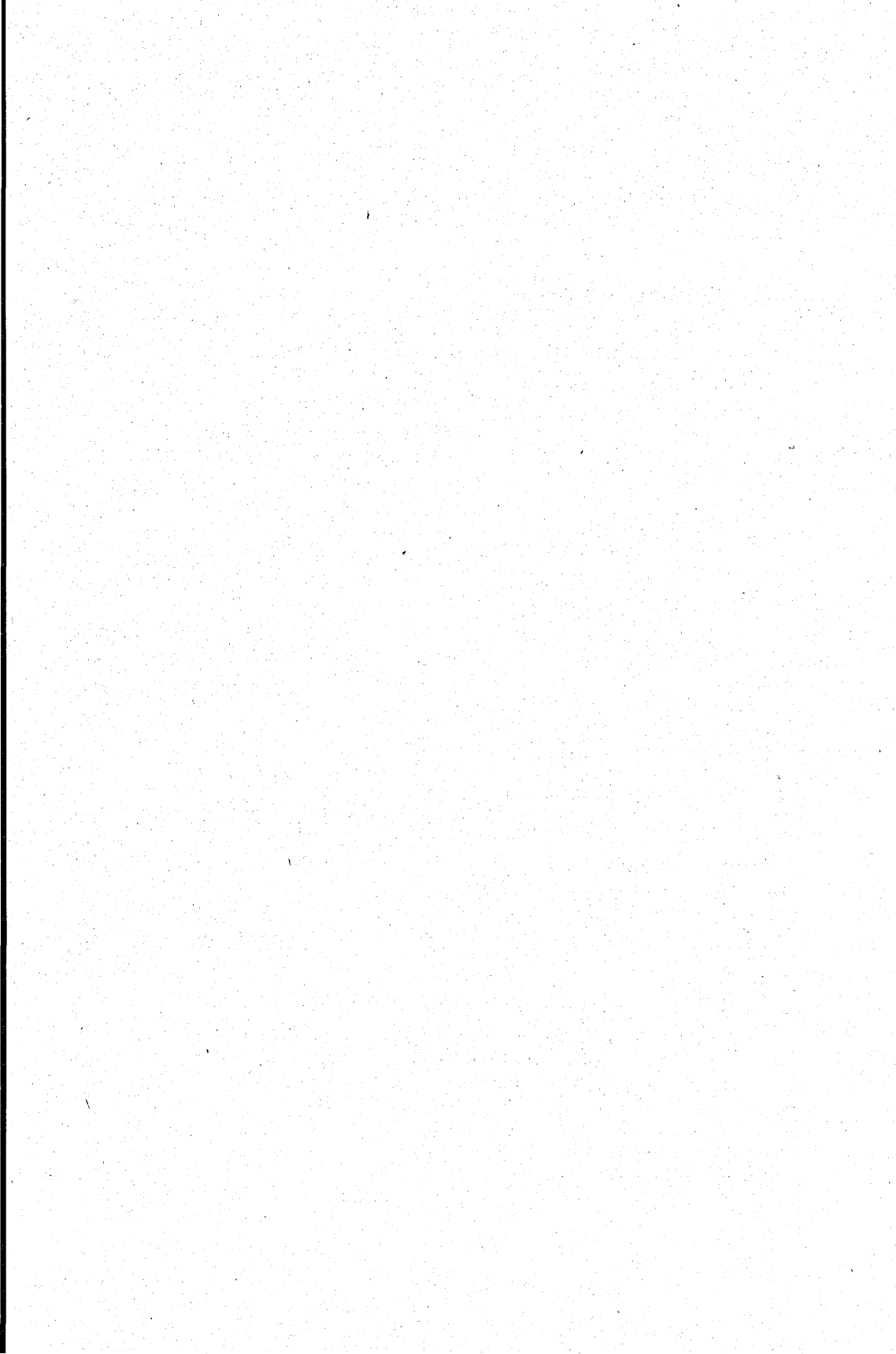
(Açık Üyelikler)

BURSA

1

KIRŞEHİR

1

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

51 İNCİ BİRLEŞİM

5 . 2 . 1998 PERŞEMBE

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

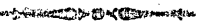
6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132) (Dağıtma tarihi : 14.11.1996)

2. — Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemlı, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232) (Dağıtma tarihi : 26.2.1997)

(1. görüşme 20.11.1997 Perşembe günü tamamlanmıştır.)

× 3. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 364) (Dağıtma tarihi : 30.7.1997)

× 4. — Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/589) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.7.1997)

× 5. — Batı Avrupa Birliği, Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Görevlilerin Statüsü Hakkında Anlaşmanın, Türkiye Tarafından Batı Avrupa Silahlanma Örgütü Faaliyetleri ile İlgili Olarak Uygulanması ve Buna İlişkin Mektupların Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/591) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 6. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/486) (S. Sayısı : 161) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/595) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/613) (S. Sayısı : 366) (Dağıtma tarihi : 30.7.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

9. — Denizcilik Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/602, 1/220) (S. Sayısı : 468) (Dağıtma tarihi : 19.1.1998)

10. — Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Yalova Milletvekili Yaşar Okuyan ve 11 Arkadaşının, 25.3.1988 Tarih ve 3419 Sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/480, 2/705) (S. Sayısı : 274) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

× 11. — Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstünel'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869) (S. Sayısı : 389) (Dağıtma tarihi : 6.11.1997)

12. — İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/531) (S. Sayısı : 145) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

13. — Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 244) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

14. — Hâkim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun İki Maddesinin Yeniden Düzenlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/544) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 19.12.1996)

15. — İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/555) (S. Sayısı : 228) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

16. — Yargıtay Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/420, 1/284) (S. Sayısı : 251) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

17. — Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/530) (S. Sayısı : 146) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

18. — Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aydın Milletvekili Yüksel Yalova'nın, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/653, 2/430) (S. Sayısı : 420) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

19. — Mera Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (1/509) (S. Sayısı : 231) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

20. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/669) (S. Sayısı : 338) (Dağıtma tarihi : 17.6.1997)

21. — Ordu Milletvekili Şükrü Yürür ve 5 Arkadaşının, Erbaş ve Er Ailelerinin Ücretsiz Tedavisi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu Raporu ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/285) (S. Sayısı : 282) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

22. — Tanıtma Fonu Teşkilî ile 11.7.1939 Tarihli ve 3670 Sayılı Millî Piyango Teşkiline Dair Kanunun 4 üncü Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında 3230 Sayılı Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/575, 2/941) (S. Sayısı : 414) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

23. — İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/437) (S. Sayısı : 302) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

24. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/552) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 21.2.1997)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/474, 1/484) (S. Sayısı : 182) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

× 26. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Çevre komisyonları raporları (1/436) (S. Sayısı : 332) (Dağıtma tarihi : 6.6.1997)

27. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 14 arkadaşının; Tarihi Türk Ocağı Binasının Kamu Yararına Çalışan Türk Ocakları Umumî Merkezine Devrine Dair Kanun Teklifi ile Çanakkale Milletvekili Cumhur Ersümer ve 37 Arkadaşının ve An-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

kara Milletvekili Şaban Karataş ve 15 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/679, 2/53, 2/470) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

× 28. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/549) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 29. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Arsa Ofisi Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/581) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

30. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 8 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/334) (S. Sayısı : 147) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

31. — Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 4.7.1934 Tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/64) (S. Sayısı : 15) (Dağıtma tarihi : 14.5.1996)

32. — Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 30) (Dağıtma tarihi : 27.6.1996)

33. — Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarıları ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/439, 1/428, 1/430) (S. Sayısı : 34) (Dağıtma tarihi : 1.7.1996)

34. — Eski Yugoslavya'da İşlenen Bazı Suçların Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/467) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 9.7.1996)

35. — Türk Ticaret Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Adalet komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

36. — 3167 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/461) (S. Sayısı : 56) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

37. — Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/292) (S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

38. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarıları ile Kahramanmaraş Milletvekili Esat Bütün ve 19 Arkadaşının; 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Ek 8 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine ve Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/443, 1/464, 2/348, 2/352) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

39. — Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/460) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 24.7.1996)

40. — Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/463) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

41. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Yabancıların Türkiye'de İkâmet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/342) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

42. — Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

43. — Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve İçişleri komisyonları raporları (1/462) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

44. — Belediye Kanununun 127 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/468) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

45. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/406) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

46. — Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/479) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

47. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/485) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİGER İŞLER**

48. — Belediye Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/454) (S. Sayısı : 76) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

49. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

50. — Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/475) (S. Sayısı : 105) (Dağıtma tarihi : 22.10.1996)

51. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/507) (S. Sayısı : 114) (Dağıtma tarihi : 7.11.1996)

52. — Sakarya Milletvekili Ersin Taranoğlu'nun; Sapanca Gölü ve Civarındaki Su Kaynaklarının Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/20) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 8.11.1996)

× 53. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/330) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

54. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 56 Arkadaşının, Elbistan İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 148) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

× 55. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 155) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 56. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 57. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/389) (S. Sayısı : 162) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

58. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikane Belediyelerce Kurulan Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında 80 Sayılı Kanunun

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1 inci ve 552 Sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/580) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

59. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/583) (S. Sayısı : 184) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

60. — Yozgat Milletvekilleri İsmail Durak Ünlü, Yusuf Bacanlı ve Lütfullah Kayalar'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanunda ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergeleri (2/250) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

61. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergisi (2/119) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

× 62. — Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 63. — Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 189) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 64. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 188) (Dağıtma tarihi : 17.1.1997)

× 65. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 17 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Necdet Tekin'in; Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/522, 2/468) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 66. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/535) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

67. — Yabancıların Türkiye'de İkâmet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 68. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/382) (S. Sayısı : 198) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

69. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 70. — Maden Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/388) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 71. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/536) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

72. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Eyvak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 221) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 73. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurulu Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/352) (S. Sayısı : 223) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

74. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın, Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/584) (S. Sayısı : 227) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

× 75. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Beyaz Rusya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/545) (S. Sayısı : 233) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 76. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/334) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 77. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/546) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

78. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/568) (S. Sayısı : 241) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

79. — Tokat Milletvekili Ahmet Fevzi Inceöz ve 20 Arkadaşının; 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 574 ve 575 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/54) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

80. — Amasya Milletvekili Aslan Ali Hatipoğlu ve 9 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 230) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

81. — Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 245) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

82. — Tekirdağ Milletvekili Enis Sülün ve 11 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/536) (S. Sayısı : 246) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

83. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 30 uncu Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/318) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 14.3.1997)

84. — Adıyaman Milletvekili Celal Topkan ve 8 Arkadaşı ile Hatay Milletvekili Mehmet Silay ve 15 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/427, 2/431) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

85. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci ve 9 Arkadaşının, 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/2) (S. Sayısı : 255) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

86. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney'in, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/12) (S. Sayısı : 256) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

87. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/124) (S. Sayısı : 259) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

88. — Nevşehir Milletvekili Abdülkadir Baş ve 5 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/281) (S. Sayısı : 260) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

× 89. — Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/533) (S. Sayısı : 258) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 90. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 261) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 91. — Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasının 24 ve 25 inci Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 262) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 92. — Motorlu Taşıtlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/367) (S. Sayısı : 265) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

93. — İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu ve 9 Arkadaşının, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 269) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

94. — Vakıflar Umum Müdürlüğü Vazife ve Teşkilâtı Hakkında Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/457) (S. Sayısı : 270) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 95. — Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/532) (S. Sayısı : 266) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

× 96. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (EİT), Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Yasal Statüsüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/587) (S. Sayısı : 275) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

× 97. — İzmir Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/586) (S. Sayısı : 276) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

98. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Güvenlik Şeref Madalyası ve Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası Kanunu Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/593) (S. Sayısı : 279) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

99. — Sosyal Sigortalar Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/581) (S. Sayısı : 283) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

100. — Hatay Milletvekilleri Ali Uyar ve Hüseyin Yayla'nın, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile İlgili Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/585) (S. Sayısı : 284) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

101. — 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Kanun, 24.5.1983 Tarih ve 2829 Sayılı Kanun ile 17.10.1983 Tarih ve 2925 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Emin Kul'un ve İstanbul Milletvekili Cevdet Selvi ve 6 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonları raporları (1/572, 2/378, 2/387) (S. Sayısı : 286) (Dağıtma tarihi : 11.4.1997)

102. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı : 289) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

103. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/548) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

104. — Askerî Havaalanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türlü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/405) (S. Sayısı : 292) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 105. — İnmarsat Gemi Yer İstasyonlarının Karasularında ve Limanlarda Kullanılması Uluslararası Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/554) (S. Sayısı : 293) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 106. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı Anlaşması ve Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/450) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 107. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 108. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 109. — Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilâtı Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 110. — Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Uluslararası Örgütüne (Intelsat) İlişkin Anlaşmada Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 298) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 111. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Çelik ve 10 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/467) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 2.5.1997)

112. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 16 Arkadaşının 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/149) (S. Sayısı : 305) (Dağıtma tarihi : 12.5.1997)

113. — Yurtdışında Bulunanların Sosyal Güvenlikleri Hakkında 20.3.1997 Tarih ve 4230 Sayılı Borçlanma Kanunu ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/592) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 13.5.1997)

114. — Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 6 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/462) (S. Sayısı : 307) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

115. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/590) (S. Sayısı : 309) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

116. — Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse ve Zeki Ertugay ile Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/157) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

117. — Bitlis Milletvekilleri Zeki Ergezen ve Abdulhaluk Mutlu'nun; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/566) (S. Sayısı : 311) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

118. — İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın; Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/338) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

119. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/62) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 21.5.1997)

120. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın; İmrenler, İsmail ve Yeniceoba Adıyla Üç Yeni İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/288) (S. Sayısı : 317) (Dağıtma tarihi : 22.5.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

121. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname nin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/416, 1/431, 1/432, 1/481, 1/556, 1/577) (S. Sayısı : 319) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 122. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 123. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/321) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 124. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/358) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 125. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağımsızlıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/446) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 126. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (ECO) Transit Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/559) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 127. — Sivas Milletvekili Mahmut Işık'ın; Suşehri Adıyla Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

128. — Bolu Milletvekili Avni Akyol'un; Bir İlçe ve Düzce İlinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/504) (S. Sayısı : 328) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

129. — Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviği ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/596) (S. Sayısı : 330) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

× 130. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/585) (S. Sayısı : 331) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

131. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul ve Hatay Milletvekili Nihat Matkap'ın, 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/225) (S. Sayısı : 333) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

132. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınması Önergesi (2/460) (S. Sayısı : 334) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

133. — Refah Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/826) (S. Sayısı : 336) (Dağıtma tarihi : 11.6.1997)

134. — Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt ve 2 Arkadaşının, Kızılcabölük Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/437) (S. Sayısı : 339) (Dağıtma tarihi : 23.6.1997)

135. — Konya Milletvekili Necati Çetinkaya'nın, Pasaport Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/708) (S. Sayısı : 277 ve 277'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 4.4.1997; 24.6.1997)

136. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/713) (S. Sayısı : 342) (Dağıtma tarihi : 24.6.1997)

137. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 25 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Konusunda Kanun Teklifi ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/567, 2/398) (S. Sayısı : 340) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

138. — Giresun Milletvekilleri Yavuz Köymen ve Rasim Zaimoğlu'nun, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/642) (S. Sayısı : 343) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

139. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün,

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

5680 Sayılı Basın Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/839) (S. Sayısı : 346) (Dağıtma tarihi : 30.6.1997)

140. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 564 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/302, 1/278) (S. Sayısı : 341) (Dağıtma tarihi : 4.7.1997)

141. — Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 41 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/92) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

142. — Kırşehir Milletvekili Cafer Güneş ve 5 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/698) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 8.7.1997)

143. — Siirt Milletvekili Nizamettin Sevgili'nin, 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Hakkındaki Kanunun 1 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/763) (S. Sayısı : 354) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

144. — Giresun Milletvekili Rasım Zaimoğlu ve 6 Arkadaşının, Şebinkarahisar Adı ile Yeni Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/689) (S. Sayısı : 355) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

145. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir İl Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/266) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 21.7.1997)

× 146. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/584) S. Sayısı : 357) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

147. — İstanbul Milletvekili Sedat Aloğlu ve 7 Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu (2/812) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 148. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgütün Türkiye'deki Hukuksal Durumu, Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıkları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/448) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 149. — Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasası Beşinci Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

150. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan ve 11 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Personel Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/684) (S. Sayısı : 369) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

151. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının; Şereflikoçhisar Adı ile Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/267) (S. Sayısı : 370) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 152. — Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Yapan Taşıtlarda Çalışan Taşıt Personelinin Çalışmalarına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/610) (S. Sayısı : 367) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

× 153. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/603) (S. Sayısı : 368) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

154. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/265) (S. Sayısı : 373) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

155. — Bursa Milletvekili Mehmet Altan Karapaşaoğlu'nun, Dört İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/691) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 5.8.1997)

156. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 4 Arkadaşının, Gaziler Günü Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/389) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

157. — Van Milletvekili Fethullah Erbaş ve 47 Arkadaşının, Erciş İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/121) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

158. — Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in, Kırıkkale İline Bağlı Çerikli Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/3) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 15.8.1997)

159. — 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 68 inci, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 209 uncu ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Geçici 139 uncu Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/628) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 15.8.1997)

160. — Giresun Milletvekili Turhan Açıkel ve 12 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/699) (S. Sayısı : 380) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

161. — Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/638) (S. Sayısı : 383) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

162. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın ve Muş Milletvekili Necmettin Dede'nin, Siirt İline Bağlı Aydınlar İlçesinin Adının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/822) (S. Sayısı : 384) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

163. — Adana Milletvekili İ. Cevher Cevheri ve Üç Arkadaşının, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adana Milletvekili Mehmet Büyükyılmaz ve Üç Arkadaşının, Kadirli ve Sumbas İlçelerinin Adana İline Bağlanmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/546, 2/569) (S. Sayısı : 385) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

164. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/657) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 24.10.1997)

165. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Burdur İlinin Kalkınmada Öncelikli Yörelere Arasına Alınmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/557) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 14.11.1997)

166. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı ve 12 Arkadaşının, Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/646) (S. Sayısı : 395) (Dağıtma tarihi : 17.11.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

167. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan ve 11 Arkadaşının, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/683) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 1.12.1997)

168. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 235 inci Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/488) (S. Sayısı : 400) (Dağıtma tarihi : 1.12.1997)

169. — Antalya Milletvekili Yusuf Öztop ve 8 Arkadaşının, Antalya İli Kale İlçesi Adının «Demre» Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/610) (S. Sayısı : 405) (Dağıtma tarihi : 16.12.1997)

170. — Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 188 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 175 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/963) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 17.12.1997)

171. — Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın, Kırklareli'nde Kırklareli Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/722) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 18.12.1997)

172. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/675) (S. Sayısı : 412) (Dağıtma tarihi : 18.12.1997)

173. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/583) (S. Sayısı : 433) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

174. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/487) (S. Sayısı : 434) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

175. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun Ek 17 nci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

ve Kırklareli Milletvekili A. Sezal Özbek'in, Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay ve 7 Arkadaşının ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/662, 1/666, 2/621, 2/434, 2/481) (S. Sayısı : 467) (Dağıtma tarihi : 21.1.1998)

176. — Denizli Milletvekili Haluk Müftüler ile Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin'in, 3143 Sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/724) (S. Sayısı : 490) (Dağıtma tarihi : 26.1.1998)

177. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/697) (S. Sayısı : 469) (Dağıtma tarihi : 26.1.1998)

178. — İçel Milletvekili Halil Cin'in, Anamur İlçesinin İl Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/762) (S. Sayısı : 470) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

179. — Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu ve 73 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41. Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/269) (S. Sayısı : 471) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 180. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/617) (S. Sayısı : 472) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 181. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukuki Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/624) (S. Sayısı : 473) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 182. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Ebedi Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/688) (S. Sayısı : 474) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

183. — Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Teklifi ile İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 19 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/817, 2/351, 2/771) (S. Sayısı : 491) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

184. — Tuz Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/696) (S. Sayısı : 492) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

185. — Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/636) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

186. — Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonları raporları (1/698) (S. Sayısı : 494) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

187. — Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun Tasarısı ile Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 14 Arkadaşının, Antalya Milletvekili Yusuf Öztop ve 16 Arkadaşının ve Rize Milletvekili Avni Kabaoğlu'nun Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/655, 2/302, 2/570, 2/690, 2/901) (S. Sayısı : 496) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

188. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/693) (S. Sayısı : 497) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

189. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/646) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

190. — Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/682) (S. Sayısı : 499) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

191. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 15 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 500) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 192. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/652) (S. Sayısı : 504) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

193. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 14 Arkadaşının, Konya Ereğli'nin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/181) (S. Sayısı : 495) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

× 194. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının

---

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/643) (S. Sayısı : 501) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

× 195. — Türkiye Cumhuriyeti ve Letonya Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/618) (S. Sayısı : 502) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

× 196. — Türkiye Cumhuriyeti ve Estonya Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/649) (S. Sayısı : 503) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

× 197. — Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/678) (S. Sayısı : 505) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

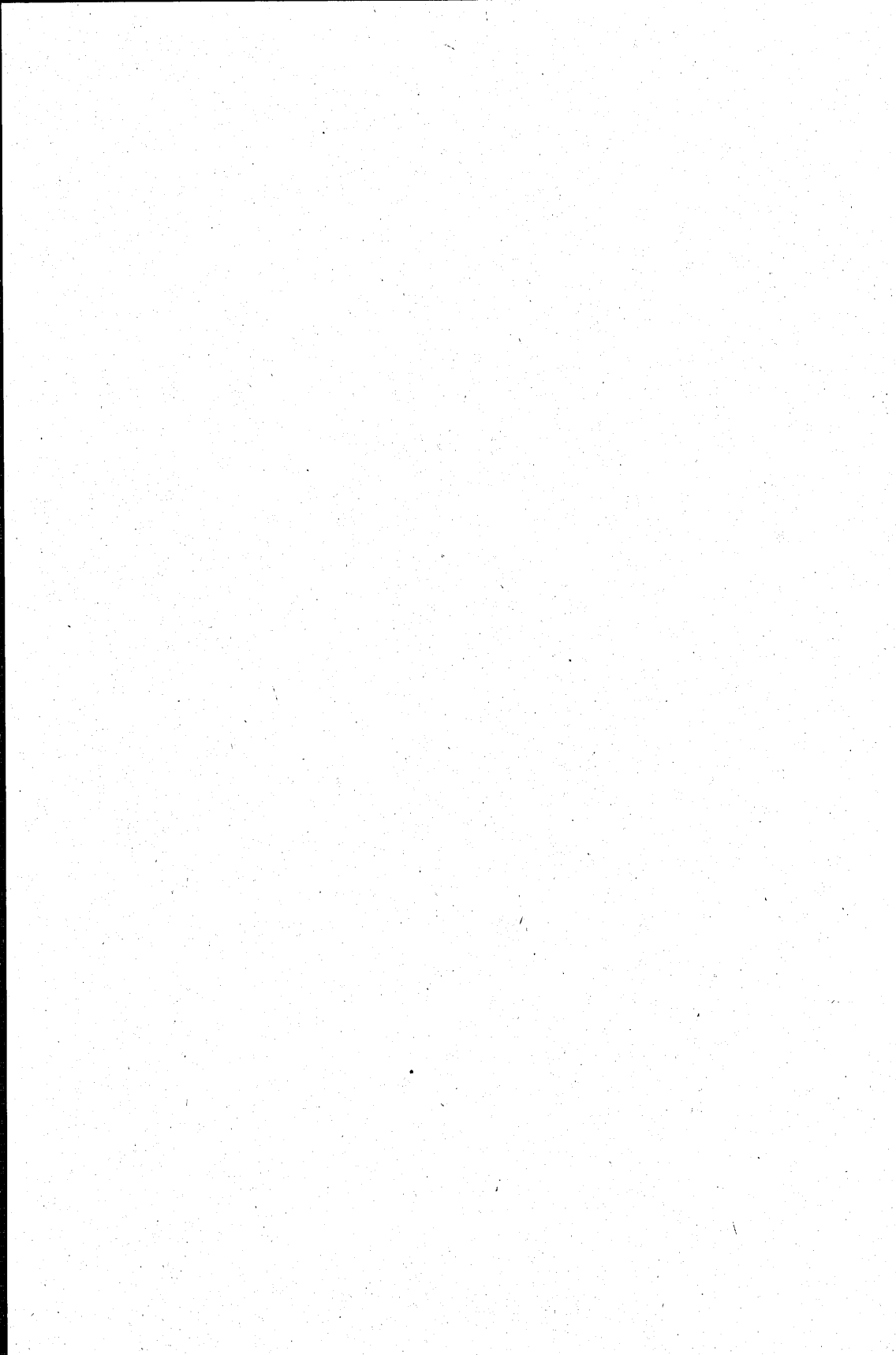
× 198. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/639) (S. Sayısı : 506) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

× 199. — Sakatların Meslekî Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 159 Sayılı Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/626) (S. Sayısı : 507) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

(X) *Açık oylamaya tabi işleri gösterir.*

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 389)

Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile, Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-969/4125

2.10.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 23.9.1997 tarihinde kararlaştırılan "Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Muhtarlara 2108 sayılı Kanun gereğince aylık ödenek ödenmektedir.

Muhtarlara halen ödenmekte olan aylık ödenek miktarı,

<u>Gösterge</u>	<u>Memur Maaş Katsayısı</u>	<u>Damga Vergisi</u>	<u>Net Miktar (TL.)</u>
2000	x	4475	- % 04 = 8 592 000

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte belirli bir satın alma gücünü ifade eden gösterge rakamı, paranın satın alma gücünde zaman içinde meydana gelen azalmalar nedeniyle büyük ölçüde anlamını yitirmiş bulunmaktadır.

Oysa, köy ve mahalle muhtarlarının çeşitli kanunlarla verilmiş pek çok görevleri vardır. Bir taraftan asli görevlerini yapmakta, diğer taraftan da genel olarak kamu hizmetlerinin yürütülmesini yardımcı unsur olmaktadır.

Muhtarlara, görev ve sorumluluklarına paralel ve günün şartlarına uygun bir ödenek verilmesinde zaruret görülmektedir. Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır. Tasarı ile öngörülen gösterge rakamı ile muhtar aylık ödenekleri ise aşağıdaki gibi olacaktır.

<u>Gösterge</u>	<u>Memur Maaş Katsayısı</u>	<u>Damga Vergisi</u>	<u>Net Miktar (TL.)</u>
3000	x	4475	- % 04 = 12 888 000

MADDE GEREKÇESİ

Madde 1. — Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına halen 2000 gösterge rakamının bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilmektedir. Bu değişiklikle gösterge rakamı 3000'e çıkarılmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hüsamettin Korkutata

Bingöl

Ahmet Derin

Kütahya

Ertan Yülek

Adana

Necati Çelik

Kocaeli

Ömer Vehbi Hatipoğlu

Diyarbakır

Ferit Bora

Diyarbakır

Ahmet Doğan

Adıyaman

Hasan Dikici

Kahramanmaraş

Hanifi Demirkol

Eskişehir

Mahmut Sönmez

Bingöl

Abdullatif Şener

Sivas

Kemalettin Göktaş

Trabzon

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

İsmail Özgün

Balıkesir

Yakup Hatipoğlu

Diyarbakır

Sacit Günbey

Diyarbakır

İsmail Coşar

Çankırı

Nurettin Aktaş

Gaziantep

Mehmet Emin Aydınbaş

İçel

Kâzım Ataoğlu

Bingöl

Mustafa Yünlüoğlu

Bolu

GEREKÇE

Köy ve mahalle muhtarlığı müessesesi idarî örgütlenmede, devlet kuruluşunun uç birimlerini teşkil etmektedir. Bu niteliğiyle vatandaşların, bir çok devlet hizmet ve icraatıyla tanıştığı ilk hizmet kademesidir. Devlet ile halk arasındaki diyalogun sağlandığı bu müessesede hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde yapılmadığı bir gerçektir.

Sayıları, toplam 50 bine ulaşan köy ve mahalle muhtarları, bugünkü koşullarda aylık 3 370 000 TL.'si ödenek almaktadırlar. 1996 yılı itibariyle 12 nci basamakta prim ödeyen bir muhtar aylık ortalama 2 500 000 TL.'si ödüyor. Aldıkları ödeneklerin 1479 sayılı Bağ-Kur pirimlerini bile zor karşıladığı görülmektedir. Muhtarlarımız büro, kırtasiye ve telefon masraflarını da kendi ceplerinden ödemektedirler. Köy muhtarları, köy halkının sorunları için, ilçe ve il'e geldiği zaman seyahat, konaklama gibi maddî külfetleri karşılayacak hiçbir harcırah ve ödenek almadıklarından, kendilerine maddî sıkıntı olarak yansımaktadır. Muhtarlarımız görevlerini hâlâ ev ve dükkânlarının bir köşesinde makamsız, demirbaşsız, bir karar defteri ve bir mühürle yapmaktadırlar.

Özellikle hızla büyüyen şehirlerimizde mahalle muhtarlığı, devlet-halk ilişkilerinin düzenlenip geliştirilmesinde çok daha faydalı olabilecek halkın seçtiği kuruluşlardır. Muhtarlarımız mahalle halkının temsilcileridir. Yapılacak hizmetlerin planlanmasında ve en iyi şekilde yürütülmesinde hükümetce desteklenmesi şarttır.

Muhtarlarımıza merkezî idarenin görevlerinin yapılmasında yardımcılık fonksiyonu verilmiştir. Bu vesile ile kendilerine devletin memuru gibi cezaî müeyyide uygulandığı halde, ödenekleri, harcırahları ve sosyal hakları itibariyle memurlara sağlanan imkânlardan mahrum bırakılmışlardır.

Kanun teklifimizde açıklamaya çalıştığımız sorunların çözülmesi halinde, gerek kamuya, gerek köy ve mahallede yaşayan vatandaşlara, seçimle gelen muhtarlarımız daha faydalı hizmetler vereceklerdir.

BİNGÖL MİLLETVEKİLİ HÜSAMETTİN KORKUTATA VE 20 ARKADAŞININ TEKLİFİ MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 10.9.1997 Tarihli ve 16053 sayılı, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 2108 Sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. – Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına asgari ücret düzeyinde aylık ödenek, her ayın 15'inde bordro karşılığında verilir. Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı Bütçesinden, İl Özel İdarelerine aktarılacak ödenekten karşılanır.

MADDE 2. – Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 2. – Mahalle muhtar kurulu tarafından düzenlenip onaylanan belgeler için iş sahiplerinden makbuz karşılığında ücret alınır. Bu ücret hiç bir vergiye tabi değildir ve muhtarlık bürosunun giderlerini karşılamada kullanılır.

Hangi belgelerden ne miktar ücret alınacağını, her malî yılbaşında il idare kurulları karara bağlar.

Yoksullukları muhtar tarafından belirlenenlerden ücret alınmaz.

MADDE 3. – Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. – Köy ve mahalle muhtarlarına hizmetlerinin daha etkin yapılması için, merkezî veya yerel yönetim tarafından bir büro tahsis edilir. Büronun kira gideri özel idare tarafından karşılanır.

MADDE 4. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki Kanun Teklifi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

<i>M. Siddık Altay</i>	<i>Ahmet Tekdal</i>
Ağrı	Ankara
<i>Ömer Naimi Barım</i>	<i>Abdulhaluk Mutlu</i>
Elazığ	Bitlis
<i>Bülent Arıncı</i>	<i>Muhammet Polat</i>
Manisa	Aydın
<i>Nürettin Aktaş</i>	<i>Ramazan Yenidede</i>
Gaziantep	Denizli
<i>Ömer Faruk Ekinci</i>	<i>Doç. Dr. Ömer Özyılmaz</i>
Ankara	Erzurum
<i>Abdulilah Fırat</i>	<i>Aslan Polat</i>
Erzurum	Erzurum
<i>Nedim İlci</i>	<i>Sabri Tekir</i>
Muş	İzmir
<i>Abdülkadir Öncel</i>	<i>Ahmet Dökülmez</i>
Şanlıurfa	Kahramanmaraş

Lütfü Esengün

Erzurum

GEREKÇE

Ekonomik koşullar nedeniyle köy ve mahalle muhtarlarının maaşları değerini yitirmiş olup, günün ekonomik koşullarına uygun hale getirilmelidir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olan ve aynı zamanda cezaî ve hukukî sorumluluk taşıyan muhtarlarımız maaşları söz konusu olduğunda farklı bir statüde değerlendirilmeleri büyük çelişki oluşturmaktadır.

Oysaki muhtarlar köy ya da mahallenin asayiş, eğitim, sağlık, imar, aydınlatma, su, yol gibi çok karmaşık meseleler ile ilgilenmek durumundadırlar.

Muhtarlarımız bölgelerinde devletin temsilcisi durumundadırlar. O bölgelerimize giden devlet yetkililerini, ilk etapta karşılamak, ağırlamak vs. görevler muhtarlarımıza düşmektedir. Bunun yanında muhtar olmanın gerektirdiği sosyal giderlerde önemli harcamayı zorunlu hale getirmektedir. Zamanlarının büyük bir bölümünü kamu görevlerine ayıran muhtarlar başka bir iş yapamamakta ve böylece geçim sıkıntısı içine girmektedir.

Muhtarlarımız halen 3 323 000 TL. aylık almaktadırlar. Bu düzenlememizle net asgari ücret miktarı olan 5 636 000 TL.'ye yükseltilmekte ve bu rakam bilahare 1996'da Asgari Ücret Tespit Komisyonunun belirleyeceği rakama yükseltilecektir. Böylece muhtarların aylıklarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Tüm bu sebeplerle muhtarlarımıza her yıl Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenen asgari ücret miktarına ücret verilmesi ve bu yollarda muhtarlarımızın her yıl ücret belirlenmesi endişelerinin ortadan kaldırılması öngörülmektedir.

AĞRI MİLLETVEKİLİ M. SİDDİK ALTAY VE 16 ARKADAŞININ TEKLİFİ
29.8.1977 TARİHLİ VE 2108 SAYILI MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK
YASASININ BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası'nın 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Köy muhtarları ile şehir ve kasaba, mahalle muhtarlarına asgari ücret komisyonunun belirlediği asgari ücret seviyesinde ücret ödenir.”

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasında değişiklik yapılması hakkında vermiş olduğum Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim. 24.12.1996

Saygılarımla.

Kâzım Üstüner

Burdur

TBMM Başkanlık Divanı Üyesi

GENEL GEREKÇE

Seçimle iş başına gelen köy ve mahalle muhtarlarımız yaptıkları hizmetin karşılığı olarak 2108 sayılı Yasanın 1 inci maddesi “Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 500 (2000) gösterge rakamının Bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir...” denmektedir. Köy ve mahalle muhtarlarımıza şii anda verilen aylık ödenek miktarı 5 500 000 TL civarındadır. Bu miktar ise yaşanan hayat pahalılığı karşısında köy muhtarlarımızın il veya ilçelere gelip gitmelerini sağlamak için yol parasına dahi yetmemektedir.

Köy ve mahalle muhtarlarımızın halkımıza daha iyi hizmet verebilmelerini sağlamak amacıyla aylık ödenek miktarları bu yasa değişikliğiyle ancak asgari ücret seviyesine çıkartılabilecektir. Aylık ödenek miktarındaki bu artışla muhtarlarımız belli bir süre enflasyon karşısında korunmaları amaçlandığından yasa değişikliğinin çıkması yararlı olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu madde ile 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesinin birinci paragrafında yer alan (2000) gösterge rakamı (4500) olarak değiştirilerek maaşlarının yüksek enflasyon karşısında korunması sağlanmak istenmiştir.

Madde 2. – Yürürlük maddesidir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

**BURDUR MİLLETVEKİLİ KÂZİM ÜSTÜNER'İN TEKLİFİ
MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASINDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan (2000) gösterge rakamı (4500) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Maddesi'nin, I inci Fıkrasında değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Hakan Tartan

İzmir

GENEL GEREKÇE

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Maddesinin I inci Fıkrasında köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 2000 gösterge rakamının Bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verileceği belirlenmiştir.

Bu fıkraya göre şu anda muhtarlarımızın eline geçen aylık ödenek miktarı net 6 milyon 300 bin lira civarındadır. İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullar gözönüne alındığında bu parayla hiç bir hizmetin tam anlamıyla yürütülemeyeceği ortadadır. Muhtarlarımızın görev yaptığı büronun kirası, elektrik, su, telefon, yakacak ve büro malzemeleri temini düşünüldüğünde bu ödeneğin çok yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenlerden dolayı bir çok muhtarın büro açmak yerine, sağlık koşullarından uzak yaz ve de kış demeden açık havada, merdiven boşluklarında, bir masa etrafında hizmet yürütmeye çalıştığı görülmektedir. Gerçi muhtarlarımız yapılan işlerin karşılığı olarak vatandaşlarımızdan çeşitli miktarlarda harç almaktadır. Ama ekonomik ve sosyal açıdan geri kalmış bir çok yöremizde ve köylerde bu harçları alamayan muhtarlarımız da vardır. Öyle ki bazı muhtarlarımız bu ödenekle Bağ-Kur primini dahi yatıramayacak durumdadır. Bu durumda muhtarlarımıza yapılan ödeneğin hiç olmazsa asgari ücrete denk bir oranda artırılması, hizmetin yürütülmesi açısından büyük bir rahatlık sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Maddesinin I inci Fıkrasında “Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 2000 gösterge rakamı” ibaresinin yerine 5000 gösterge rakamı ibaresinin benimsenmesi ile muhtarlarımızın ekonomik olarak bir parça rahatlatılması amaçlanmaktadır.

Madde 2. – Yürütme maddesidir.

Madde 3. – Yürürlük maddesidir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ HAKAN TARTAN'IN TEKLİFİ
2108 SAYILI MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASI'NIN I İNCİ
MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 5000 gösterge rakamının Bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. Bu miktarı Bakanlar Kurulu yüzde yüze kadar arttırmaya yetkilidir.

MADDE 2. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının bir maddesinin değiştirilmesine dair yasa teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte takdim edilmiştir.

Gereği hususunu arz ederim.

Saygılarımla,

T. Boray Baycık
Zonguldak

GENEL GEREKÇE

Türkiye'de halen mevcut 36 bin köy ve 14 bin mahalle olmak üzere toplam 50 bin civarında Muhtarımız 2108 sayılı yasa doğrultusunda 2000 gösterge rakamının katsayı ile çarpımının sonucu elde edilen miktar üzerinden aylık verilmektedir.

Gösterge rakamı değişmediği sürece katsayıyı hükümetler ne kadar artırırsa artırsın ödenen aylık yıllar itibariyle enflasyona yenik düşmekte ve Yasanın 4 üncü maddesi ile bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmayan muhtarlarımız 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu kapsamına alınmış olmakla birlikte, gelgelelim bu Sosyal Güvenlik Kuruluşunun primlerini dahi karşılayamayacak bir aylık gelir ile karşı karşıya bırakılmışlardır.

Köy ve Mahallelerde Devletin temsilcisi durumunda olan muhtarlarımıza yine bu statüleri doğrultusunda ziyaretçileri gelmekte, yine sorumluluk bilinciyle yapılan çalışmalarını sırasında bazı harcamalarında olmaktadır.

Asgarî ücretin çok altında olan bu maaşların 6000 gösterge ile katsayının çarpımı sonucu elde edilecek rakamdan aşağı olmaması gerekmektedir.

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ TAHSİN BORAY BAYCIK'IN TEKLİFİ
2108 SAYILI ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASININ BİR MADDESİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. – Köy Muhtarları ile Mahalle Muhtarlarına ayda (6000) göstergenin her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilecek kat sayının çarpımı ile bulunacak miktar üzerinden aylık ödenek verilir.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

30.10.1997

Esas No. : 1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869

Karar No. : 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 2.10.1997 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 6.10.1997 tarihinde Talf Komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, Esas Komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ve muhtelif tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça Talf Komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, Esas Komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen, Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 arkadaşının (2/206); Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 16 arkadaşının (2/422); Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in (2/670); İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın (2/810); Esas Numaralı Kanun Teklifleri ile sadece Komisyonumuza havale edilmiş bulunan Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın (2/869) Esas Numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27.10.1997 tarihinde yaptığı 2 nci Birleşimde, Hükümeti temsilen İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı temsilcileri ile bazı teklif sahiplerinin de katılımıyla, İçtüzüğü'nün 35 inci maddesi uyarınca birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle birleştirilmeleri ve (1/664) Esas Numaralı Tasarının görüşmelere esas alınması suretiyle incelenip görülmüştür.

Bilindiği gibi; köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Kanun uyarınca (2000) gösterge rakamının, her yıl Bütçe Kanunlarında Devlet memurları için belirlenen maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda, aylık ödenek verilmektedir. Ancak, ülkenin içinde bulunduğu enflasyonist ortamın satınalma gücünü olumsuz yönde etkilemesi nedeniyle, sözkonusu ödenekler günümüzde anlamını yitirmiş bulunmaktadır.

Tasarı ile, muhtarlara görev ve sorumluluklarına paralel ve günün şartlarına uygun bir ödenek verilmesi amacıyla, sözkonusu gösterge rakamının (3000) olarak değiştirilmesi öngörülmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

– Muhtarların, demokratik sistemimizde, seçimle işbaşına gelen ve önemli görevleri bulunan kamu görevlileri oldukları, ancak; halen almakta oldukları aylık ücretin muhtar olmanın gerektirdiği harcamaları, hatta kanunen ödemek zorunda oldukları Bağ-Kur primlerini bile karşılamadığı; bu nedenle ücretlerinin iyileştirilmesinin gerektiği,

– Köy ve mahalle muhtarlarına, sorumluluklarına paralel ve günün şartlarına uygun, en az asgarî ücret seviyesinde bir ücret verilmesinin yerinde olacağı, ancak; verilecek ücretin muhtarlığı bir parasal cazibe merkezine ve geçim kaynağına dönüştürmeyecek, muhtarları memurlaştırmayacak, makul düzeyde tutulmasının gerektiği,

– Tasarıda öngörülen artışın üzerinde yapılacak bir ücret artışının bütçe içinde önemli bir rakam olarak değerlendirilemeyeceği,

– Kapsamlı bir yerel yönetimler reformunun bir an önce gerçekleştirilmesi suretiyle köylerin gelirlerinin artırılmasının, muhtarların yetki ve sorumluluklarının yeniden belirlenerek görevlerini daha iyi yapabilmelerinin sağlanmasının gerektiği,

Şeklinde görüş ve eleştirileri müteakiben hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Halen sayıları 50 657 olan muhtarların 8 907 040 TL aylık ücret almakta oldukları, tasarı ile getirilmesi amaçlanan düzenleme ile bu rakamın 13 360 560 TL'sına, memur maaş katsayısındaki değişiklik nedeniyle 1.1.1998 tarihinden itibaren de yaklaşık 17 400 000 TL'sına ulaşacağı ifade edilmiştir.

Bu görüşmeler sonucunda, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

- 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasını düzenleyen çerçe ve 1 inci maddesi, Devletin imkânları da dikkate alınarak, muhtar ödeneklerinin daha rasyonel bir seviyede tutulmasını sağlamak ve uygulamada tereddüt yaratan hususları açıklığa kavuşturmak amacıyla, anılan Kanununun 1 inci maddesinin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 2 nci maddesi, Tasarının gecikmeli olarak yasallaşması halinde doğacak mağduriyetin önlenmesi amacıyla, "Bu Kanun" ibaresinden sonra "1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Yürütmeye ilişkin 3 üncü maddesi ise aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Metin Şahin</i>	<i>Hüseyin Yayla</i>
Samsun	Antalya	Hatay
Üye	Üye	Üye
İ. Ertan Yülek	<i>Mustafa Küpeli</i>	<i>Mehmet Büyükyılmaz</i>
Adana	Adana	Adana
İmzada Bulunamadı		
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Tümen</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Ataullah Hamidi</i>
Ankara	Bartın	Batman
Üye	Üye	Üye
<i>Abbas İnceayan</i>	<i>Mustafa Çiloğlu</i>	<i>Necati Güllülü</i>
Bolu	Burdur	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Er</i>	<i>Refik Aras</i>	<i>Mehmet Aydın</i>
İçel	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Kılıç</i>	<i>Algan Hccaloğlu</i>	<i>Esat Bütün</i>
İstanbul	İstanbul	Kahramanmaraş
	Karşıt oy eklidir	

Üye <i>Çetin Bilgir</i> Kars	Üye Fethi Acar Kastamonu İmzada Bulunamadı	Üye <i>Nurettin Kaldırımçı</i> Kayseri
Üye Mustafa Ünal Konya İmzada Bulunamadı	Üye <i>Mehmet Ali Yavuz</i> Konya	Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin
Üye <i>Mustafa Bahri Kibar</i> Ordu	Üye Ahmet Neidim Sakarya İmzada Bulunmadı	Üye Cevat Ayhan Sakarya İmzada Bulunamadı
Üye <i>Ertuğrul Eryılmaz</i> Sakarya	Üye Abdullatif Şener Sivas İmzada Bulunamadı	Üye <i>Mehmet Yaşar Ünal</i> Uşak
	Üye <i>Yıldırım Aktürk</i> Uşak	

2108 SAYILI KANUNDA DEĞİŞİKLİK ÖNGÖREN YASA TASARISINA KARŞIT OY YAZISI

1. Tasarı ile muhtarlara verilmekte olan ödenekte önerilen artış oranı son derece yetersizdir. Bağ-Kur ödemelerini dahi karşılamayan mevcut ödeneğin, muhtarlarımızın görevlerini etkin ve mağdur olmadan sürdürmelerini sağlayacak düzeye çıkartılması; sözkonusu ödeneğin asgarî ücretin üstünde bir düzeyde belirlenmesi gereklidir.

2. Muhtarların ödenekleri tartışılırken kesinlikle muhtarların yetki ve sorumlulukları da yeniden belirlenmelidir. Yerel demokrasi ve yerinden yönetim anlayışı çerçevesinde muhtarlıklar yerel yönetimlerin uç hizmet birimlerine dönüştürülmelidir.

27.10.1997

Algan Hacaloğlu
İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASININ BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 29.8.1997 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Köy muhtarları ile şehir ve kasaba muhtarlarına 3 000 gösterge rakamının bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. Bu miktarı Bakanlar Kurulu yüzde yüze kadar artırmaya yetkilidir.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASININ BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 1. — Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, 3 000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığının teklifi üzerine bu gösterge rakamını yüzde yüz oranına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu ödenek damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığının bütçesine konular ve yılı içinde sözkonusu bütçeden il özel idare bütçelerine aktarılır.

Muhtar ödeneği, her ayın onbeşinci günü il özel idareleri tarafından ilgililere peşin olarak ödenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz
Başbakan

Dev. Bakanı ve Başb. Yard.

B. Ecevit
Devlet Bakanı V.

C. Kavak
Devlet Bakanı

Y. Seçkiner
Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk
Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu
Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel
Devlet Bakanı V.

M. C. Ersümer
Devlet Bakanı

R. Şahin
Devlet Bakanı

C. Kavak
Devlet Bakanı

R. K. Yücelen
Devlet Bakanı

M. Batallı
İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu
Maliye Bakanı

Z. Temizel

Bayındırlık ve İskân Bakanı V.

E. Taranoğlu

Ulaştırma Bakanı V.

R. Serdaroğlu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Turizm Bakanı

İ. Gürdal

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yard.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andican

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı V.

B. Kara

Devlet Bakanı

H. Gemici

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı V.

Ş. Gürel

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Taşar

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı V.

H. Özkan

Orman Bakanı

E. Taranoğlu

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut